GYÁLI LILOM ÓVODA

2360 Gyál Liliom út 13-15
e-mail: gyali.liliomovi@gmail.com
OM: 032993

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Intézmény OM azonosítója: 032993	Intézményvezető Lendvay-Kiss Anita
Legitimációs eljárás	
301/2018 hatásszámon elfogadta a nevelőtestület nevében alkalmazott közösség nevében	Véleménybírálók: szülői közösség nevében
Intézményvezetői jóváhagyás Ph. Intézményvezető aláírása	Egyetértését kinyilvánította/ellenőrizte: fenntartó képviseletében
A dokumentum jellege: nyilvános, megtalálható a vezetői irodában, az óvoda honlapján	Ph. Érvényes: a kihirdetés napjától 2018. 09.03 visszavonásig

T A R T A L O M J E G Y Z É K

Törvényi Megfeleltetés.....**4**

Bevezető gondolatok.....**5**

I. Helyzetelemzés.....**6**

II. Gyermekkép, Óvodakép, Óvodapedagógus kép.....**7**

III. Az Óvodai nevelés általános feladatai.....**19**

IV. Az óvodai élet megszervezésének elvei a tudatos fejlesztés feltételei.....**27**

V. Az óvodai élet tevékenységi kerete, formái és az óvodapedagógus feladatai.....**32**

VI. A komplex foglalkozások rendszere.....**45**

VII. Kompetencia- alapú nevelés az inkluzív pedagógia.....**64**

VIII. Tervezés, pedagógiai adatkezelés, dokumentáció és azok tervezése, mérés, értékelés.....**65**

IX. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek az óvodában.....**72**

X. Az óvoda kapcsolatai.....**75**

XI. Különös bánásmódot igénylő gyermekek nevelése.....**79**

XII. Az óvoda nevelési munkájának ellenőrzése, értékelése.....**83**

XIII. Fejlődés jellemzői az óvodáskor végére.....**84**

XIV. Inkluzív pedagógia és kompetencia-alapú nevelés.....**86**

Szakirodalom.....**91**

Köszöntő!

Kedves Szülők!

Köszöntöm mindazokat, akik e programot kezükbe veszik, megismerkednek vele, úgy gondolják, hogy legféltettebb kincsük, gyermekük nevelését e program szerint dolgozó óvodapedagógusokra bízzák.

Köszönettel: Lendvay-Kiss Anita

Az óvoda hivatalos elnevezése:	GYÁLI LILIOM ÓVODA
OM azonosító:	032993
Megbízott intézményvezető:	Lendvay-Kiss Anita
Az intézmény címe:	2360 Gyál, Liliom utca 13-15.
Telefonszám:	06-29-340-126
E-mail cím:	liliomovi@upcmail.hu
Az óvoda fenntartója:	GYÁL VÁROS ÖNKORMÁNYZATA
Óvodai csoportok száma, (2015/2016 nevelési évtől):	10 csoport

Az óvoda pedagógiai programjának megnevezése:

Pedagógiai Programunk az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának útmutatása és a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program adaptálásával készült. Kiegészítve a Kompetencia-alapú óvodai programcsomaggal, valamint a „Zöld Óvoda” programmal, a Mozgáskotta komplex személyiségfejlesztő eszköz alkalmazásával.

Érvényességi Nyilatkozat

Pedagógiai Program érvényességi ideje:

A nevelőtestület határozata alapján érvényes:

2018. augusztus 31.

Pedagógiai Program módosításának lehetséges indoka:

- törvényi előírások módosítása,
- hálózatbővítés, leépítés,
- nevelőtestület más program bevezetése mellett dönt,
- egyéb érdekegyeztető fórummódosító javaslata.

Előírás a program módosításának előterjesztése:

- írásbeli előterjesztés az intézményvezetőjének,
- részletes szóbeli előterjesztés nevelőtestületi értekezleten.

Bevezetés: időpontja:

2018. szeptember 3.

Érvényes: **visszavonásig**

Felülvizsgálat indoka:

- a program beváltás során felmerülő változások beépítése,
- törvényi változásokból adódó feladatok kidolgozása és beépítése.

Törvényi megfeleltetés

Programunk a **363/2012.(XII.17.) számú Kormányrendelet értelmében, az Óvodai nevelés országos alapprogramja** alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, szem előtt tartva a **2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről** (Nkt., ágazati törvény) és az 1993 évi LXXIX. Közoktatási törvényt valamint annak módosításait.

Ezen kívül programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
- 229/2012.(VIII.28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- 2011. évi CXXIV törvény a nemzeti köznevelési törvényről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításról
- 20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 229/2012.(VIII.28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 30/2012.(XI.28.) EMMI rendelet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések
- 32/2012. (X.8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 15/2013. (II.26) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet A nemzetiségi óvodai nevelésének irányelve
- 1997.tv. XXXI. törvény A gyermek védelméről és jogairól
- 1992. Egyezmény a gyermekek jogairól Egyesült Nemzetek UNICEF
- 185/1999. (XII.13.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus szakvizsgáról, amely a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII.22.) Korm. rendeletet módosítja
- 1357/2011. (X.28.) kormányhatározat az építésügyi szabályozás ésszerűsítéséről és az ehhez kapcsolódó szabványok felülvizsgálatáról
- 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelete az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról, az OAP változásairól (2018.július 25)
- Értékelési kézikönyv
- Intézményünk Alapító Okirata
- Intézményünk szabályzata

I. BEVEZETŐ

Pedagógiai programunk újragondolását az Óvodai nevelés alapprogram iránymutatása, személyisége, cél és feladatrendszere, a módosított nemzeti köznevelésről szóló 2011. évei CXC. törvény, Szociális és Gyermekvédelemről szóló 316/2012 (XI.13) Kom. rendelet, az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003 évi CXXV. törvény és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosításának, a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelésének irányelve, valamint a gyáli Liliom Óvoda sajátosságai tették szükségessé.

Előremutató Pedagógiai Programunkban összegezve van mindaz a szellemiség, szakmai tudás, közös értékrend, amelyet a „mi óvodánk" elnevezés jelent. Óvodánk elvárásként támasztja a dolgozóival szemben, hogy az intézményünkben cseperedő gyermekek sikeresen nevelkedjenek, kompetenciáik pozitív irányba fejlődjenek. Fontos számunkra a gyermekközpontúság, a gyermekek tisztelete, a játék, szabadjáték biztosítása, mint az óvodás gyermek legfontosabb tevékenysége.

Hiszünk abban, hogy az intézményünket választó családokkal való jó együttműködés alapja az, hogy a gyermekek szülei az óvodába lépés pillanatától megismerjék Pedagógiai Programunkat, az abban foglaltakat elfogadják, azonosuljanak vele és a megvalósításban partnerként működjenek.

A Gyáli Liliom Óvoda nevelőtestülete és a nevelő-oktató munkát segítő alkalmazottak közösségével együttesen arra törekszünk, hogy az elmúlt évek szakmai eredményeit megtapasztalva színvonalas, pozitív jövőképet sugárzó intézmény maradjunk, ahol jó gyermeknek és felnőttnek lenni egyaránt. Idézve: *„Csináljon bármit, ami nyitogatja a szemét és eszét, szaporítja tapasztalatait. Ő azt hiszi: csak játszik. De mi már tudjuk, mire megy ki a játék. Arra, hogy e világban otthonosan mozgó, eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle".*

I. 1. ÓVODÁNK BEMUTATÁSA

Óvodakép:

Gyál városában 1972-ben nyílt meg az 1. számú Napközi Otthonos Óvoda nevet viselő intézmény. A folyamatosan emelkedő gyermeklétszám szükségessé tette az óvoda bővítését. 2008 szeptemberétől 3 különböző épületben működött a Liliom Óvoda (2 csoport, 4 csoport, 3 csoport).

2015-ben Gyál város önkormányzata a Gyáli Liliom Óvoda modernizációja mellett döntött. A teljes felújítás és bővítés során 10 csoportban 300 gyermek befogadására lett alkalmas az új komplex intézmény. 2016. 06. 07-én történt meg a modern óvoda komplex átadása.

Az óvódánk Gyál város szívében helyezkedik el.

A Járási Tanuszoda és az Ady Endre Általános Iskola közelében található.

Az új óvodában kialakításra került:

Az új óvodai foglalkoztatókhoz tágas gyermeköltözők, gyermekmosdók kapcsolódnak. A csoportszobákban elegendő tér áll rendelkezésre a játékszigetek, játékkuckók kialakítására és a nyugodt pihenésre.

- Az **egyéni fejlesztőszoba, logopédiai szoba** nyugodt légkörrel és a speciális fejlesztőjátékok sokaságával járul hozzá a gyermekek felzárkóztatásához, tehetséggondozásához.

- **Orvosi szoba és a hozzátartozó váró, elkülönítő** ehetővé teszi a beteg gyermekek elkülönítését, szakszerű ellátását.
- **Tornaszoba** és a hozzátartozó tornaszertár, valamint az azokban tárolt tornaeszközök biztosítják a gyermekek egészséges testi-mozgásfejlődését.
- **Nevelői szoba** lehetőséget ad, a pedagógusoknak a napi felkészülésre pedagógiai munkájukban.
- Az óvoda központjában helyezkedik el, az a **központi tér,** ami az óvodai rendezvényeknek, ünnepélyeknek nyújt színhelyet. Pl.: karácsonyi ünnepség évzáró, ballagás.
- Az **óvoda berendezésében, eszközeiben** a gyermekek életkori sajátosságait, a helyi nevelési programunkat és a sajátos nevelési igényű gyermekek szükségleteit vettük figyelembe. Az épülethez nagy, zöld udvarrész tartozik, játékai kiváló lehetőséget biztosítanak a szabad játékra és a mozgásfejlődésre.
- **Sószoba**, amely a felső légúti megbetegedések megelőzésében magas szerepe van. A sós levegő belégzés útján gyulladáscsökkentő hatást fejt ki. A Zöld Óvodai Programunk része.

<u>Az óvoda udvara.</u>

Mindhárom udvarrészen rugósjátékok, mászókás csúszda, mérleghinták kerültek kiépítésre. A fajátékokat zöld övezet veszi körül örökzöldekkel, virágos növényekkel színesítve a kertet, amelyeket itt-ott, madáretetők szakítanak meg, hiszen óvodánk „Madár-barát óvoda" is egyben. 2016-ban másodjára is elnyerte óvodánk a Zöld Óvodai címet, zöld óvodai tanösvényt alakítottunk ki mezítlábas parkkal az óvoda udvarán. Az óvoda teljes mértékben megfelel a XXI. századi igényeknek. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának. Óvodánk hozzájárul az ide járó gyermekek személyiségének teljes kibontakoztatásához, változó testi-lelki- szükségleteinek, szociális értelmi képességeinek fejlesztéséhez. Az ide járó gyerekeket, szeretet, türelem, segítés, elfogadás veszi körül. Szeretnénk, ha gyermekeink örömmel jönnének az óvodába és majd sok kedves élménnyel hagynák el intézményünket.

Pedagógiai programunk hangsúlyt helyez a „Tevékenység központú program" alapján a folyamatos napirendre, a játékba integrált, tevékenységben megvalósuló tanulásra.
Prioritásként tekintünk a Zöld Óvodai tapasztalatok megjelenítésére, Zöld Óvodai tanösvény használatára, a környezettudatos magatartás és egészséges életmód szokásainak megalapozására, a mozgáskotta komplex személyiségfejlesztő eszköz alkalmazására.
Figyelmet fordítunk a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztésére, képességfejlesztésére, tehetséggondozására.
A gyermekek optimális fejlődésének érdekében felvesszük a kapcsolatot a Pedagógiai Szakszolgálat munkatársaival, fejlesztőpedagógussal, gyógytornásszal.
A délutáni időszakban szülői igényekre szerveződő foglalkozásokkal színesítjük a gyermekek program lehetőségeit.

Célunk a ránk bízott gyermekek érzelmi nevelése, egyéni életkori sajátosságokhoz igazodó kompetenciák megszerzéséhez szükséges ismeretek, élmények tapasztalatok széles közvetítése, valamint az eltérő ütemű gyermekek fejlesztése.

A nevelőtestületünk feladata, hogy felhívja a szülők figyelmét a következő általános problémákra:

- Fontos, hogy minél időt töltsenek mozgással a szabad levegőn.
- A testi fejlettségen túl, gyakori az érzelmi élet kialakulatlan. Ennek következtében a gyermekek nagy részénél magatartásbeli zavarok is jelentkeznek, pl.: túlzott agresszivitás, kezelhetetlenség.
- Óvodánkban évről-évre egyre több a beszédhibás, illetve a részképesség-zavaros gyermek. Mi szülők, szakemberek figyelmének felhívásával és fejlesztő programokkal próbálunk ezeken a jelenségeken javítani.

II. KÜLDETÉSÜNK – ÓVODÁNK ÉRTÉKEI

- Nevelőmunkánk alapja a ránk bízott gyermekek szeretete, tisztelete, az irántuk érzett felelősség, a beléjük vetett bizalom, a róluk való gondoskodás.
- Esztétikus és biztonságos külső – belső környezet megteremtésével elősegítjük a gyermekek óvodai beilleszkedését.
- Óvodánkban a játéknak kiemelt szerepe van. A játékhoz nyugodt légkört, megszakítás nélküli játékidőt, fejlesztő játékszereket és sok élményt biztosítunk.
- A mindennapos meséléssel - kötött és kötetlen időben – hozzájárulunk a gyermekek érzelmi stabilitásának, pozitív erkölcsi normáink kialakulásához, megerősítéséhez.
- A gyermekeket egyéni, vagy mikro csoportos fejlesztéssel segítjük ahhoz, hogy minden területen a képességeiknek megfelelő legmagasabb fejlettségi szintet érjék el.
- A kiemelkedő képességekkel rendelkező, vagy valamilyen hátránnyal induló gyermekek esetében különösen nagy hangsúlyt kap az egyéni fejlesztés.
- A nevelési folyamatban a gyermekektől együttműködést várunk el.
- A gyermekeknek elegendő időt adunk a kísérletezésre, önmaguk kipróbálására.
- Fontosnak tartjuk a gyermekek pozitív tulajdonságainak megerősítését, ennek érdekében a pozitív ráhatás módszerét alkalmazzuk.
- Környezettudatos magatartás közvetítésével a környezet szeretetére és óvására, az egészség és a környezet összefüggéseinek felismerésére neveljük óvodásainkat.
- Az egészséges életmód kialakítását a helyes táplálkozás és a mozgásigény kielégítésének biztosításával, illetve speciális egészségvédő programok alkalmazásával is segítjük.
- Szakmailag jól képzett, elkötelezett nevelőtestületünk biztosítja partnereink számára az egyenletes színvonalú, szabályozott, kiszámítható működést.
- Legfőbb partnerünk a szülő, akinek felelősséggel tartozunk, tájékoztatjuk gyermeke fejlettségi állapotáról és számítunk együttműködésére.
- Nevelőmunkánk legfőbb elismerésének tekintjük, ha a gyermekek örömmel járnak óvodába, és a szülők biztonságban „jó kezekben” tudják nálunk gyermekeiket.

A gyermeki ismeretszerzés – a tanulás – óvodánkban spontán módon és az óvodapedagógus által irányított, illetve kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretben valósul meg.
Pedagógiai kultúránk fejlesztése érdekében fontosnak tartjuk az óvónők ön- és továbbképzését. Az óvodán belüli továbbképzést a két szakmai munkaközösség segíti. A szakmai munkaközösségek változatos programmal működnek, nevelőtestületi döntés alapján a nevelés egy-egy speciális területének problémáival foglalkozik.
Alapítványunk is működik az óvodában az „Együtt a Liliom Óvodáért". Alapítványunkat a szülőkön kívül szponzorok és az óvoda dolgozói támogatják. Az alapítvány vagyonát a nevelés színvonalának emelésére, gyermekbarát környezet kialakítására, a játék- és eszközállomány bővítésére használjuk fel.
Intézményünkben működik Szülői Munkaközösség.

Az „Óvodai nevelés országos alapprogramja" alapján készített helyi pedagógiai programunk kidolgozásakor a következő tényezőket vettük figyelembe:

- Szociokulturális környezetünk: a gyermekek családi háttere, a szülőknek az óvodával szembeni elvárásai, igényei; jól bevált hagyományaink,
- A gyermekek fejlettségi szintje: testi, lelki, szociális érettség,
- Személyi és tárgyi feltételeink: nevelőtestületünk felkészültsége, szakmai irányultsága, az óvónők speciális érdeklődése, a rendelkezésünkre álló tárgyi erőforrások,
- A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének rányelve,
- A fenntartói igények, elvárások – Gyál speciális adottságai, a város oktatási koncepciója,

A gyermekeket megillető jogok, az egyenlő hozzáférés biztosítása

GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP, ÓVODAPEDAGÓGUS KÉP

„Óvodáskorban a magyarság tudatalatti elmeinek beültetése, lassú kifejlesztése a feladatunk. Magyar mivoltunk épületének mintegy a földalatti alapjait kell itt kirakni. Minél mélyebbre épül fundamentum, annál szilárdabb az épület."
/Kodály Zoltán/

II.1. GYERMEKKÉPÜNK

Minden gyermek egy egyedülálló csoda, fejlődő személyiség, egyedi és megismételhetetlen. Óriási felelősséggel tartozunk minden egyes gyermek iránt. ahhoz, hogy gyermekünk alakuló személyiségét a legoptimálisabban tudjuk formálni, ismernünk kell az egyén pszichikus fejlődését, illetve énképünk alakulását.
A gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakoztatásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, ?csökkentő pedagógiai attitűdöt alkalmaz biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan

kerüli a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.
Óvodánkban hozzájárulunk a személyiségük teljes fejlődéséhez, kibontakoztatásához, változó testi-lelki szükségleteik, szociális és értelmi képességeik kibontakoztatásához. A szülőkkel együttműködve kívánjuk eredményesen fejleszteni, változatos tevékenységformákon, elsősorban a játékon keresztül az idejáró gyermekeinket. Szeretnénk, ha gyermekeink örömmel jönnének óvodába és majd sok kedves óvodai élménnyel hagynák el intézményünket, amelyre mindig szívesen visszaemlékeznek.

II.2. ÓVODAKÉPÜNK

1. Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.
2. Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője az iskolába lépésig. Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének legmegfelelőbb feltételeit. Az óvodában, miközben az teljesíti a funkcióit (óvónő-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő), a gyermekekben megteremtődnek a következő életszakaszba (a kisiskolás korba) való belső pszichikus feltételei.
3. Az óvodai nevelés céljai az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.)
4. Az óvodai nevelésben alapelv, hogy:
   a.) a gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi;
   b.) a nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek és képességeinek kibontakozását;
   c.) az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
5. Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükségletek kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi a szociális és az érzelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékról; e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségtartalmakról, emberi értékek közvetítéséről; a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
6. A nemzetiséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, nyelvi nevelését, és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.
7. A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (a továbbiakban: migráns) gyermekeinek óvodai nevelésében biztosítani kell az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, társadalmi integrálást.

Az óvoda elsődleges nevelő intézmény. A családi nevelés kiegészítője, a mely a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig biztosítja a gyermekek intézményes nevelését.
Biztosítjuk az óvodáskorú gyermekek fejlődésének, nevelésének optimális feltételeit.

- Családias, derűs légkörben sok-sok szeretettel nevelünk.

- Ahol kinyílik az érzelem, képzelet, kíváncsiság, beszédkedv.
- A gyermekeink fejlődéséhez szükséges sokféle, változatos tevékenységet biztosítunk, különös tekintettel a gyermekek legfontosabb tevékenységére, a játékra.
- Változatos mozgási lehetőségek biztosításával megteremtjük a gyermekek számára a mozgásöröm megélésének lehetőségét, amely biztosítja számukra a testi-lelki, szociális harmóniát.
- Mese, vers, bábozás, képalkotás és a természet csodáinak érzékeltetésével őszinte, nyitott, kíváncsi, toleráns kellő önfegyelemmel és akarattal rendelkező, jószívű, vidám, segítőkész és becsületes gyermekeket nevelünk.
- fontosnak tartjuk, azt hogy a közösségi tevékenységek során formáljuk a gyermekek érzelmeit, magatartását, szokásait.
- Alapozó nevelésünkkel elősegítjük a minél zökkenőmentesebb iskolakezdést.
- Gyermekeink fejlesztése, képességeik kibontakoztatása az egyéni sajátosságaik figyelembevételével történik.
- Megfelelő óvodai szocializációval segítjük a többszörösen hátrányos helyzetű gyermeket a majdani iskolai tanulás folyamatában.
- Az óvoda közvetetten segíti az iskolai közösségben történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.
- Óvodánk pedagógusai figyelembe veszik az egyéni különbözőségeket és „esélyteremtő" pedagógiai nevelést folytatnak.
- Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.

II.3. ÓVODAPEDAGÓGUS KÉP

Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akink személyisége meghatározó a gyermekek számára. Nevelő – fejlesztő munkáját az Óvodai nevelés országos alapprogramjának és intézményünk Pedagógiai Programjának figyelembe vételével végzi. Mind alapelveiben, mind céljaiban, feladataiban figyelembe veszi azokat. Az óvodapedagógusi tevékenységnek és az óvoda működését segítő nem pedagógus, alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
Intézményünkben törekszünk a pedagógusok előmeneteli rendszeréhez kapcsolódó, az Önértékelési Programunkban a pedagógusokkal szemben megfogalmazott elvárásoknak megfelelni, a kompetenciáinkat fejleszteni.
Óvodapedagógusaink:

- Rendelkeznek a pedagógiai munkájukhoz szükséges korszerű módszertani tudással, folyamatosan fejlesztik pedagógiai, módszertani ismereteiket, személyiségüket.
- Olyan módszereket alkalmaznak, melyek elősegítik a tanítás-tanulás eredményességét. Alkalmazzák a komplexitást a tevékenységekben megvalósuló tanulási folyamat alatt. Elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelentenek a gyermek számára.
- A PP cél-, feladat-, tevékenység rendszerét szem előtt tartva, a belső tartalmat igazítja nevelési gyakorlatához, a helyi értékek és a hagyományok beépítésével.
- A hatékony pedagógiai munka érdekében keresik az innovatív lehetőségeket az egyes arculatok kiteljesítésére. Törekednek az új irányok és lehetőségek megismerésére, kipróbálására a kompetenciaelvűség folyamatos alkalmazásával.
- Jól ismerik a tanulási, képesség fejlesztési segéd anyagokat, eszközöket, digitális eszközöket, melyeket céljaiknak megfelelően, tudatosan alkalmaznak a gyermekek érdeklődésének felkeltésére, ismeret szerzés fejlesztésére.

- pedagógiai munkájában-éves terv, tematikus, tervek, projekt tervek – tervezése során a nevelési, tanulási: „játékba integrált tanulás, szokástanulás, évszakprojekt”, képesség fejlesztési egységek, logikus egymásra épülő elrendezését tartja szem előtt.
- Pedagógiai terveinek megvalósítása során folyamatosan felülvizsgálja azt, majd elemzi annak eredményességét.
- A gyermekek fejlesztése érdekében felhasználják a szabad játék nyújtotta lehetőségeket.
- Élve a módszertani szabadság elvével – építenek a gyermekek tapasztalataira, spontán ötleteire, személyiségüket a játék, munka, tanulás tevékenységeivel formálják. A gyermekek fejlesztését egyéni, illetve mikro-csoportos formában végzik.
- A gyermekek egyéni képességeit, igényeit figyelembe véve differenciálnak, előnyben részesítik a megtapasztaláson alapuló módszereket.
- Gondoskodnak a gyermekek értelmi, érzelmi szociális és erkölcsi képességeinek felméréséről, az egyéni fejlesztések biztosításáról, az eredmények rögzítéséről.
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek mindenek felett álló érdekének szem előtt tartására, integrált nevelésére törekszenek.
- Nyitottak a szülő, az intézmény vezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire. Az észrevételeket szakmai fejlődésük érdekében jobbító szándékkal fogadják, építő jelleggel felhasználják azokat munkájuk során.
- Törekednek arra, hogy megismerjék a gyermekek más forrásból szerzett tudását (család, bölcsőde), amelyre építik munkájukat. A pozitív együttműködés elvét alkalmazzák.
- A nevelés során a bátorítás módszerét alkalmazzák, feltétel nélküli bizalmat mutatnak a gyermekkel szemben, pozitív megerősítést alkalmaznak az értékelés során
- A pedagógiai folyamatokat figyelemmel kísérik, tudatosan terveznek, hosszútávon átgondolják azok hatásit és az elért eredményeket elemezve képesek a változtatásra, korrekcióra.
  A mérési, értékelési eredményeket beépítik a napi tevékenységeikbe, pedagógiai munkájukba. Munkájuk során a tervezett és a megvalósult tevékenységek közötti különbségeket elemzik, értékelik, majd a kitűzött cél elérése érdekében beavatkoznak.
- Változatos módszerekkel törekszenek a gyerekek érdeklődésének felkeltésér, folyamatos fenntartására.
- A módszereket az életkori sajátosságok figyelembe vételével választják.
- Biztosítják az elmélyült tevékenységhez, tapasztalatszerzéshez szükséges feltételeket.
- Tudatosan, tervszerűen, naprakészen vezetik az óvodai dokumentumokat.
- Szakmai ismereteikkel, tapasztalataikkal támogatják a pályakezdő és új pedagógusok munkáját.
- Az ünnepélyek, megemlékezések, kirándulások szakmai napok és egyéb tevékenységek munkatervben meghatározott felelőseként elkészítik a rendezvényre vonatkozó feladattervet és tartalma szerint felelősen megszervezik azt. A megvalósításban együttműködően részt vesznek a munkatársaikkal.
- A kapott feladatokat a feladatterv szerint önállóan végzik. A felmerülő feladat/problémahelyzetben igyekeznek a legoptimálisabb döntést meghozni, a szükséges intézkedést megtenni.
- Emberi kapcsolataik javítására törekszenek minden szinten, a célok megvalósítása érdekében összehangolt munkát végeznek a csoportban dolgozó valamennyi felnőttel.
- Aktívan vesznek részt munkaközösség, team csoport munkájában, rendszeresen vállalnak feladatot pályázat készítésben, intézményen kívüli szakmai kapcsolatok ápolásában.

- Szakmai munkaközösség tagjaként megosztják tudásukat, tapasztalataikat a nevelőtestület tagjaival, segítséget nyújtanak szakmai, módszertani kérdésekben.
- A megbeszéléseken, értekezleteken szakmai felkészültségük révén határozottan, jól felépített gondolatmenettel rendszeresen nyilvánítanak véleményt. Kulturáltan, pedagógiai tényekkel megalapozottan vesznek részt szakmai vitákban, törekszenek a problémák közös megoldására.
- pedagógiai tevékenysége során, olyan módszerek alkalmazására törekszik, amelyek elősegítik a gyermekek pozitív önértékelési készségeinek megalapozását, fejlesztik énképük alakulását, önkifejező törekvéseiket.
- A gyermeki erőfeszítések pozitív elismeréseihez verbális és metakommunikatív módszerek és eszközök tudatos alkalmazására törekszik.
- Beszédük modellértékű a gyermekeknek, a szókapcsolatok, a kommunikáció, a nonverbális jelek tekintetében. A gyermekek számára érthető, világos a mondanivalója.

II.4. NEVELÉSI ALAPELVEINK

1. Az óvoda elsődlegesen nevelő intézmény,
    - Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek harmadik Biztosítja az óvodáskorú gyermek fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit. Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkció.
    - A gyermekek mindennek felett álló érdekének érvényesítése.
    - A gyermeki személyiséget, elfogadás tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi, a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatása.
    - A nevelés lehetővé teszi és segíti a gyermek egyéni készségeinek, kompetenciáinak és képességeinek kibontakoztatását.
    - Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.
    - Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik: a gyermeki szükséglet kielégítéséről, az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről; a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról; a gyermeki közösségben végezheti sokszínű – az életkornak megfelelő- tevékenységről, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játékra; a szabadjáték örömére e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó megfelelő műveltségtartalmak közvetítéséről; a kisgyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.
    - Elkötelezettség és a jövő iránti felelősség vezérli munkánkat és magatartásunkat, emberi kapcsolatainkat.

II.5. ÓVODAI NEVELÉSÜNK CÉLJA, FELADATAI

Az óvodai nevelésünk célja: az óvodásaik sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását elősegítse, az életkori és az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével /ideértve a különleges gondozást igénylő gyermek ellátását is:

- Elegendő idő biztosítása a gyermek alapvető tevékenysége a játék.
- A gyermekek sajátítsák el a legalapvetőbb viselkedési és magatartási formákat.
- Az anyanyelvi nevelés egész napot áttörő prioritásának biztosításával a kommunikáció teljes.
- Testileg, lelkileg és szociálisan legyenek érettek az iskolakezdésre.
- Környezettudatos nevelés fontos feladatunk.
- A mozgáskultúra alakítás, fejlesztése a Mozgáskotta eszköz használatával.
- Élvezzék a mással nem helyettesíthető szabadjáték örömét.

Az óvoda funkciói:

- óvó-védő
- szociális
- nevelő
- személyiségfejlesztő funkció

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.
Ezen belül:

- az egészséges életmód kialakítása,
- az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés,
- az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása.

Figyelembe vettük a helyi társadalmi elvárásokból felmerülő feladatokat, alkalmazva a már több évre jól bevált, működő nevelési-fejlesztési gyakorlatokat, módszereket, amelyeket helyi adottságaink lehetővé tesznek.

Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek:

- Óvodánk tevékenységrendszere a tárgyi környezete lehetővé teszik a gyermekek **egészséges életmódra nevelését a környezettudatos magatartásuk** alapozását.
- Kiemelten kezeljük és ezért olyan modernizációs elemeket építünk programunkba, amely pozitív irányba alakítja gyermekeink saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyát, törekedve a különböző szociális, kulturális, esetlegesen nyelvi hátrányok ellensúlyozására.
- Az egészségvédő, egészségfejlesztő nevelés funkcióját minden gyermekkel kapcsolatosan **egyedi jellegűnek** tekintjük.
- Egészségnevelésünk során **hangsúlyozott a testi egészség** (gondozás, edzés, mozgásfejlesztés) a **lelki egészség** (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása, képességfejlesztés) és a **szociális kapcsolatok harmóniája** (közösségi élet segítése)
- **Pedagógiai munkánk során kiemelt feladat:** környezetük élővilágának és épített környezeti értékeinek felfedeztetése, megismertetése és annak megóvására nevelés, mely lehetővé teszi, hogy környezetükben jól tájékozódó, azt védő a szépre fogékony, lakhelyükhöz kötődő gyermekeket neveljünk.

- A természet - és környezetvédelem fontosságának megismertetése komplex cselekvés útján, felfedező jellegű játékos programok által valósul meg a napi gyakorlatban.
- A fenntarthatóságra nevelés.

Célok:

- Az egészséges életmód, rekreáció (életmódkultúra) alapozása.
- Mozgásos (speciális, sokmozgásos) tevékenységek megismertetése, megszerettetése.
- Pozitív személyiségjegyek alakítása, szokás és normarendszer megalapozása – érzelmi -, erkölcsi, közösségi nevelés hatékonyságának növelése.
- A környezeti- és művészeti értékek, szépségek felfedeztetése, ápolása.
- Természet és környezetvédelem, környezettudatos magatartás kialakítása.
- A különbözőség tolerálása, elfogadtatása – inkluzív pedagógiai szemlélet erősítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének fejlesztése integrált nevelése.
- Az óvoda-iskola közötti átmenet könnyítése.

Feladatok:

- Az egészséges életmód korszerű értelmezésével a gyermekek testi- lelki és értelmi képességeinek fejlesztése. A fejlesztéséhez esztétikus, rendezett, balesetmentes és célirányos környezet kialakítása, amely a gyermek számára impulzusokat ad a tevékenykedésre.
- A mentális és pszichés fejlesztés érdekében az érzelmi biztonság megteremtése.
- A gyermekek érdeklődésére-, aktivizálására-, egyéni sajátosságaira-, fejlődési ütemére épülő ismeretnyújtás, készség-, képességfejlesztés-, attitűdalakítás.
- Az iskolai élet kezdésére megfelelő sokszínű változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálásával:
    - biológiai érettség: nagy-és finommotoros mozgás-, egyensúlyérzék, térirány-vizuális észlelésfejlesztés, auditív információk feldolgozása, keresztcsatornák fejlesztés (vizuális-tapintatos, vizuális-auditív, vizuális-kinesztétikus, auditív- taktilis, interperszonális működés, szem-kéz, szem-láb koordináció),
    - szociális érettség: érzelmi, akarati élet formálása, magatartás-, viselkedéskultúra, társas kapcsolatok fejlesztése, felnőttekhez és a tanuláshoz való pozitív viszony alakítása, teljesítményen keresztül történő „én érvényesítés”, önállóság fejlesztése, a feladattudat-, feladattartás-, önálló helyzetmegoldásokra való képesség kialakítása,
    - pszichikus érettség: beszédkészség, figyelem, emlékezet, gondolkodás, kreatív képzelet életkornak megfelelő fejlesztése.

A Gyáli Liliom Óvoda pedagógiai munkájában a Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Programot kívánjuk ötvözni. A program a 3-7 éves gyermekeket állítja középpontba.

Célja: A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra, azaz az életre való felkészítés tevékenységek által. Ebben kiemelt fontosságú szerepe van, a kooperációnak és kommunikációnak, (együttműködés során a konszenzusra való törekvés.)

A Kompetencia-alapú óvodai programcsomag.

Célja: hogy a gyermekek felfedezzék képességeiket, készségeiket, azokat fejlesztve kialakuljon egészséges önbizalmuk „én tudatuk” és ezáltal képesek legyenek az élethosszig tartó tanulásra, amely segíti őket abban, hogy az életük során eléjük gördülő akadályokat zökkenőmentesen tudják elhárítani, a hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosításával.

Mindezt az integráció, befogadó pedagógia, és az inkluzív pedagógiának alkalmazásával valósítjuk meg, mert egy gyermek fejleszthetőségéről sem mondunk le, és nem a felzárkóztatás a cél, hanem a gyermeket a saját képességeinek szintjén a maximumra juttatása.

A Zöld óvoda programcsomag.

Célja:

1. A gyermekek életre az élethosszig tartó tanulásra nevelésre
2. A holisztikus egész évben folyamatos megfigyelésen alapuló környezetpedagógia alkalmazásával, ahol a játékosság + cselekvés+kooperáció+kommunikáció egysége van, jelen neveljük gyermekeinket a természet-társadalmi környezet tudatos megóvására a néphagyományok őrzésére.

Módosított módszer, komplex mozgás és

Célja:

1. A gyermekek mozgásigényének kielégítése, harmonikus összerendezett mozgásának fejlesztése.
2. Motoros képességek fejlesztése.
3. Kondicionális, koordinációs képességek fejlesztése.
4. Kreativitás, problémamegoldás gondolkodás fejlesztése.
5. Mozgásos élmények, tapasztalási lehetőségek megnevezése differenciáltan.
6. Integrált komplex fejlesztés.

SZAKMAI DOKUMENTUMAINK EGYMÁSRA ÉPÜLÉSE

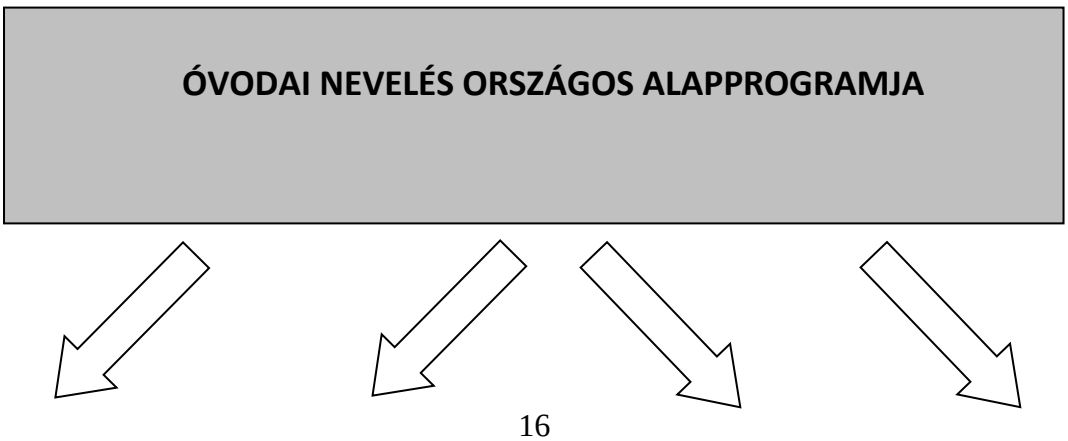

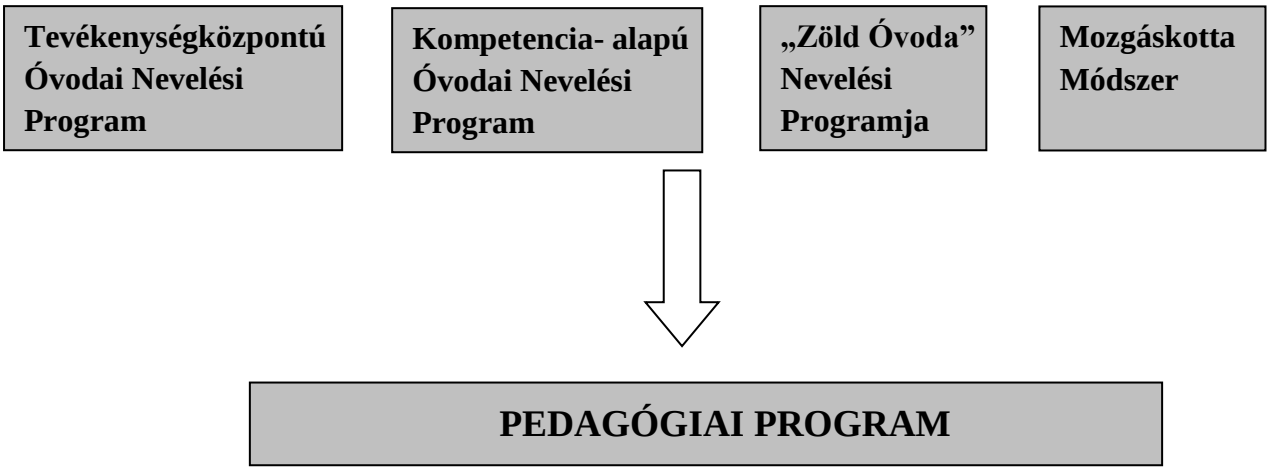
Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program
Kompetencia- alapú Óvodai Nevelési Program
„Zöld Óvoda” Nevelési Programja
Mozgáskotta Módszer
PEDAGÓGIAI PROGRAM

PEDAGÓGIAI PROGRAMUNK CÉLJA, FELADATA, KERETE

Óvodai nevelésünk célja:

Az óvodásaink sokoldalú, fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását elősegítse, az életkori és az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével/ideértve a különleges gondozást igénylőgyermekek ellátását is./

1.Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program célja:
A 3-7 éves korú gyermekek társadalmi gyakorlatra, azaz az életre való felkészítés tevékenységek által. Ebben kiemelt fontosságú szerepe van, a kooperációnak és kommunikációnak, és az együttműködés során a konszenzusra való törekvésnek

2.A Kompetencia-alapú óvodai programcsomag célja:
A gyermekek felfedezzék képességeiket, készségeiket, azokat fejlesztve kialakuljon egészséges önbizalmuk „és ezáltal képesek legyenek az élethosszig tartó tanulásra, amely segíti őket abban, hogy az életük során eléjük gördülő akadályokat zökkenőmentesen tudják elhárítani, a hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosításával.

3.A Zöld óvoda programcsomag célja:
A gyermekek életre az élethosszig tartó tanulásra nevelése

4.Mozgáskotta Módszer célja:
Komplex mozgás és személyiség fejlesztése

Tanulás tervezésének folyamata

Az óvodai nevelés általános feladatai:
Egészséges életmód alakítása
Érzelmi, erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés
Anyanyelvi nevelés, értelmi fejlesztés megvalósítása,

Kompetencia-alapú programcsomag tartalmi jegyei:	**Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program 4-es feladatrendszere**	**„Zöld Óvoda” programcsomag tartalmi jegyei kiemelten a következő tevékenységekben jelennek meg:**	**Mózgáskotta Módszer**
1. Óvoda-iskola átmenet 2. játék 3. Integráció, inklúzió, befogadó pedagógia alkalmazása 4. A gyermekek fejlődésének nyomon követése - képességszint meghatározása. 5. Érzelmi-erkölcsi nevelés. 6. Családokkal való hatékony együttműködés 7. Óvónő és dajka együttműködésének hangsúlyozottsága.	1. Játék és tanulási tevékenység 2. Társas, közösségi tevékenység 3. Munkatevékenység 4. Szabadidős tevékenység **Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program rendszerében működő tevékenység formái:** 1. Anyanyelv 2. Matematika 3. Természet-társadalom-ember 4. Művészeti tevékenységek: - mese-vers, dramatizálás, bábozás, - ének-zene, énekes játékok, - vizuális tevékenységek - mindennapos testnevelés	1. Táplálkozás 2. Tisztálkodás 3. Mozgás 4. Levegőzés 5. Naposság 6. Pihenés 7. Differenciálás 8. Növényzet ápolása 9. Állatgondozás 10. Hulladékgyűjtés 11. Kirándulás 12. Zöld jeles napok	Komplex személyiség Fejlesztő program, alkalmazható mozgásos tevékenységek, egész Egészség, egészség megőrző, egészség fejlesztő tevékenységek során

III. AZ ÓVODAI NEVELÉS ÁLTALÁNOS FELADATAI

Az óvodai nevelés feladata az óvodás korú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése:

1. **Egészséges életmód kialakítása**
2. **Az érzelmi , az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés**
3. **Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés, nevelés megvalósítása**
4. **Környezettudatos, környezetbarát magatartás alakítása**
5. **Mozgáskotta módszer, komplex mozgás és személyiségfejlesztő program**

„Egyre legyen különös gondod, s ez az egy az egészség, mindig a kórt okolod, de a bajt te magadnak okozod!” ***(Cato)***

1. EGÉSZSÉGES ÉLETMÓD KIALAKÍTÁSA

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermeke testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül az egészséges életvitel, életmód alakítása. Az egészséges életmódra nevelés az egészséges életvitel igényeinek alakítása, ebben az életkorban kiemelt jelentőségű. Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése.

Célunk: Az egészséges életmód iránti igény megalapozása, a testi képességek lehetőség szerinti fejlesztése.
A gyermek testi-lelki szükségleteinek kielégítése.
Testi-lelki egészség biztosítása.

Az óvodai nevelés feladata a gyermek testi fejlődésének elősegítése:

- Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.
  Ezen belül az óvodai nevelés feladata:
  - a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése;
  - a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése;
  - a gyermeki testi képességének fejlődésének segítése;
  - a gyermek egészségének védelme, edzése óvása, megőrzése;
  - az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés a szokásainak alakítása;
  - a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges és biztonságos környezet biztosítása;
  - a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása;
  - megfelelő szakemberek bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

A zavartalan fejlődéshez, az egészség fenntartásához a gyermekek fokozott gondozása elengedhetetlen követelmény. A gondozási feladatok végzése az óvodában dolgozó valamennyi felnőtt (óvónő, dajka) feladata. Fontos, hogy a gyermek megtanulja önállóan ellátni magát. Ehhez nyújt segítséget – az egyéni bánásmód és az egyes gyermekek sajátos igényeinek figyelembevételével – az óvónő és a dajka.
Fokozottan figyelünk arra, hogy igényükké váljon a tisztálkodás.

Fontos a gyermekek testi-fizikai szükségleteinek kielégítése. Mivel napirendünk rugalmas, így tudjuk biztosítani, hogy minden gyermeknek megfelelő hely és idő álljon rendelkezésére ezek kielégítésére. Az ebéd és az uzsonna időpontja kötött. A reggeli azonban folyamatos 8^{00}-9^{00} óra közötti időtartamban valósul meg.
Ebéd után minden gyermek fogat mos.
Ismerkednek a szájápolással, elsajátítják a fogmosás helyes technikáját, és ez által, igényükké válik a szájápolás, kialakul bennük a fog- és a szájápolás fontossága.
A gyermekek mozgásának fejlesztése örömforrás és alkalmas lehetőség az esetleges mozgáshibák korrigálására is. Lehetőleg felváltva biztosítjuk a mozgást és az üléssel együtt járó tevékenységeket. Kihasználunk a nap folyamán minden lehetőséget a mozgásra!
Célunk, hogy a gyermekek minél több időt töltsenek a szabadban.
A gyermekek testi képességeit a mindennapi testnevelések alkalmával és a szervezett testnevelés foglalkozásokon (heti 1 alkalom) **fejlesztjük.** Ezen kívül a nap folyamán bármikor a mozgásos játékok spontán szervezésével, illetve játszásával.
A gyermek életrendjében a levegőztetésnek, mint elsőrendű edzési lehetőségnek minden évszakban szerepel. Törekszünk arra, hogy naponta a szabadban töltött idő – időjárástól függően – naponta legalább 1 óra vagy még ennél is több legyen.
Az időjárásnak megfelelő, réteges és praktikus öltözködés kialakítására nagy hangsúlyt helyezünk. A szülői értekezleteken erre a szülők figyelmét felhívjuk és kérjük együttműködésüket. Fontosnak tartjuk azt, hogy váltóruhát hozzanak a szülők gyermekeik számára, amelyet külön jellel ellátott zsákban tárolunk. A délutáni pihenéshez levetik ruhájukat, és pizsamát vesznek fel. Saját tiszta lepedőt és ágyneműt használnak, melyet az ágytartóban helyezünk el. A testi képességeik fejlesztésére, a mindennapi testnevelésre fákkal, növényekkel, füves területtel, mozgásfejlesztő játékeszközökkel folyamatosan bővülő udvar ad lehetőséget, illetve ettől a nevelési évtől, az óvoda aulája és a tornaterem.

Az óvodapedagógus feladat az egészséges életmód kialakításában:

- ⇒ A gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása.
- ⇒ A gyermek alapvető fizikai szükségleteinek kielégítése.
- ⇒ Az időjárástól függően a lehető legtöbb idő eltöltése a szabadban, illetve ennek biztosítása, séták szervezése. Nyáron napozás, légfürdő, télen hóban, hóval való játék.
- ⇒ Az egészséges óvodai környezet megteremtése.
- ⇒ Szellőztetés szükség szerint.
- ⇒ Ügyelni a gyermekek réteges, praktikus öltözködésére, illetve az erre való igény kialakítása (komfortérzés).
- ⇒ Példamutatás a tisztálkodás terén – evés előtti és utáni kézmosás, illetve szükség szerinti (ha koszos a gyermek keze, vagy bármely testrésze).
  Ne felejtse el az óvodapedagógus, hogy a példaadás a legerősebb nevelő erő.
- ⇒ Nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása, biztosítása.
- ⇒ Biztosítson az udvaron és a csoportszobában egyaránt lehetőséget a változatos, sokféle tevékenykedéshez.
- ⇒ Azonnal jelezze az óvoda vezetőjének, ha balesetveszélyt (forrást) észlel.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Szokásukká válik a rendszeres, gondos tisztálkodás, fogápolás!
- Önállóan végzik a testápolási tevékenységeket a nap során bármikor, ha szükséges!
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltöznek, vetkőznek, képesek kiválasztani az időjárásnak megfelelő ruházatot!
- Holmijukat, ágyneműjüket hajtogatva teszik a helyére!

- Igényesek, ügyelnek környezetük rendjére és tisztaságára!
- Ismerik a kulturált, étkezés szokásait, biztonságosan használják az evőeszközöket!
- Szeretnek a szabadban tartózkodni, mozgásos tevékenységeket végezni, kirándulni.

Mivel a konyha a gyermekeknek az étkeztetésénél igen gyakran biztosít friss, nyers zöldséget, gyümölcsöt, ezért heti 1 alkalommal gyümölcsnapot tartunk.
Gyümölcsnapok szervezésénél egyben a szülők figyelmét is felhívjuk az egészséges táplálkozás friss, nyers gyümölcsök, zöldségfélék fontosságára.
A nyári nagy melegben naponta több alaklommal limonádét, vizet adunk a gyermekeknek, vízpótlás céljából. A védőnő, havi rendszerességgel, illetve szükség esetén, ellenőrzi a gyermekek testének, és ruházatának tisztaságát.
Minden nevelési évben védőnő, fogorvos tart előadást, minden óvodás gyermek részére.

2. AZ ÉRZELMI, AZ ERKÖLCSI ÉS AZ ÉRTÉKORIENTÁLT KÖZÖSSÉGI NEVELÉS

Célja:

1. Az óvodáskorú gyermekek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül.
   Mindezért szükséges, hogy:
   - a gyermeket már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások érjék;
   - az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze;
   - az óvoda egyszerre segítse a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek;
   - az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint például; az együttérzés, a segítőkészség; az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás-és normarendszerének megalapozása.
3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és a családhoz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Óvodánk a gyermek személyiségének fejlesztését alapozza meg és a gyermek további fejlődéséhez nagymértékben hozzájárul.

Az óvodáskorban az érzelmi intelligencia összetevői *közül fontos a saját érzelmek felismerése, tudatosítása és a helyzethez, az érzelem minőségéhez illeszkedő kifejezése.* (Például szomorúság vagy félelem esetén ne az öröm viselkedése jeleit mutassa valaki, azaz ne vigyorogjon, ugráljon, bolondozzon.)
Ebben az időszakban ismerkednek a gyerekek az *érzelmek kifejezésének különféle módjaival,* finomabb, differenciáltabb fokozataival. Bár eleinte az egocentrikus érzelemkifejezések uralkodnak náluk, de fokozódó kíváncsisággal figyelik a felnőtt mintákat, és próbálkoznak saját érzelemkifejezéseiknek a módosításával. Ki kell emelni, hogy ezt a feladatot jórészt a felnőtt környezet példáiból tanulják meg az óvodások, de elengedhetetlenül fontosak ebből a szempontból a *gyerektársakkal folytatott interakciók,* főként az együttes élmények és a szerepjátszás során szerzett tapasztalatok. Az érzelmi neveléshez hozzátartozik az empátia, a kiegyensúlyozottság. Az óvodában sokoldalú érzelmi kifejezések, pozitív élmények hozzájárulnak a gyermeki személyiségnek kifejlődéséhez és ezzel együtt a társaik megértéséhez. Óvodánkban különösen fontosnak tartjuk, hogy odafigyeljünk a viselkedési és zavarokkal küzdő gyermekekre, melyek törődést és megértő nevelői magatartást is igényelnek. Az óvodai nevelés során arra törekszünk, hogy az óvodánkban dolgozó óvónők, dajkák biztonságot, szeretetet, érzelmi biztonságot adjanak a gyermekek számára, legyen modellértékű ezen felnőttek viselkedése. Az érzelmi nevelés területén fontos szerepet játszik még, haszontalan az egész délután tv előtti ülés. Káros a gyermek gondolkodására, fantáziájára és magtartásukban is negatív hatásokat ér el.

<u>Az óvodapedagógus feladatai a gyermeki szükségletek kielégítésében:</u>

- A proszociális magatartás (mint az agresszió ellentétje pl.: önzetlen támogatás, együttműködés segítése, bíztató, bátorító viselkedés) a nevelő példamutatására támaszkodik, ezt a nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakításával, magyarázatokkal fejlesztjük.
- Az első nevelési évében, a beszoktatás ideje alatt családlátogatásokat is végzünk. A gyermek, és a család jobb megismerése céljából. A gyermek családban betöltött helyéről és szokásairól.
- A nyugodt, kiegyensúlyozott, szeretetteljes óvodai légkör kialakítása.
- A gyermek megfelelő gondozottságának biztosítása.
- A komplex foglalkozásokon előtérbe kerülnek az érzelmi nevelést segítő, változatos, cselekvéses tevékenységek (báb, mese, játék stb.)
- Modell értékű óvónői és dajkai viselkedés.
- Olyan tevékenységek szervezése, melyben a gyermeki együttműködés gyakorolható.
- Ünnepek, hagyományok megszervezésével az élmény befogadás képességének fejlesztése.

<u>Számunkra fontos az óvodapedagógusi attitűd, az ezzel szemben támasztott követelmények:</u>

- <u>Az óvónő-gyermek kapcsolatát jellemezze az odafigyelés,</u> az elfogadás, együttes munkálkodás, az <u>odafigyelés a gyermekek felé.</u>
- Érthető, világos szabályrendszereket alkalmazzon.
- A rövid és hosszú távú célok kitűzésénél fontos a célok közötti prioritás.
- <u>Határozott, következetes,</u> de emellett <u>„meleg és támogató” is legyen.</u>
- A gyermekkel való kapcsolatában a tisztelet, elfogadás, szeretet és megbecsülés jellemezze.
- Konfliktus esetén rendkívül tapintatosan és kizárólag a gyermek érdekeit figyelembe véve kell közelíteni a megoldás felé.
- Az érzelmi nevelés a beszoktatástól az óvodáskor végéig tart.

- Nagyon fontos a gyermek-óvónő-dajka együttműködése, a tevékenységek sokaságának szervezése, s az legyen érdekes, a gyermek életkorának megfelelő.
- Az óvodában eltöltött időszak, általában 3 év, legyen áthatva a szeretetteljes légkörrel, fontos szerepet töltsön be az érzelmi nevelés.
- **A gyermeki magatartás alakulás szempontjából legyen modellértékű az óvodapedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.**

Óvodáskor végére az érzelmi nevelés és a szocializáció területén várható fejlődés:

- Ragaszkodnak egymáshoz, felnőttekhez, ezt ki is fejezik, tettekben, szavakban.
- Képesek a gyermekek együtt tevékenykedni, egymásnak segíteni.
- A helyes viselkedési szokások, szabályok megtartása igényükké válik.
- Csoporttársaik, barátaik iránt érdeklődnek, hiányolják egymást. Kisebb konfliktusok megoldására képesek.
- Megtanulják érzelmeiket kifejezni.
- A szocializáció szempontjából különös jelentőségű legyen, a közös élményekre épülő tevékenységek gyakoriságának, az erkölcsi tulajdonságoknak, a szokás és normarendszereknek a megalapozására.
- Az óvodapedagógus-gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze.
- Az óvoda teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermekek elégítsék ki természetes, társas szükségleteiket, az óvodapedagógusok neveljék a különbözőségek elfogadására, tiszteletére.
- Az óvodáskor végére különös jelentőségű a közös tevékenységek gyakorlása, mely megalapozza, a szokás-és normarendszer megalapozását. Az iskolaérettség szempontjából.
- Óvodáskor végére ismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a szülőföldhöz való kötődés alapja.
- Az óvodai nevelésben a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb szinten álló, (érzékszervi, értelmi, vagy mozgássérült) hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek nevelését szükség esetén megfelelő szakemberek közreműködésével és az óvodapedagógussal látjuk el.

3. AZ ANYANYELVI – AZ ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS MEGVALÓSÍTÁSA

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és stimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg. Az értelmi fejlődés általában a környező világ megismerését és az egyre jobb alkalmazkodást eredményezi.

1. Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció, különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes minta és szabályközvetítéssel – az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd – és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

2. Az óvodai nevelés a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságaira -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.
3. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különbözi tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás, alkotóképesség) és a kreativitás fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen, a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

Célja: Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése attitűdök erősítése és képességek fejlesztése. Az óvodáskorú gyermek észlelésének, figyelmének, emlékezetének, képzeletének és gondolkodásának fejlesztése. A kooperációs és kommunikációs képességek fejlesztése tevékenységekben, tevékenységek által.

A fejlesztés feltétele: a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Feladata:

1. A gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek bővítése, rendszerezése különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, valamint az értelmi képességek (észlelés, érzékelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás és a kreativitás fejlesztése.)
2. A fejlesztés helye, tartalma, nevelési alaphelyzetek a
    1. játék és tanulás,
    2. társas és közösségi élet, csoportok látogatása
    3. munkatevékenységek,
    4. szabadidős tevékenységek.

A fejlesztés lehetséges formái:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás-, és viselkedéstanulás (szokások alakítása),
- spontán, játékos tapasztalatszerzés,
- a cselekvéses tanulás,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében:

- A gyermeki személyiség kibontakoztatása, fejlesztése akkor lesz teljes, ha a napi tevékenységekkel nemcsak lehetőséget adunk, a fejlődésre, hanem a tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével elősegítjük azt.
- A tevékenység szervezésének és képességfejlesztésének kölcsönös kapcsolatban kel állnia. Felismerve a fejlődő gyermek sajátos életkori, egyenkénti szükségleteit.
- A tevékenység több szempontból is bázisa a képességfejlesztésnek, a lényeg mindig az legyen, hogy cselekvés közben cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek és valódi, a környezetben meglévő problémákkal foglalkozzon. Legyen kiemelt jelentőségű az anyanyelvfejlesztés, - különösen a beszédkedv fenntartása, a gyermek meghallgatása, gyermeki kérdések érvényesülése, konkrét, igényes válaszok adása.

- A tervezésnél ne az ismeretanyag növelésére, hanem a sokoldalú megismerésre, megközelítésre helyezzük a hangsúlyt.

Az óvodapedagógus feladatai a tevékenységek megszervezésében:

⇒ A gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosítson a gyermeknek változatos tevékenységet, amelyen keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

⇒ A gyermek személyiségének kibontakoztatása személyre szabott pozitív egyéni fejlesztő értékeléssel.

⇒ Minden esetben elegendő idő, hely megfelelő mennyiségű eszköz, legyen szükség szerint ötlet.

⇒ Élmények nyújtásánál segítse elő sokrétűbb és minél komplexebb tevékenységformák kialakítását az óvodai csoportba – tágabb környezetben – helyi lehetőségek, hagyományok megismertetésével, kihasználásával.

⇒ Adja meg a gyermek számára az önállóan megválasztott belsőből fakadó tevékenységre a lehetőséget.

⇒ A tevékenységek megszervezésében támaszkodjon a gyermekek tapasztalataira.

Képességek szerepe a nevelési cél elérésében:

⇒ Tudjuk, hogy a tevékenység több szempontból bázis a képességek fejlesztésének.

⇒ Képesség tevékenység közben fejlődik ezért ⟶ **FORRÁSA**

⇒ Képesség/meghatározott tevékenység, alkalmasság, ezért ⟶ **CÉLJA**

⇒ Adekvát képességek csak konkrét tev. formálhatók ⟶ **ESZKÖZE**

⇒ Képességek meghatározott tevékenységben nyilvánulnak meg ⟶ **SZÍNHELYE**

- Minden képesség valamilyen tevékenységre alkalmasság, ezért nevelésünkben az egyéni képességek intenzív fejlesztése társadalmi szükségletből is adódik.
- A gyermek egyéni képességeinek fejlesztésében megkülönböztetett figyelmet kell fordítani a kooperációs és kommunikációs képességek fejlesztésére.

Óvodapedagógus feladata a képességek fejlesztésében:

- Folyamatosan biztosítsa a gyermekek számára a képességeik kibontakoztatásához szükséges tevékenységek gyakorlásának lehetőségét.
- Folyamatos megfigyelés útján alkosson tiszta képet a gyermek meglévő képességeiről. Ennek birtokában végezzen további fejlesztést.
- A kiemelkedő képességű, vagy részképesség fejlődésben elmaradt gyermekre, egyéni szabott fejlesztési terv alapján gyakoroljon hatást.
- Minden gyermek képességét önmagához, a saját lehetőségéhez – viszonyítva igyekezzen fejleszteni.
- A gyermek egyéni érdeklődésének megfelelő tevékenység biztosítása.
- A gyermek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának feladattudatának fejlesztése.
- A jobb, gyorsabb megismeréshez, fejlesztéshez alkalmazzon mérési – értékelési eljárásokat.
- Szükség esetén minél előbb megfelelő szakembertől segítség szakvélemény kérése.

Az értelmi fejlesztés, nevelés területén a fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek szívesen vesznek részt szűkebb és tágabb környezetük, az őket körülvevő valóság megismerésében.
- Aktívan érdeklődnek spontán és szervezett ismeretszerzés során.
- Képesek megfigyelésre, érzékelésre – ismeretek bővítésére, rendszerezésére.
- Életkoruknak megfelelő ideig képesek egy adott dologra figyelni, felidézni, visszaemlékezni.
- Képesek eseményeket, történeteket saját szavaikkal elmondani.
- Élményeiket elmesélik, képesek meséket kitalálni.
- Tudják ismereteiket összehasonlítani – összefüggéseket felismerni.

4. KÖRNYEZETTUDATOS, KÖRNYEZETBARÁT MAGATARTÁS ALAKÍTÁSA

- Az óvodapedagógusok, dajkák pozitív példaadásával az óvoda szűkebb és tágabb környezetének felfedeztetése, megismertetése a gyermekekkel, magába foglalva az élő-élettelen, valamint a környezetvédelemhez kapcsolódó alapvető hozzáállás kialakítását.
- A tevékenységekben a vízzel, papírral való takarékosságra szoktatás, a szelektív hulladék gyűjtés lehetséges formáinak bemutatása az óvodai dolgozók, gyermekek, szülők együttműködésével (műanyag kupakok, fém palackok, elemek gyűjtése)
- Madárbarát óvodai programban való részvétel.
- Zöld Óvoda cím elnyerésére való törekvés, feltételek megteremtése.
- A tiszta, rendezett megjelenés és környezet iránti igény kialakítása. A gyermek mozgásigényének kielégítése, edzés, testi képességek fejlesztése.
- A Zöld Óvodai tanösvény használata.
- A mozgás biztonságos tárgyi feltételeinek megteremtése csoportszobában, udvaron egyaránt.
- Időjárástól függően a minél hosszabb szabad levegőn való tartózkodás kihasználása.
- Mindennapos szervezett mozgással (csoportban és/vagy udvaron) a harmonikus, összerendezett nagy/finommozgás fejlesztése.
- Rendszeres egészségfejlesztő testmozgással e légző-keringési szervek teljesítőképességének növelése, testtartás javítása, csont és izomrendszer, lábboltozat erősítése, a testséma, téri tájékozódás, ügyesség, állóképesség fejlesztése.
- Mozgásos játékok (futó, fogó, dobó, ugró, ugróköteles, labdával, karikával végezhető játékok, népi játékok) kezdeményezése.
- Séták, kirándulások szervezése.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Vannak ismeretei az egészséges értékekről.
- Tud néhány környezettudatos magatartással kapcsolatos szokást.
- Szokásává válik a rendszeres, gondos, önálló tisztálkodás.
- A testápolásban önálló, az eszközöket tisztán a helyére teszi.
- Betartja a kulturált étkezés szokásait, megfelelően rág, helyesen használja az evőeszközöket.
- Az ételt elveszi, önállóan tölt, igényeinek megfelelően szed tálból.
- A gyermek szükségletévé válik a rendszeres gyümölcs és zöldség fogyasztás.
- Önállóan, megfelelő sorrendben, évszaknak megfelelően öltözik, ruháját rendben tartja.
- Igénye van a rendezett külsőre.
- Tiszteletben tartja társai pihenési szokásait.
- Mozgása harmonikus, összerendezett.

- Mozgását, testi szükségletei kielégítését irányítani képes.
- A tevékenységekhez kapcsolódó szavakat, kifejezéseket ismeri és alkalmazza.

5. MOZGÁSKOTTA MÓDSZER, KOMPLEX MOZGÁS ÉS SZEMÉLYISÉGFEJLESZTŐ PROGRAM

„Jó gyakorlat" megnevezése: A Magyar Mozgáskotta módszer komplex mozgás- és személyiségfejlesztő programja a Gyáli Liliom óvodában.

Gyáli Liliom Óvoda

A „jó gyakorlatunk" célja óvodásainkkal a mozgás megszerettetése, mozgásuk fejlesztése, a mozgás tapasztalatok bővítése gyakorlási lehetőségek biztosításával.
Az óvodáskorú gyerekek szervezetének, testi képességeinek fejlesztése változatos eszközhasználattal, sokféle mozgáshelyzet megteremtésével.
A mozgásos feladatok, mozgásos játékok tervezésénél figyelembe vesszük a csoportok összetételét, a gyerekek életkori sajátosságait, egyéni fejlettségi szintjét. A mozgást a nap folyamán a gyermekek szükséglete, igénye szerint bármikor és bárhol biztosítjuk.

A testnevelés foglalkozások anyaga az atlétika, talajtorna, szertorna, kézi szergyakorlatokból és különféle játékokból tevődik össze. A játékot, a játékosságot alapvetőnek tekintjük és alkalmazzuk a testnevelésben.

A Mozgáskotta minden korcsoportban alkalmazott módszer, melyet korosztálynak megfelelően a testnevelés foglalkozásba építünk bele.
A „jó gyakorlat" kiemelten és célzottan szolgálja:

- A gyerekek mozgásigényének kielégítését, ezzel együtt harmonikus, összerendezett mozgásfejlesztést.
- *Motoros képességek* fejlesztését.
- *Kondicionális képességek* (erő, gyorsaság, állóképesség).
- *Koordinációs képességek* (egyensúlyérzék, téri tájékozódó képesség, reagáló képesség), *Kognitív képességek* fejlesztése mozgáson keresztül.
- Kreativitás és problémamegoldó gondolkodás fejlesztését az eszközök többféle módon való felhasználhatóságát, mozgáspályák alkotása és bejárása által.
- Eltérő egyéni különbségek figyelembevételével mozgásos élmények, tapasztalási lehetőségek megszervezését csoportos, csoportközi és egyéni fejlesztést, gazdagító program formájában a mozgásos feladatok változatos, differenciált tervezésével.
- Integráltan, komplex módon történő fejlesztés/Mozgáskotta.

A szociokulturálisan eltérő, jellemzően hátrányos helyzetű és etnikai kissebséghez tartozó gyermekek megsegítése érdekében a szakmai munkánkat az egészséges életmódra nevelés, mozgásfejlesztés módszertanára és eszköztárára alapozzunk.

A 2004-2005-2006-os nevelési évek gyermek fejlettségi mérései azt mutatták, hogy az óvodánkba járó gyermekeink többségének egyensúlyérzéke labilis, gondolkodási és tapasztalatai következtetésekben gyengék, szerialitás területén bizonytalanok. Ezért kerestünk számukra egy olyan módszert, amely komplex, mozgás és személyiségfejlesztést szolgál.
2006/2007 évtől fokozatosan ismertük meg ezt az új lehetőséget, amely a nevelőtestület minden tagjának tetszett. Azt tapasztaltuk hospitálásaink során, hogy hatékony segítséget tud nyújtani a MAGYAR MOZGÁSKOTTA módszer az óvodai nevelés folyamatában, mely során a gyermekek meg tudják élni, hogy valamiben értékesek, fontosak, felfedezik a másság értékeit, kibontakoztatják rejtett képességeket. A mozgás sokoldalú tevékenység, jelen van a szervezett foglalkozásokon, a mindennapos szabad mozgáson túl a játékban, a különböző nevelési területeken, valamint a gondozási és önkiszolgáló tevékenységekben. A Mozgáskotta módszer beépülése a mindennapokban alkalmat ad a prevencióra, illetve hatékony segítséget nyújt a gyermekek célzott (gondolkodás, figyelem, emlékezet, matematikai, zenei képességek) fejlesztésében. A program bevezetése során a szülői közösség is megismerhette ezt a fejlesztési formát, a szülők maguk is kipróbálhatták a Mozgáskottát, később videó felvételeken is láthatták a gyermekek fejlődését!

A gyakorlat alkalmazásától a fejlődés várható eredménye óvodás kor végén:

- A gyermekek szeretnek mozogni, futni, mozgás játékban kitartóak,
- A gyerekek nagymozgása, egyensúlyérzékelésük stabil, mozgásuk összerendezetté válik,
- Szín – alak felismerésük biztosabbá válik,
- Emlékezet és figyelem fejlesztés során képességeik fejlődnek,
- Növekszik feladattartásuk, együttműködésük, szabálytudatuk,
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.

A módszer eredményeként a pozitív transzfer hatása miatt más mozgások kisgyermekkori megtanulása jelentősen növekszik. A pszichés funkciók és a fizikai képességek egyéni harmóniáján, kompenzációs lehetőségein alapuló, a pozitív érzelmek (sikerélmény) átélésével történő mozgásos aktivitás a jövő garanciáját biztosító szokásrendszer kialakulása szempontjából kulcsfontosságú.

Intézményünkben a „jó gyakorlat” kifejlesztésének fázisai az alábbiak voltak:

- Hospitálás a Magyar Mozgáskotta módszert alkalmazó intézménnyel, tapasztalatcsere.
- Kapcsolat felvétel Magyar Gáborral, a módszer kidolgozójával, előadás szervezése.
- Nevelőtestület közös elkötelezettsége a módszer bevezetésesről.
- Szülői és szakmai bemutatók.
- A módszer beillesztése a helyi nevelési programunkba.
- Mozgáskotta készlet beszerzése.
- A módszer intézményi szintű alkalmazása.

- Eredményességi mérések.

A jó gyakorlatot bármelyik óvodában lehet alkalmazni, teremben, életkori sajátosságoktól függően, foglalkozásokon, illetve játékidőben is.

A jó gyakorlat a szakirodalomban fellelhető, óvodai közegben jól alkalmazható gyakorlatot összegyűjtve egy helyen tartalmazza. Kiegészítésképpen korcsoportokra lebontott mozgásfeladatokat, gyűjteményt tartalmaz, csoportonként alkalmazhatók. Az általunk alkalmazott mozgásfejlesztés komplex és szakszerű. Jól illeszthető bármelyik óvodai nevelés programjához! Nem igényel speciális szakember képzettségét!

Óvodánkban minden korcsoportnál év eleji szűrést, mérést végzünk az óvoda által összeállított mozgásállapot felmérés anyaggal. Évközben videó felvételt készítettünk, melyet szakmai napon közösen értékeltünk.

A bevezetés évében partneri elégedettség mérést végeztünk a gyerekek, szülők, kollégák között, mely során pozitív megerősítést kaptunk a Mozgáskotta módszer eredményességéről. További célunk, hogy ezt a sikert megtartsuk, illetve további fejlesztési lehetőségeket szem előtt tartva folyamatosan bővítjük szakmai ismereteinket.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI A TUDATOS FEJLESZTÉS FELTÉTELEI

„Az első lépés a siker felé az,
Hogy képes legyél minden fizikai
És szellemi energiáddal egy problémára
Összpontosítani anélkül, hogy elcsüggednél.”

/Thomas Edison/

1. Személyi feltételek:

- Az óvodában a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll.
- Az óvodában a nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus, akinek személyisége meghatározó a gyermek számára. Jelenléte a nevelés egész időtartamában fontos feltétele az óvodai nevelésnek. Az óvodapedagógus elfogadó, segítő támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára.
- Az óvodapedagógusi tevékenységeknek és az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottak összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
- A sajátos nevelési igényű gyermek fejlesztése speciálisan képzett szakember közreműködését igényli.
- A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladtuk, hogy megvalósítsák a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

- A migráns gyermekeket is nevelő óvodában dolgozóknak feladatuk lehetőséget teremteni ahhoz, hogy a gyermekek megismerhessék egymás kultúráját, anyanyelvét.

Ahhoz, hogy a nevelési hatásrendszer célirányosan és hatékonyan működjön, minden felnőtt dolgozónak a gyermekeket tiszteletben tartó és elfogadó, a megváltozott igényeknek megfelelő jellegű és minőségű magatartást és értékeket hordozó tevékenységformát kell előtérbe helyeznie.
A nevelőmunka kulcsszereplője az óvodapedagógus. Az óvodapedagógusnak a pedagógus asszisztenssel az óvoda működését segítő nem pedagógus alkalmazottakkal, a dajkákkal történő összehangolt munkájának hozzá kell járulnia az óvodai nevelés eredményességéhez.
Ők a nevelési folyamat segítői, olyan erőforrások, akik értékközvetítő lehetőséget hordoznak, <u>így értékközvetítő modell tulajdonságaival kell rendelkezniük:</u>

- Szeretet és kötődés képességével való rendelkezés.
  Mások iránti tisztelet, megbecsülés érzésének kialakítása önmagunkban.

A gyermekek feltétel nélküli elfogadása, másságának tolerálására való képesség kialakítása.
Valós értékeket közvetíteni, átadni tudás képessége.
Azonosulni tud a Helyi Pedagógiai Programunk alapértékeivel.

- Modell és példaértékűnek számít viselkedése, beszédstílusa, empátiás, kommunikációs, konfliktuskezelő, együttműködő, helyzetfelismerő képessége, rugalmassága, fegyelmezettsége, segítőkészsége és kreativitása.
- Személyiségvonásaiban jelenjen meg a humanizmus, a pedagógiai optimizmus. Tetteiben legyen érezhető a hitelesség, tapintat.
- A munka tiszteletét, az értékmegóvó magatartást, kulturális és természeti értékeink védelmét és óvását.
- Az óvodai nevelőmunkát segítő alkalmazottakkal összehangolt munkát végez.
- Törekszik a partnerekkel minél harmonikusabb és minél jobb együttműködésre.
- Elítéli a vandalizmust.
- Fontosnak tartja az állandó önfejlesztést, innovációt.
- Önmagával és a munkájával szemben igényes.
- Célja a gyermekekben a magyarságtudat kialakítása és a hazaszeretetre nevelés.

<u>Óvodapedagógus, dajka együttműködése</u>

Az óvodapedagógus és dajka aktív együttműködése során nevelésben megmutatkozva hatása jelentős. A tevékenységközpontú óvodai nevelés kiemelte a dajkákat a hagyományos dajkai szerepkörből. Így a dajka nem csak külső szemlélője, hanem aktív részese is az óvodai csoport életének. Segítője az óvodapedagógusnak nevelő hatásával, hozzájárul a gyermek fejlődéséhez. Ők is ismerik nevelési elveinket, céljainkat, az óvodai nevelésben betöltött szerepük fontosságát. A demokratikus, modellrendszerű intézményekben a közös értékeke, közös normák által meghatározott célok mentén egyenlő jogok érvényesülnek a döntésben. A hangsúly a szaktudáson alapuló szaktekintélyen van, a véleménykülönbségek természetesek, de ezeket szakmai érvekkel fel lehet oldani. Úgy érezzük, hogy óvodánk ilyen rendszerű intézmények közé tartozik, ahol az óvodavezető koordinálja, irányítja az óvodában folyó pedagógiai nevelő-oktató munkát, de a dolgozók véleményének figyelembevételével demokratikus légkör uralkodik.

<u>Ennek tartalmi jegyei</u>:

1. **<u>Belső pedagógiai szervezés</u>**.
2. **<u>Nevelési folyamat megszervezése</u>** azáltal, hogy biztosítja a nevelési célkitűzések egységes hatásrendszerébe.

3. **Közösségi kapcsolatok alakítását szolgáló tevékenységek megszervezése**, pedagógiai módszerek kipróbálásával, pedagógiai rendezvények szervezésével.
4. **Közösségi élettevékenység megszervezése** a feladatok elosztása mellett rendelkezésre álló erők mozgósítása, feladatok megvitatásával konszenzus kialakítása.

1.2. Külső /operatív/ szervezés

A megtervezett feladatok tárgyi, dologi, személyi feltételeinek biztosítása, tanügy igazgatási, gazdasági, közéleti, menedzselési feladatok elvégzése. Óvodánk évről-évre törekszik arra, hogy szakképzett, elhivatott óvodapedagógusok, dajkák lássák el feladataikat.

Nevelőtestületünk tagjai 2018. szeptemberben:

Iskolai végzettség	Beosztás	Összesen fő
Óvodapedagógusok száma (vezetővel együtt)	óvodapedagógus	21
Ebből főiskolai diplomás	óvodapedagógus	15
Néphagyományőrző pedagógus	óvodapedagógus	1
Fejlesztő pedagógus	óvodapedagógus	1
Szakvizsgával rendelkező pedagógus	intézményvezető helyettes (2fő intézményvezető (1fő) óvodapedagógus (1fő)	4
Gyakornok		3
Ped I.	óvodapedagógus	12
Ped II.	óvodapedagógus	2
Pszichológus, végzettsége	pszichológus	1
Logopédus, végzettsége	gyógypedagógus	1
Dajkák száma	dajka	14
Óvodatitkár	óvodatitkár	1
Pedagógiai asszisztens	pedagógiai asszisztens	3
Karbantartó	karbantartó	2
Összesen		**46 fő**

Dajkai létszám alakulása képzettség szerint: 16 fő

Iskolai végzettség:	Fő:
Dajkaképzőt végzett	13 fő
Érettségi, OKJ-s dajkaképzőt végzett	3 fő
Összesen	**16 fő**

Az óvoda minden dolgozója fontosnak tartja a folyamatos szakmai továbbképzéseken való részvételt, ahol hozzájuthatnak a korszerű pedagógiai ismeretekhez.

1.3. Tárgyi feltételek:

Az óvodánk rendelkezik a helyi nevelési programunk megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel.

Az óvoda épületét, kertjét és annak berendezési tárgyait úgy alakítottuk ki, hogy szolgálja a gyermeke biztonságát, kényelmét, megfeleljen testméreteiknek, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Lehetővé tegye a mozgás- és játékigényük kielégítését.

A tárgyi környezet kialakításánál fontosnak tartottuk az **értékátadást**, a látás- és ízlésformálást is.

Az óvodának rendelkeznie kell a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon kell kialakítani, hogy az szolgálja a gyermekek biztonságát, kényelmét, megfeleljen változó testméretének, biztosítsa egészségük megőrzését, fejlődését. Tegye lehetővé mozgás- és játékigényük kielégítését, és a gyermekeket harmóniát árasztó színekkel, formákkal, anyagokkal vegye körül. A gyermekek által használt tárgyi felszereléseket számukra hozzáférhető módon és a biztonságukra figyelemmel kell elhelyezni. Az óvoda egyidejűleg biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak, teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Az **öltözők** kialakításánál elegendő tér áll rendelkezésre az öltözködésre, minden gyermeknek jellel ellátott tároló helye, zsákja.

A **csoportszobák** kialakításánál figyeltünk arra, hogy a csoportszoba, öltöző, mosdó minden korcsoport számára egy külön közös teret jelenthessen. A csoportszoba belső terének kialakításánál gondoltunk arra is, ha a gyermek elkülönülni szeretne egy-egy rövid időre csoporttársaitól, ezért babaszobát alakítottunk ki. A játszóhelyek nagysága, a bútorok mozgatásával növelhetőek a csoportszobákban.

A gyermekek jellel ellátott ágyneműiket a szülők biztosítják és külön erre a célra használt ágytartóban tároljuk.

A **mosdóban** külön jellel ellátott több garnitúra törölköző, fogmosó pohár, fogkefe biztosítja a higiéniai szabályok kialakítását.

Az óvoda többi helyiségének kialakításánál is olyan élettér létrehozására törekedtünk, amely derűs, biztonságos, esztétikus környezetet biztosít gyermekeink számára.

Az óvoda középpontjában található **közösségi tér** az óvodai rendezvények színtere, amely lehetőséget ad arra, hogy családias légkörben ünnepelhessünk.

Egyéni fejlesztőszoba, logopédiai, pszichológusi szoba a speciális fejlesztőjátékaival hozzájárul a gyermek felzárkóztatásához, tehetséggondozásához.

A napközben megbetegedett gyermekek részére **elkülönített szoba** áll rendelkezésre. A hozzákapcsolódó **orvosi szoba** pedig az orvosi vizsgálatoknak biztosítja az előírt feltételeket.

Tornaszoba és a tornaszertár eszközeinek sokaságával biztosítjuk a gyermekek egészséges mozgáskultúrájának kialakulását.

A **nevelői szoba** lehetőséget biztosít az óvodapedagógusainknak a napi felkészülésre.

Egyéb helységeink: **sószoba, nevelői szoba, konyha, felnőtt öltöző, raktárak** biztosítják az óvoda dolgozóinak megfelelő munkakörnyezetet.

Az **óvodaudvar** kialakításánál is az udvari tevékenységek személyiségfejlesztő szerepét érvényesítettük.
A gyermekek szabad mozgását, edzését, változatos tevékenységét az életkori igényeknek és testméreteiknek megfelelő **felszerelési tárgyak, eszközök** biztosítják.
Az **árnyékos, illetve napos helyek, domborzati felületek** kialakításával lehetőségek teremtettünk a nyugodt, csöndes játékra, örömteli sportolásra.
A **virágoskert, gyógynövénykert** a kertészkedésre, a változó természetre, a **meteorológiai állomás**, az időjárás megfigyelésére ad alkalmat.
A **madáretetők sokasága** biztosítja az itt élő madárvilág folyamatos megfigyelését.
Az óvoda udvarának három része, játszóudvar, egy komplex egységet alkotva járul a nevelési programunk megvalósításához.
A játszóudvar természetbarát fajátékaival, amely megismerteti a gyermekeket a növény- és állatvilágával, a Sportudvar, amely fejleszti a gyermekek természetes mozgását és hozzájárul anatómiai és élettani fejlődésükhöz.

2. OBJEKTÍV KÜLSŐ FELTÉTELEK

Mind az óvoda épülete, berendezései /11/1994.(VI.18.) MKM rendeletnek megfelelően/ eszköznormája, udvarát folyamatosan fejlesztjük.
Ezek megvalósítását:

- pályázatokból,
- 1 %-okból
- alapítványunk pénzéből,
- vállalkozók adományaiból,
- különböző nyitott rendezvényeink bevételéből

kívánjuk biztosítani.

Az óvodai élet megszervezése

1. A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéshez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú, párhuzamosan is végezhető, differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét, feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermeknek.
2. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemezi. Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása, szem előtt tartva a szabad játék kitüntetett szerepét. A napi – és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki.
3. Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését, együttműködve a gondozást végző munkatársakkal.
4. Az óvodai nevelés tervezését, valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok szolgálják. Az óvodai nevelés csak a jóváhagyott pedagógiai program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai

életet magába foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg, az óvodapedagógus feltétlen jelenlétében és közreműködésével.

V. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI KERETE, FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

„Tekints úgy az emberre, mint egy kincsesbányára, teli felmérhetetlen értékű drágakövekkel. Egyedül a nevelés képes arra, hogy feltáruljanak a kincsei, és az emberiség javára váljanak.
(Baha'u'lláh)

Az óvodába kerülés éles fordulópont, az óvoda új életformát jelent a gyermekek számára
Az új óvoda életrendje, de különösen újak az emberi kapcsolatok, amelyekben a gyermekek maguk is belekerültek: új követelményekkel találkoznak, újfajta tevékenységi lehetőségekkel és új örömforrásokkal. Az óvónőnek kell a gyermekek számára az új életformát megszerveznie, irányítani, a gyermeket ebbe bevezetni és az életforma pozitív nevelő hatását kezdettől fogva érvényesíteni. Egész évben 5 napos munkarendben hétfőtől – péntekig folyamatosan tartunk nyitva. Nyitvatartási idő: 06:18-óráig. Óvodánk 10 csoportos, 300 férőhelyes, homogén életkorú vegyes csoportokkal működik.
Szükség esetén 7 és 8 éves korú gyermekek is maradhatnak óvodába, ha ez indokolt és erről a Tanulási Képességet Vizsgáló Rehabilitációs Bizottság is határozatot hoz. Az életkori sajátosságok miatt a csoportok életének szervezése az óvodapedagógusoktól, nagy figyelemmegosztás, differenciálási képességet, toleranciát, rugalmasságot igényel. Minden gyermek számára biztosítanunk kell, hogy saját képességeinek leginkább megfelelő tevékenységben vegyen részt óvodai élete során.

Óvodai élet megszervezése

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a **napirend** és a **hetirend** biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével.
A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez, a gyermekek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre.
A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekeknek.
A napirend biztosítja a gyermekek gazdag, változatos tevékenységét. A napirend megszervezésénél alkalmat adtunk arra, hogy a gyermekeink: sokat játszhassanak, sürgetés nélkül minden tevékenységüket befejezhessék, illetve feladataikat pontosan teljesítsék.
Figyelembe vettük azt a gyermeki igényt is, hogy elegendő idő jusson a mozgásos tevékenységekre, táplálkozásra, a szabad levegőre való tartózkodásra, pihenésre. A **napirend rugalmasságával** lehetővé tesszük, hogy az **előre nem tervezett**, de a gyermek személyiségfejlesztését szolgáló **események is helyet kapjanak a mindennapi életbe. A mozgásos tevékenységet a pihenés szakaszai váltják fel,** így nem terheljük gyermekeinket.
A különböző **csoportok napirendjét a csoportok között egyeztetjük, összehangoljuk**.
A napirend alkalmazkodik az évszakokhoz, így ősszel, télen, tavasszal, egy napirenddel működünk, nyáron pedig új Nyári napirendet írunk, igazodva az évszak adta lehetőségekhez, tevékenységekhez. Pl.: hosszabb séták, kirándulások.

A feladatrendszer elemei:

Nevelés	Tanulás (komplex foglalkozások)
1. Játék és tanulási tevékenység 2. Társas és közösségi tevékenység 3. Munkatevékenység 4. Szabadidős tevékenység	Külső világ tevékeny megismerése, matematika, Művészeti tevékenységek: (mese-vers, ének-zene, rajzolás, festés, mintázás), mindennapos testnevelés

A feladatrendszer elemei mereven nem választhatók el egymástól, mint ahogy a tevékenységek is összefüggnek egymással. Az adott tevékenység lehet játék, munka is, hiszen másokért, másokkal együttműködve végezheti a gyermek, felnőtt.

A nevelés tervezésekor egységben kell gondolkodni, a tervezett tevékenységből kiindulva. Miután a tanulást a nevelés részének tekintjük, ezért a nevelés és a tanulás tervezésében is a komplex gondolkodásmód, az egymáshoz való kapcsolódás és nem a nevelési területek szétdarabolásának szándéka vezeti a gondolatainkat.

A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok váltakoznak vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokolttá teszi, változtatható, módosítható. A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok a váratlan események stb. hatására.

NAPIREND

A napirend általános időkeretei 10 órás óvodai nyitva tartás esetén:

-Játék és szabadidős tevékenység	***5 óra***
-Étkezés, pihenés	***3 óra***
-Öltözködés, tisztálkodási tevékenység	***1 óra***
-Komplex foglalkozások naponta	***1 óra***

A napirend ezen kívül annak megfelelően, ahogy az évszakok változnak vagy a gyermeki tevékenységek fejlődése ezt indokolttá teszi, változtatható, módosítható. A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok és a váratlan események stb. hatására.

HETIREND

A hetirend általános tartalma és maximális időkerete:

NAPONTA: 20-35 perc		**NAPONTA: 20-35 perc**
H.	***Egészség megőrző testmozgás*** ***Mese-vers***	***Élménybeszámolók meghitt beszélgetések, anyanyelvi játékok***
K.	***Egészség megőrző testmozgás*** ***Mese-vers***	***Külső világ tevékeny megismerése*** ***Zenei nevelés***
Sz.	***Egészség megőrző testmozgás*** ***Mese-vers***	***Egészségmegőrző testmozgás***
Cs.	***Egészség megőrző testmozgás*** ***Mese-vers***	***Művészeti tevékenységek:*** ***Vizuális nevelés,***
P.	***Egészség megőrző testmozgás*** ***Mese-vers***	***Művészeti tevékenységek:*** ***Vizuális nevelés, külső világ tevékeny megismerése, matematika***

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, a rendszerességet, a nyugalmat segíti elő az óvodai csoportban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével az óvodások napi életének

megszervezéséhez. A beszoktatás idején figyeljünk arra, hogy minél lazább, rugalmasabb és alkalmazkodóbb hetirendet állítsunk össze. A hetirend összeállításánál arra kell figyelni, hogy jusson elegendő idő a gyermeki tevékenységek, kezdeményezések, ötletek és javaslatok meghallgatására, kipróbálására vagy közös megvitatására. A napirend és a hetirend a megfelelő időtartamú tevékenységformák megteremtése fejleszti a gyermek időérzékét, rendszerességre neveli őket. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, mely nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetesen és szimulált környezetben kirándulásokon Az óvodapedagógus a heti felkészülését egy környezeti téma köré csoportosítja. A kötetlen foglalkozási forma már differenciálás a pedagógus részéről, egyénhez igazított fejlesztést, egyénre szabott módszereket jelent. A gyermekek érdeklődésének megfelelően vesz részt a kezdeményezéseken. Az óvodapedagógus feladata, hogy a csoport ismeretében az adott témakörben és szituációban kötött vagy kötetlen tevékenység lehetőségét választja. Az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon és időkeretben valósul meg. A programban megjelenített **hetirend** és **napirend** csak javaslatként értelmezhető, mert az alapprogram értelmében a napi- és hetirendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki, a gyermekek egyéni szükségleteihez és a helyi igényekhez igazodva.

1. JÁTÉK ÉS TANULÁSI TEVÉKENYSÉG

Játék

„1. A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék -szabad-képzettársításokat követi szabad játékfolyamat - a kisgyerek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatéri módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyerek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, kreativitásukat fejleszti és erősíti, élményt adó tevékenységgé.

2. A kisgyermek első valódi játszótársa a családban, az óvodában is a felnőtt - a szülei és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz, ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyerekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

3. A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segíti anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfeleli csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különbözi játékformákhoz, mint például a mozgásos játékokhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus - szerepjátékokhoz, az építi, a konstruáló játékokhoz, barkácsoláshoz, a szabályjátékokhoz. a dramatikus játékokhoz és a bábozáshoz.”

4. A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató serkentő ösztönző magatartásával, indirekt reakcióival éri el.

5. Az óvodában előtérbe kell helyezni a szabadjáték túlsúlyának érvényesülését. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésben is meg kell mutatkoznia.

Tanulás

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.

Célja:

1. A gyermekek szabad képzettársításának elősegítése.

2. Olyan testileg-lelkileg egészséges gyermekek nevelése, akiknek a játékban teljesedik ki a személyisége, kreatívan tevékenykedik, lehetőség van probléma helyzetet önállóan megoldani, társaihoz és az adott helyzethez alkalmazkodni.

A játék az óvodás gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége. A játékban szinte észrevétlenül tanul, kipróbálhatja, feldolgozhatja és gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat, az őt érő pozitív, negatív élményeket. Viselkedését is befolyásolhatja a játék, hisz megoldási módokat kaphat bizonyos élethelyzetekben való viselkedésre. Újraélheti kellemes élményeit, megnyugodhat, kiélheti szorongásait. A kreatív légkör erősíti az ötletek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását és az alkotó együttműködés kialakulását. Az oldott légkör megteremtéséhez gyakran a humoros kifejezés, tréfás szavak elengedhetetlenek. A játék olyan komplex tevékenységforrás, melyet az óvodapedagógusnak tudatosan kell felhasználnia a nevelés folyamatában a céljai elérésében.
A játéktevékenység értelmezése lehetővé teszi, hogy ne csak a tárgyi, manuális, vagy mozgáshoz kapcsolt tevékenységeket ismerjük el, hanem a szellemi alkotást is.

Feladatai:

- Egyéni és közös élmények feldolgozása.
- Együttjátszás igényének kialakítása.
- A játékból kiinduló és a játék segítségével való óvodai és a későbbi életre való nevelés.
- A játék kreatív, személyiségfejlesztő hatásának kibontakoztatása, a játék önállóságának biztosítása, már a játék elgondolásának periódusában.

„Jót és jól játszani – ez a gyermek dolga az óvodában”.

Az életre nevelés a játékból indul ki, és a játék segítségével teljesedik ki.

- Játékokhoz szükséges helyet a gyermekek önállóan, amíg erre nem képesek, az óvodapedagógus segítségével kell kialakítani.

A gyermekek legyenek képesek a környezetükből szerzett tapasztalatokkal, élményekkel a játék tartalmát gazdagítani.

A játék a gyermek számára alaptevékenység, olyan lehetőség az óvodapedagógus számára, amit tudatosan lehet felhasználni a gyermekek fejlesztése érdekében.

- Mozgásos játék, gyakorló játék, szimbolikus szerepjáték, építő konstruáló játék, barkácsolás, szabályjáték, dramatikus játék, bábozás.

A játék számos lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszédek kialakítására.

Az óvodapedagógus beszéde modellértékű a gyermekek számára, (mimika, gesztus, hanglejtés, hangsúly ritmus stb.) A gyermekek, ha nyugodtan játszanak, ha problémamegoldóak, az óvodapedagógus irányítása legyen játékot követő, szemlélő, hagyja a gyermeket cselekedni. A kezdeményező játék során az óvodapedagógus legyen támogató, engedő és elfogadó, de ha egymással durvák a játék során avatkozzon be.
Óvodánkban a játékokat folyamatosan bővítjük, felújítjuk. Barkácsolással is kiegészítjük játékainkat, ügyelve arra, hogy időt, helyet, jó légkört biztosítsunk a barkácsolás időtartamára.
Az udvari játékok az Európai Uniós szabványnak megfelelőek, ami az óvodai korcsoportoknak is megfelelő. Az udvaron lehetőség van arra, hogy a gyermekek együttjátszanak a kisebb gyermekekkel, nagyobb gyermekekkel, testvérekkel. Nagy szerepe van az együttjátszásnak az udvaron a csoportszobában is, így a kommunikációs képességek fejlesztésében érvényesül a gyermekek szókincse, szívesen beszélgetnek egymással.
A mese-versnek fontos szerepe van a kommunikációban, hiszen a mindennapi mesélés biztosítja a kisgyermekek lelki nyugalmát, békéjét. Az óvodáskor a mesehallgatás igazi ideje.
A kiválasztott versek, mesék erősítsék a környezet megszerettetését, az évszakok szépségét. Az óvodában a dramatikus játékok illusztrálásában olyan kellékeket használjon az óvodapedagógus, amely elősegíti a képzeleti képek előhívását, a meséhez való erős kötődés kialakulását. Az ünnepnek, rendezvényeknek legyen színfoltja a bábozás, dramatizálás. Az új versek kapcsolódjanak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához.

Az óvodapedagógus feladatai a játékkal kapcsolatban:

- A játék számára a feltételek biztosítása: légkör, hely, idő.
- Egyszerű, alakítható anyagok, eszközök biztosítása.
- A korcsoportok játékigényének figyelembevétele, kielégítése.
- Együttjátszás fontos szerepet töltsön be.
- A gyermeki kreativitás kialakulásának elősegítése.
- Az ismert mesékből tudjanak dramatizálni, eszközökkel el is tudják játszani.
- Ésszerű szabályok felállása mellett a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- Gyermekekhez közelálló élmények nyújtása.
- A gyermek játékának megfigyelése, személyiségének megismerése.
- A gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartása.
- A játékban dominál a szabály és szerepjáték, alkalmazkodnak a játékszabályokhoz.
- Képesek önállóan szabályokat felállítani, azt betartani és betartatni társaikkal.
- Képesek játékot vezetni önállóan.
- Szabadjáték túlsúlyának érvényesítése.
- A napirendben meghatározott időkeret betartása a játékra.
- Az óvodapedagógus legyen valódi játszótársa a gyermeknek.
- Utánozható minta adása a játéktevékenységre.
- Kialakult játékfolyamatban maradjon bevonható társ, illetve segítő, kezdeményező, ha a játékfolyamat elakad.
- Biztosítson élményszerzési lehetőséget a gyakorló, szimbolikus szerep, konstruáló és szabadjátékokhoz.

A gyermeki játék megfigyelése és elemzése a legfontosabb tevékenysége az óvodapedagógusnak. A játék a személyiség fejlődésének ismeretéhez ad lényeges adatokat.

Játék fejlődésének jellemzői óvodáskor végére:

⇒ Képesek önállóan is barkácsolni eszközöket, azokat kreatívan felhasználni.

⇒ A játékban is képesek az alapvető emberi normák betartására.

A játék és a tanulás kapcsolata

Teljes mértékben összekapcsolódik óvodáskorban a játék és a tanulás.
A játék az óvodai tanulás egyik legfontosabb színtere, de nem kizárólagosan az.
A gyermekek a tevékenységeik során szerzett benyomások, élmények alapján tanulnak, általuk fejlődnek. Az óvoda a tanulási képességek fejlődését felerősíti, ez a mindennapi óvodai életben megtalálható. Értelmi képességei a játékon keresztül fejlődnek (pl. érzékelés, észlelés, emlékezet, gondolkodás, figyelem stb.). A játékba integrál tanulás az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységek a játékidőbe ékelődnek, tagolódnak úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A tevékenységek befejezése után igény szerint visszatérhetnek a gyermekek a játékba, vagy újat kezdhetnek. A játékba integrált tanulás a hét minden napján megvalósítható, hisz külön tornaszobával rendelkezünk. Az óvodapedagógusok által kezdeményezett egyéni fejlesztés is számos probléma – és feladatmegoldást ad a gyermekeknek. A nevelés egészén belül megvalósuló tanulás kötött és kötetlen kezdeményezések, foglalkozások, beszélgetések, tapasztalatszerző séták stb. formájában egyaránt megoldhatók a napi élet bármely mozzanatában. Az óvodai tanulás a nevelési folyamat egésze alkalmas arra, hogy spontán, vagy irányított módon tanuljanak a gyermekek.

Cél: Olyan ismeretet kapjanak a gyermekek az óvodában, ami minőség, mely tapasztalással és sokoldalú cselekedtetéssel valósul meg, s hogy megfelelő színvonalú feladatok elé állítsuk a gyermekeket. Az óvodásgyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése és a képességek fejlesztése.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, ide tartozik a szokásalakítás,
- a spontán játékos tapasztalatszerzés,
- a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés,
- a gyakorlati probléma- és feladatmegoldás,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozásokon megvalósuló tanulás.

Feladat a játék és a tanulással kapcsolatban:

- A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicsértet, pozitív megerősítést kapnak. Alkalmazkodni kell a gyermek fejlődésbeli eltéréseihez. Az alkotó gondolkodást hagyni kell kibontakozni.
- A komplexitást biztosítunk a tanulási tevékenységek között, így a szerzett ismeretek, tapasztalatok hatékonyabbak és egymást erősítik, mert ha segítséget kérnek a gyermekek, vagy elakadnak a probléma megoldásában, segíteni kell, de törekedni kell arra, hogy minél több mindent önállóan tudjanak a gyermekek megoldani.
- Az ismereteket, amit a nap folyamán szereznek a gyermekek, megbeszéljük, tevékenységeink során felhasználjuk, beépítjük kötött és kötetlen foglalkozásainkba, a játékba. A tanulás ne kényszer, hanem öröm legyen a gyermek számára.
- Óvodánkban a szervezett séták, kirándulások alkalmával szerzett ismeretekre is építünk, a kötetlen beszélgetések egyik témája ezen élmények feldolgozása.

Minden nap van mese-vers, mindennapos testnevelés.

- A kötött, kötetlen tevékenységek arányát az óvodapedagógus választja meg a csoport ismerete és a témája alapján.
- A gyermekek óvodánkban általában három évig járnak, figyelünk arra, hogy lehetőleg ugyanahhoz az óvodapedagógushoz járjanak, így a fejlettség szerinti beiskolázás megvalósítható.
- Valljuk, hogy a gyermekek képességeinek megfelelő feladatok adása, a komplex foglalkozásokon jut el a gyermekekhez. **Fontos feladatnak tekintjük, hogy a gyermeket sikerélmények érjék óvodánkban, és lehetőleg ne kudarcok.**
- Szülői értekezleteken, családlátogatásokon stb. kötetlen beszélgetések alkalmával a szülőknek hangsúlyozzuk a játék elsődlegességét, fejlesztő hatását.
- A nevelés egészén belül megvalósuló tanulás bármely formájában (kötött, kötetlen, kezdeményezett foglalkozás, beszélgetések…) egyaránt megoldhatók a napi élet egészében.

Az óvodapedagógus feladatai a tanulással kapcsolatban:

⇒ Adjon lehetőséget a felfedezésre, kutatásra.
⇒ Biztosítson eszközöket a széleskörű megismerésre /növényhatározó, nagyító, stb…/
⇒ Értelmi képességek fejlesztése, a gyermek kíváncsiságának, az érdeklődésének kielégítése.
⇒ Adjon a gyermeknek lehetőséget, elgondolásaik megvalósítására.
⇒ Tartsa tiszteletben a gyermek, a játéktevékenységet, a tanulási szabadságának elfogadható formáját.
⇒ Értékelésnél figyelembe kell venni az egyéni teljesítőképességet.
⇒ A gyermek figyelmének, kitartásának, önállóságának, feladattudatának fejlesztése.

2. TÁRSAS, KÖZÖSSÉGI TEVÉKENYSÉG

Cél: Óvodai közösségben a gyermekek érdekeinek, tulajdonságainak, képességeinek kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.
Közösségi szokások kialakulása, az egyéni értékek kibontakoztatása.

Feladat:

⇒ **Társas kapcsolatok és a gyermekközösségek kialakítása.**
⇒ **A gyermekek azon képességének kialakítása, fejlesztése, hogy társaival, felnőttekkel kiegyensúlyozott kapcsolatot tudjanak teremteni.**
⇒ **Együttműködési képességek kialakítása.**

A társas kapcsolatok a közös munkában, a komplex foglalkozásokban, a játékban teljesedik ki óvodánkban. Ahol a tevékenykedtetés változatos, sokszínű.
Törekedünk arra, hogy a gyermekek sok minden kipróbálhassanak, ami az életkori sajátosságainak megfelelnek.
Tevékenységeik során úgy alakítjuk a közösségi szokásokat, hogy a tevékenység végzését segítse, ne gátolja. A közösség lehetőséget teremt az önálló kapcsolatok kialakítására, a különböző nézőpontok megismerésére, a konfliktusok kezelésére és megoldására, melyek a másokkal szembeni tolerancia kialakulásához vezetnek.
A helyes szociális viselkedés elsajátításának színtere az óvodai csoportközösség.
A gyermektől elvárjuk a szokások, szabályok betartását, de a gyermek jogos igényeit is figyelembe vesszük, a szabadságra, az őszinteségre építünk.
A nevelőmunka folyamatában mindvégig jelen van a társas és közösségi élet, ez az óvodába lépéstől folyamatos. Az óvodai beszoktatás lehetővé teszi, szükség esetén a szülővel együtt történő

beszoktatást. Az óvodánk nyitottsága az óvodáskor végéig biztosítja a szülőknek a nevelőmunkába történő betekintést. Az óvodapedagógusnak is szüksége van a szülőktől érkezett információkra. Az óvodánk nyitottsága a közös programok, ünnepek segítségével tovább növelhető.

Az óvodapedagógus feladata a társas, közösségi tevékenységgel kapcsolatban:

- ⇒ Az óvodába folyó tevékenységek gyakorlása közben az óvónők alkalmazkodjanak egymáshoz, ha probléma adódik, igyekezzenek maguk megoldani.
- ⇒ Biztonságot nyújtó, szeretetteljes légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- ⇒ A szabályok betartásának gyakorlása.
- ⇒ Az együttjátszás, együttműködés, együttdolgozás képességének kialakítása és gyakorlása.
- ⇒ A gyermekcsoporton belül az együttműködés, az együttjátszás képességének kialakítása és gyakorlása.
- ⇒ Konfliktusok kezelésének elősegítése.
- ⇒ Arra nevelni a gyermekeket, hogy megértést, toleranciát tanúsítsanak a társaik irányában.
- ⇒ Biztosítja a gyermekek társas kapcsolatainak fejlődését, az együttélés szabályainak megtanulását. Fogadják el a másságot és legyen természetes ez számukra.
- ⇒ A társakért, a csoportért érzett felelősségérzet kialakítása.

A közösség érdekében végzett munka is alapot ad az egyéni és csoportérdek összehangolására, tudatosítani azt, hogy a „mi" óvodánkért tevékenykedünk.

Fejlődés várható jellemzői:

- ⇒ Igényükké válik a helyes viselkedés és cselekvés szabályainak betartása.
- ⇒ Ismernek konfliktus megoldási módokat, melyeket képesek önállóan alkalmazni.
- ⇒ Képesek társaikkal egyezkedni.
- ⇒ A megkezdett tevékenységet, feladatot befejezik.

Óvodánkban hagyománnyá vált:

- Óvodánkban születésnapokat, névnapokat ünnepelünk.
- Közös őszi, tavaszi kirándulások (csoportos, óvodai) szülői igények alapján, szülői finanszírozással, vagy pályázati lehetőségek kihasználásával.
- Szükség esetén anyukás beszoktatás.

Az óvoda hagyományos ünnepei, egyéb rendezvényei

Az ünnepek jelentősége:

1. Az ünnepek, mint visszatérő közösségi események személyiségfejlesztő hatásúak, olyan erkölcsi normákat, szokásokat, tartalmakat közvetítenek, amelyek egy gyermek fejlődéséhez elengedhetetlenek.
2. Akár természeti, vagy társadalmi tartalmúak, akár a néphagyományokba gyökereznek, kiemelkedik a társadalmi közösségeit, pl.: óvodai közösséget a hétköznapokból.
3. A társadalmi lénnyé válás sarkkövei az ünnepek.
4. Az ünnepek a szülőkkel valóm nyílt párbeszéd és szoros együttműködés fontos színtere.

Az óvodai ünnepeknek bele kell simulni a családi ünnepekbe.

5. Az ünnepeknek, hagyományoknak, egyét rendezvényeknek fontos szerepe van az óvoda, mint nevelési intézmény arculatának formálásában és menedzselésében is.

Szokásokat, hagyományokat ápoló ünnepek mellett az óvodában a jelképek szintjén meg emlékezünk a társadalmi ünnepekről is.
Az ünnepélyek formáját, jellegét a nevelőtestület az éves tervben rögzíti.
Nagyon fontosnak tartjuk, hogy valamennyi csoportnak legyen belső saját ünnepe, szokásai. Ezeknek is rendkívüli nagy közösségformáló szerepe van. Pl.: névnapok, születésnapok ünneplése.

Ünnepek, népszokások, rendezvények évszakonként **<u>Formái:</u> - nyílt**
- zárt.

Ő S Z	
1. Tanévnyitó szülői értekezlet	*Nyílt rendezvény!*
2. Réteg szülői értekezlet	*Nyílt rendezvény!*
3. Állatok világnapja	*Zárt rendezvény!*

T É L	
1. Adventi készülődés	*Zárt rendezvény!*
2. Mikulás	*Zárt rendezvény!*
3. Luca napi hagyományok	*Zárt rendezvény!*
4. Karácsonyi ünnepség	*Zárt rendezvény!*
5. Magyar Kultúra Napja	*Zárt rendezvény!*
6. Félévi szülői értekezlet	*Nyílt rendezvény!*
7. Farsang	*Zárt rendezvény!*
8. Nyílt nap a Nagycsoportban	*Nyílt rendezvény!*

T A V A S Z	
1. Március 15. Nemzeti ünnep az óvodában	*Zárt rendezvény!*
2. Víz világnapja	*Zárt rendezvény!*
3. Húsvét	*Zárt rendezvény!*
4. Föld napja	*Zárt rendezvény!*
5. Szülői értekezlet a Nagycsoportban	*Nyílt rendezvény!*
6. Anyák napja	*Nyílt rendezvény!*
7. Apák napja	*Nyílt rendezvény!*

8.Évzáró szülői értekezlet a Kis- és Középső csoportokban	*Nyílt rendezvény!*
9. Liliomos nap	*Nyílt rendezvény*
10. Évzáró és ballagási ünnepség	*Nyílt rendezvény!*

Nyílt napjaink

Iskolába menő gyermekek szülei részére április hónapban.

Egyéb rendezvények

- Őszi, tavaszi hónapban cirkuszlátogatás.
- Zeneelőadások az óvodában.

A társadalmi lénnyé válás sarkkövei legyenek egész évben az **ünnepek és ünnepélyek.** Az ünnepek, hagyományok, egyéb rendezvények óvodánkban fontos szerepet kapnak és nevelési intézményünk arculatát tükrözzék. Az óvodai közösségünket a hétköznapokból emeljék ki az ünnepek, ünnepélyek egyéb rendezvények – vidékünk jellemző jegyeinek viselése. Az ünnepek, ünnepélyek egyéb rendezvények, mint visszatérő közösségi események óvodánkban személyiségfejlesztő hatásúak. Erkölcsi normákat, szokásokat, tartalmakat közvetítenek, amely a gyermekek fejlődéséhez legyenek elengedhetetlenek.

3. MUNKATEVÉKENYSÉG

1. A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tanulással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeesi munka és munka jellegű játékos tevékenység (az önkiszolgálás, segítés az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény-és állatgondozás stb.).
2. A gyermekmunka jellegű tevékenysége

- önként - azaz örömmel és szívesen - végzett aktív játékos tevékenység;
- a tapasztalatszerzésnek és a környezet megismerésének, a munkavégzéshez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok (mint például a kitartás, az önállóság, a felelősség, a céltudatosság) alakításának fontos lehetősége;
- a közösségi kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze a saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

3. A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekkel való együttműködést és folyamatos konkrét, reális, vagyis saját magához mérten fejleszti pozitív értékelést igényel.

Célja: Az önként és örömmel végzett tevékenységgel az önállóságra és öntevékenységre nevelés.

Feladata:

- A gyermekek munka jellegű tevékenységek során nyújtható lehetőségek segítségével önként, örömmel és szívesen végzett aktív tevékenység - tapasztalatszerzés, környezet megismerése, munkavégzéshez szükséges képességek, készségek tulajdonságok (pl.: kitartás, az önállóság, az elvállalt naposi, vagy egyéb munka a környezet, a növénygondozás, felelősség-, a céltudatosság) alakítása.

- Társas kapcsolatok, a kötelességteljesítés alakításának eszköze, a saját és mások elismerése.
- Munka által ismeretek közvetítése a környezet tárgyi valóságáról.
- Erkölcsi értékek megalapozása: megbecsülés, kitartás, vállalás.
- A munkavégzéshez szükséges eszközökkel való bánásmód elsajátíttatása.

Tartalma:

A különböző munkafajták: a testápolás, öltözködés, étkeztetéssel kapcsolatos /önkiszolgálás/, a gyermekek saját személyével kapcsolatos munkákról, a feladataikat az egészséges életmódra nevelésnél határozzuk meg. A gyermekek a munkát éppúgy, mint a játékot általában könnyedén, örömmel végzik. Ezért szívesen azonosulnak a munka céljával, természetesnek tartják szükségességét, élvezik az elért eredményeket. Az életre felkészítés nem nélkülözheti ezen munkatevékenységek lehetőségeinek kihasználását.

Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát.

A munkára nevelés általános értelemben, magában foglalja a valódi értékeket teremtő képességek fejlesztését (pl.: a különböző gyűjtögetések) során képesek felfogni munkájuk eredményét. A munka hozzájárul az értelmi képesség fejlődéséhez azáltal is, hogy megalapozódik a munka iránti tisztelet, eredményének megbecsülése, fontosságának és hasznosságának értelme.

A munka az életre való felkészítést szolgálja, ezért fontos, hogy a munkatevékenység a felkínált lehetőségek közül önállóan választható és sohasem a gyermekre kényszerített feladat legyen.

A munkavégzés rendszeres, folyamatos legyen, ami beépül az óvodai mindennapokba.

Közösségért végzett munka:

A munkamegosztás során fontos feladatnak tartjuk, hogy a gyermekek megtanuljanak önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani. A munka és munkajellegű tevékenységek legyenek a közösségi kapcsolatok a kötelességteljesítés alakításának eszközei. Éljenek az állandó lehetőségek kihasználásával – folyamatosan vegyenek részt környezetük tisztántartásában, közösen javítsák, tisztítsák meg játékaikat, segítséggel rendezzék át a csoportszobát, játékpolcokat. Vegyenek részt különböző alkalmakra a csoportszoba, előszoba díszítésében.

Önkiszolgálás és naposi munka:

A gyermekek óvodába lépéstől minden teendőt (testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása) amely saját testük szükségleteit kielégítik, próbálják önállóan végezni. Ezeket a teendőket a gyermekek saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végzik el, amikor képesek rá, vagy kedvük van hozzá. A naposi munka óvodánkban napi rendszerességgel működik. Nemcsak régi értelemben alkalmazzuk a naposságot, hanem bármely más munka jellegű tevékenységben is pl.: fürdőszoba, öltöző, csoportszoba rendjéért, tisztaságáért felelős különböző megbízások végrehajtására. Naposi táblán jelöljük ki a nap kezdetén a naposokat. Kiscsoportban önkiszolgáló rendszer működik.

Középső és Nagycsoportban a naposok a kötényeket felveszik, tányérokat, evőeszközöket, poharakat, önállóan osztják ki. A szalvéta helyes használatára is felhívják a figyelmet, egymás szükségleteit kielégítik. /pl.: víz öntése/ Az asztalok tisztán tartásában is feladatokat kapnak.

Egyéb munkalehetőségek:

- Segítsenek évszakonként, alkalmanként a külső környezet tisztán-tartásában.
- Segítsenek a járdatakarításban, söprögetésben, levelek összegereblyézésében, hó eltakarításban.
- Udvari játékok ki- behordása, tisztántartása legyen állandó feladat.

- Növényzet ápolása: két színtere van: óvodán belül és óvoda épületén kívül. A természetsarok cserepes növényeket, vázákban vágott virágokat, természet aktuális „kincseit” pl.: gesztenye, makk, kukorica stb.) elhelyezése és tisztán tartása.
- A gyermekek munkára nevelésénél fontosnak tartjuk, az óvodában az élősarok kialakítását és a kerti munka megvalósítását, mivel a nevelésben játszott szerepét túl a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására igen nagy lehetőséget nyújt a gyermekcsoport valamennyi tagjának.

Kerti munka:

Tavasztól – őszig lehet tevékenykedni a kertben és közben rengeteg tapasztalatot, ismeretet szerezhetnek a gyermekek. A kerti munka az a terület, ahol az értékteremtő képesség még tisztábban megmutatható. A virágok, növények, madarak életéhez, gondozásához szeretnénk közelebb vinni a gyermekeket. Pl. madáretetők folyamatos feltöltése.

Az óvoda udvarán lévő komposztáló rendeltetésszerű használata.

Az óvodapedagógus feladatai a munkatevékenységgel kapcsolatban:

⇒ Minden gyermeknek biztosítson lehetőséget, hogy önkéntesen önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.

⇒ A munkatevékenységhez szükséges eszközök folyamatos biztosítása, bővítése melyek a /gyermekek méretének/ megfelelőek legyenek.

⇒ A munkaeszközök elérhető helyen való tárolása. Lehetőség adása a megszokottól eltérő munkatevékenységek végzésére is.

⇒ Törekedjen arra, hogy a gyermeknek minden munkatevékenység örömet jelentsen.

⇒ Adjon lehetőséget a gyermeknek bármilyen őket érdeklő munkatevékenység elvégzéséhez, még akkor is, ha a gyermek tevékenységi vágya és képességei nincsenek teljesen összhangban.

⇒ A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai szervezést, a gyermekekkel való együttműködést és folyamatos, konkrét, reális, vagyis a gyermeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Önállóan használják és tartják rendben játék és munkaeszközeiket.
- Önállóan végzik saját személyükkel kapcsolatos munkákat, feladatokat /tisztálkodás, öltözködés, étkezés, öltözőben személyes dolgaik/ rendben tartását.
- Szívesen, bátran végeznek kisebb megbízásokat.
- Önállóan végeznek naposi teendőket, néhány egyszerűbb munkafajtát.
- Önállóan képesek a terem díszítésével kapcsolatos feladatok ellátására /virágot hoznak a vázába, az élősarok számára magvakat gyűjtenek stb./
- Minden olyan területen segítenek, ahol erre szükség van.

4. SZABADIDŐS TEVÉKENYSÉG

Célja:

A gyermek a szabadidős tevékenységek által tanuljon meg gazdálkodni a rendelkezésre álló idővel. A gyermek képes legyen önmaga által irányított emberré válni.

Feladata:

- A tevékenységek közötti választás képességének kialakítása a gyermek döntési képességének fejlesztése, ezáltal a gyermeki öntevékenység kialakítása.
- A csoportnál nagyobb közösség megismerésére, sőt kialakítására lehetőség biztosítása.
- A gyermek döntési képességének fejlesztése.
- Értékközvetítés a szabadidős tevékenységen keresztül.

Tartalma:

A szabadidő igazi tartalma a termékeny idő-felhasználási lehetőségek közötti szabad választás. Ez is öntevékenység, ez is döntés.

Az óvodások egész nap az intézményben tartózkodnak, önállóan és szabadon tevékenykednek. A gyermek az óvónő által felkínált lehetőségek közül szabadon választhasson (mese, bábozás, társasjáték, zene-tánc, barkácsolás, filmvetítés).

Természetesen nemcsak az épületen belül, hanem azon kívül az udvaron is megvalósítható ez a sokfajta választási lehetőség, ami döntésre és természetesen újabb és újabb gyakorlásra készteti a gyermeket. (Pl.: sport, és játék, vagy dalos játék, labdajáték, ugróiskola, szabályjáték, aszfaltrajz.)

Az óvodások napi életének ilyen formában való szervezésével nemcsak változatos minden gyermek érdeklődésére igényt tartó keretet teremtünk, hanem a csoportnál nagyobb közösség megismerésére, sőt kialakítására is lehetőséget biztosítunk. A csoportok elszigeteltségének megszüntetésével, tágítjuk a gyermeki élet mozgásterét, ami maga után vonja a gyermeki önállóság kezdeményezőkészség és döntési képesség kifejlődését.

Az óvodapedagógus feladata a szabadidős tevékenységek megszervezésében:

⇒ A délelőtti változatos sokféle szabadidős tevékenység biztosítása.

⇒ Törekedjen a zárt csoportszoba tereinek kiszélesítésére.

⇒ Keresse a lehetőséget arra, hogyan biztosíthatna nagyobb mozgás és tevékenységi teret a gyermekeknek.

⇒ A választásra felkínált tevékenységek listáját bővítse, időszakonként, gondolja át a változtatások lehetőségét és szükségét.

⇒ Egyszerű, saját maga és a gyermek alkotta eszközökkel, segítse elő a gyermek fantáziájának fejlődését.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek képesek választani a felkínált tevékenységek közül.
- Önálló döntésük szerint részt vesznek az udvari tevékenységekben.
- Fejlődik fantáziájuk, kreativitásuk, javul a mozgáskoordinációjuk.
- Önálló alkotásokat képesek létrehozni.
- Képesek együttműködni a szabadidős tevékenységben, azok szervezésében, ezáltal javul szociális érzékenységük.
- Képesek egymással, a felnőttekkel kulturáltan megbeszélni az elképzeléseiket.

VI. A KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK RENDSZERE

1. A TÁRSADALMI ÉRINTKEZÉST MEGALAPOZÓ FOGLALKOZÁSOK AZ ANYANYELV

„Tekints úgy az emberre, mint egy kincsesbányára, teli felmérhetetlen értékű drágakövekkel.
Egyedül a nevelés képes arra, hogy feltáruljanak a kincsei, és az emberiség javára váljanak.
(Baha'u'lláh)

A nyelv az emberek közötti kommunikációs eszköze. Hidat képez az emberi kapcsolatokban és a legfontosabb médium, hogy más emberekkel kapcsolatba lépjünk, gondolatainak, és érzéseinket kifejezzük, kíváncsiságainkat, óhajainkat közöljük, élményeinket feldolgozzuk, cselekvéseket tervezzünk, összefüggéseket megérthessünk és tapasztalatokat cseréljünk. A beszéd fejlődése és ápolása rendkívüli szociális jelentőséggel bír a gyermek életében.
Az óvodai anyanyelvi nevelés általános **célja:** a 3-6 éves gyermekek beszédészlelésének beszédmegértésének fejlesztése, változatos módszerekkel, különböző tevékenységei formák nyelvi és kommunikációs képességeik kibontakoztatása az iskolaérettség követelményeinek megfelelően.

Az anyanyelvi nevelés feladata:

Az Óvodai Nevelés Alapprogramjának szellemében valamennyi tevékenységi forma keretében:

- az anyanyelv ismertetése, megbecsülésére, szeretetére nevelés, beszélő környezettel helyes, minta és szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével)
- a gyermek természetes beszéd- kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése,
- az intellektuális érzelmek és képzelet alakítása:
  - meghitt beszélgetésekkel,
  - érzelmeket, gondolatokat kifejezve szavakkal, mondatokkal, metakommunikációs eszközökkel.
- a gyermek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartása, ösztönzése,
- a gyermek közléseinek meghallgatásával, a gyermeki kérdések érvényesülése, támogatása.

Fő feladata:

Képessé tenni a gyermeket a feléjük áramló verbális és metakommunikációs információk befogadására, megértésére. Képessé tenni arra, hogy saját érzelmeiket, gondolataikat szóban pontosan és hatásosan ki tudják fejezni.

Az óvodapedagógus feladata az anyanyelvi nevelésben:

⇒ Beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtése.
⇒ Ügyeljen a megfelelő hangképzésre, beszédtempójára, stílusára, hangsúlyára, hanglejtésére, mintaszerű tiszta beszédére. Mindig érthetően, egyszerűen, világosan az adott szituációnak megfelelően fejezze ki magát.
⇒ Családlátogatások során fontos a háttér megismerése, a családokkal való folyamatos kapcsolattartás, együttműködés az anyanyelvi nevelésben.
⇒ Folyamatosan kísérje figyelemmel a gyermekek anyanyelvi fejlettségi szintjét.
⇒ Lehetőséget kell biztosítania minden gyermeknek a folyamatos beszéd gyakorlására.
⇒ Képessé kell tenni a gyermekeket arra, hogy másokat is meg tudjanak hallgatni!
⇒ A gyermekek szókincsének folyamatos bővítése.
⇒ A beszédszínvonal emelése, olyan formában, hogy a gyermekek képesek legyenek a nyelvi kifejezés eszközeit variálni.
⇒ Beszédmegértés fejlesztése + beszédészlelés fejlesztése.
⇒ Beszédtechnika – légzéstechnika – fejlesztése, a helyes kiejtés gyakorlása.
⇒ A gyermeki kérdések inspirálása, megválaszolása.

⇒ A beszédhibák megfelelő módszerekkel történő javítása, logopédus segítségével.

Az anyanyelvi foglalkozások tartalma:

- Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Minden feladatot, minden tevékenységet áthatva segíti a gyermek önbizalmának kifejlődését, szociális kapcsolatainak kialakítását és elősegíti a gyermek zökkenőmentes iskolai tanulásának megkezdését.

Rendkívül fontos, hogy az óvónő minden lehetőséget megragadjon arra, hogy az egész nap folyamán a nap minden percében – játék, mese-verselés, ének-zene, dalosjátékok, vizuális-, mozgásos tevékenységek a környező világnak tevékeny megismerése, a munka, a tanulás során – a gyermekek kifejező képességének, szókincsének, beszédértésének – a beszédöröm biztosításával – folyamatosan fejlessze.

- Az óvodában a gyermek alaptevékenysége a játék.
- Az anyanyelvi nevelésben – a célok elérése érdekében alapvetően fontos, figyelni és felhasználni a gyermeki játékot. /Eszköz, élmény, sok-sok idő biztosítása stb.)
- **Fontos!**: az anyanyelvi játékok tudatos felhasználása.

Anyanyelvi játékok:

- **Motoros fejlesztő gyakorlatok,** melyek a beszédszervi izomzat ügyesedését, koordinálását fejlesztik. (mosolyjáték, rigócsücsörítő, magánhangzó ringatójáték, arctorna.
  A. – **ajaktorna**: ajakkerekítés, terpesztés gyakorlása.
  B. – **nyelvtorna**, célja a nyelvizmok erősítése, a nyelv mozgatásának tudatosítása. (manócska játék, ping-pong…)
  C. – **fuvógyakorlat**: (gyertyafújás, papírzacskó, lufi, célbafújás)
  D. – **légzőgyakorlat** a tiszta beszédejtést, beszédtechnika segítő játékok (versmondás, számolás egy levegővel, búvárjáték.)
  E. – **ritmusgyakorlat:** a beszédtempó alakítása a cél.
  F. Végezhetjük eszközökkel,
    - játék szótagokkal, - lépéssel,
    - kopogással, tapssal stb...
    - nyelvtörők gyakorlása

- **Oldó – lazító gyakorlatok**: (a magánhangzók ideális hangmagasság kialakítása),
  - hangringató játék.
- **Auditív fejlesztő gyakorlatok**: hallási, figyelem és emlékezet serkentése, fonémahallást és diszkriminációt segítő gyakorlatok, játékok:
  - Mit visz a kishajó?
  - Kiskanál, nagykanál..
  - Állatkitalálók
  - Kipp-kopp ki van…
  - Honnan hallod? Játékok.
- **Koordinációt, folyamatosságot és aktív élőbeszédet elősegítő játékok** (beszédértés, beszédészlelés)

Nagyon fontos, hogy szabadidős tevékenységek közben, játékos szituációkban is gyakoroltassuk a gyermekkel az udvarias, a kultúrált viselkedés szabályait:

/Pl: Egymás és felnőttek köszöntése, halk tónus, megszólítás, társakkal szembeni figyelmesség „főzés" – terítés, bemutatkozás stb./.

Játékos gyakorlatok alkalmazása során elsajátítják a különböző szabályokat, normákat. Megtanulnak alkalmazkodni egymáshoz, együttműködni társaikkal. A gyermekek – gyakran – indulatosan, önuralom hiányában beleszólnak egymás és a felnőttek beszédébe. Meg kell szokniuk, hogy türelmesen várjanak.
Az életre nevelés szempontjából nagyon fontos olyan játékok kialakítása, mely során a gyermekek váratlan szituációkba kerülnek, pl.: ha segítséget kell kérniük, /mit tennél, ha lemaradnál a vonatról? stb./, ezek a játékos beszélgetések magabiztosabbakká teszik a gyermekeket.
Figyelnünk kell az anyanyelv szempontjából a mozgás és a beszéd koordinálására, ép úgy, mint a nem verbális kommunikáció fejlesztésére.
Ebben segítenek a különféle érzékszervi játékok /pl.: látásfejlesztés, mi változott meg? Memória játékok, képdominó, puzzle játékok stb./.
Ha beszélünk, vagy beszélnek egymással fontos, hogy egymás szemébe nézzünk – a szemkontaktus fenntartása.
A beszoktatás időszakában felmérjük a beszédfejlettség szintjét és ehhez igazítjuk a fejlesztést. A báb segítségével csökken a gyermekek szorongása, beszédfélelme, könnyebben megnyílnak.
A hétfői napokat célszerű kijelölni az otthonról, vagy bárhonnak /kirándulások stb/ hozott élményekről, történésekről meghitt közvetlen hangú beszámolókra. Ilyenkor beszédkedvük óriási. Jó alkalom ez, egymás türelmes meghallgatására is.
A csendes, bátortalan beszédű gyermekek inkább a négyszemközti beszélgetések során nyílnak meg – fontos számukra is biztosítani ilyen alkalmakat.
A nap további részét anyanyelvi játékokkal, dramatizálással, bábozással, mesével, könyvnézegetéssel is színesítjük. Rá kell „ébreszteni" a kisgyermekeket a könyv tiszteletére, hogy majd olvasni szerető felnőttekké válhassanak.
Ha beszéd-rendellenességet, beszédszervi problémát észlelünk, vagy érthetetlen beszédű – esetleg egyáltalán nem beszélő – gyermekkel van dolgunk, szakember segítségét kérjük.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére, az anyanyelv terén:

- Tisztán ejtik a magánhangzót és a mássalhangzókat.
- Gondolataikat, érzelmeiket mások számára érthetően, életkorunknak megfelelő tempóban és hangsúllyal összefüggően képesek megfogalmazni, szóban kifejezni.
- Minden szófajt használnak a beszédben, változatos mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkotnak.
- Folyamatosan, érthetően tudnak kommunikálni, beszélni.
- Beszédértésük fejlett megértik mások és egymás beszédét.
- Kifejezőkészségük, szókincsük gazdag, szívesen, bátran beszélnek.
- Megértik egymás beszédét, igénylik az odafigyelést, beszédfegyelmük egyre fejlettebb.
- Jól érthetően, tisztán, folyamatosan beszélnek.

Logopédiai foglalkozások

Óvodánkban **hetente egy alkalommal** logopédus foglalkozik a beszédhibás gyermekekkel. A csoportból viszi ki őket, az erre a célra kialakított logopédiai helyiségben, ahol a **megfelelőeszközök rendelkezésre állnak.**

A logopédus minden év szeptemberében **felméri** az óvoda minden gyermekét. A logopédus szülőknek szülői értekezleten **tájékoztatást tart** gyermekeik pillanatnyi beszédállapotáról és szükség estén korrekciót javasol.

1.2. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE, MATEMATIKA

„Az oktatás nem arról szól,
hogy megtöltünk egy csöbröt,
hanem, hogy meggyújtunk
egy tüzet.”
(William Butler Yeats)

Programunk az ismerettartalmak komplex kezelésére, a komplex óvodai foglalkozások keretein belül megvalósuló fejlesztésre kívánja a hangsúlyt helyezni. Nagy jelentőséget tulajdonítva az aktivitásnak, az együttműködésnek és a tevékenységben elérhető eredménynek. Az óvodás gyermek személyiségének fejlődésében a környezet a fejlődés forrása, ezen belül a matematikai nevelés lehetőségét biztosítva.

A matematikai nevelés célja:

A gyermeket körülvevő környezeti valóság mennyiségi és térbeni viszonyainak, formáinak napi élethelyzetben történő megfigyelése.

A megismerő, felismerő képességek /érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémamegoldás/ fejlesztése.

A matematikai képességek fejlesztése és elemi matematikai jártasságok és képességek kialakítása iskolára való előkészítés.

A matematikai nevelés feladatai:

A gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, kielégítése és fejlesztése: összefüggések felfedeztetésével érdekes tevékenységekkel, a foglalkozások derűs, játékos légkörével.

A matematikai tapasztalatok és ismeretek szerzése: az ismeretek kialakításához tapasztalatokra van szükség. A matematikai tapasztalat és ismeretszerzés legfőbb módja az összefüggések manipuláció, közben történő megismerése (látás, hallás, tapintás…) természetes környezetben.

Értelmi képességek fejlesztése (érzékelés-észlelés, figyelem…)

Érzelmek és akarat nevelése.

Az óvodás gyermeket jellemző fejlődésbeli egyenlőtlenség miatt a matematikai nevelés terén két életkori szintet jelölünk meg.

- **Első szint**: bevezetés a matematikába – általában a gyermek 5. életévéig tart.
- **Feladata**: a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatásának segítése, szemlélet megalapozása.
- **Második szint**: az intenzív fejlesztés szakasza 5,6,7, életévben.
- **Feladata**: az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszerzése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása. Logikus, kreatív gondolkodás fejlesztése.

A matematikai nevelés tartalma:

A matematikai nevelés tartalmának szoros kapcsolatban kell lennie az életre neveléssel. A matematika fegyelmezett gondolkodása, a felfedeztetés, az ötletes megoldásokra, megoldások keresésére nevel.

Környezetünk megismerése során szerzett tapasztalatok, élmények a matematikai ismeretek sokaságát kínálják a matematikai nevelés számára.

- **1. Összehasonlítás, szétválogatás, sorbarendezés,**
- **2. Számfogalom megalapozása, építése.**

A Mennyiség és számismeret

- Halmazok létrehozása, felosztása, osztályozása.
- Kevesebb, több, ugyanannyi.
- Számolás.
- Ellenpárok képzése.
- Bontás.
- Sorszámokkal való számlálás.

B, Becslések, mérések (hosszúság, terület, térfogat, tömeg, könnyebb-nehezebb).

- **3. Geometriai tapasztalatszerzés**.
  - Építések, alkotások szabadon másolással.
  - Tevékenységek tükörrel (szimmetria)
  - Tájékozódás – térben: kiterjedések (kisebb-nagyobb-rövidebb- alacsony-keskeny).
    - síkban: - síkmértani alakzatok (négyzet, téglalap, kör)
      - mértani testek, (gömb, téglatest, kocka)
- **4. Térbeni irányok, viszonyok.**

Matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése, gyakorlása az egész nap folyamán jelen van.

A matematikai tanulás formái:

Az óvodában a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve a matematikai tanulás több formája valósulhat meg:

- mikrocsoportos foglalkozás,
- utánzásos minta modellkövető,
- spontán, játékos tapasztalatszerzésre, az óvodapedagógus által irányított megfigyelésre épülő tapasztalatszerzés,
- gyakori problémafelvetés és feladatmegoldás,
- gyermeki kérdésekre adott magyarázatok,
- az óvónő által kezdeményezett foglalkozások.

Az óvodapedagógus feladatai a matematikai nevelés terén

⇒ Törekedjen arra, hogy a foglalkozások alkalmával olyan problémahelyzeteket hozzon létre, hogy a gyermekek cselekvés közben a problémát felfedezze, önállóan oldja meg. (Megfigyelhessen azonosságokat, különbségeket, változásokat és kérdéseket tehessen fel.).

⇒ Segítse, hogy a gyermek a valóságot egyre objektívebben ismerje meg. Láttassa meg, hogy a valóság tárgyai, dolgai között reális viszonyok vannak.

⇒ Az óvónő kérdéskultúrájával segítse elő a gyermek logikai gondolkodását.

⇒ A komplex matematikai foglalkozásoknak minden esetben támaszkodni kell a gyermekek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.

⇒ A matematikai képességek fejlesztését játékosan, játékra építetten szükséges megvalósítani.

⇒ A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése.

⇒ Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését.

⇒ Minden olyan lehetőség kihasználása, amely alkalmas a matematikai tartalmak közvetítésére.

⇒ Igyekezzünk főleg olyan témaköröket választani, amelyekről a gyermekek folyamatosan szerezhetnek spontán tapasztaltatokat környezetükben.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Megkülönböztetnek igaz, nem igaz állításokat.
- Legyenek képesek különböző szempont szerint csoportosítani.
- Értik és használják a mennyiségi összehasonlítás során megismert szavakat, fogalmakat.
- Ismernek néhány mértani testet, síkmértani formát.
- Különböztetnek meg irányokat.
- Képesek tájékozódni az ismert irányok szerint.
- Képesek papíron balról jobbra, fentről-lefelé mozgásra, munkára.
- Tevékenységeikben megnyilvánul a logikus gondolkodás.
- Ismernek néhány matematikai műveletet.
- Képesek elemi problémák meglátására és megoldására.

2. KÜLSŐ VILÁG TEVÉKENY MEGISMERÉSE KOMPLEX FOGLALKOZÁSOK

1. A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.
2. A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, melyek a környezetben való, életkorának megfeleli biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott éli emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok, néphagyományok szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.
3. A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jut a gyermek és azokat a tevékenységeiben alkalmazza. Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér-, sík-és mennyiségszemlélete.
4. Az óvodapedagógus feladata, hogy tegye lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Biztosítson elengedő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat-és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására. Segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában."

Célja:

- A gyermekek minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetből, életkoruknak megfelelő szinten.
- Olyan óvodások nevelése, akik felnőve azon munkálkodnak majd, hogy a természet és környezetünk szépségét óvják, védjék. A természethez való pozitív hozzáállás jellemzi őket.
- Természeti és társadalmi környezetünk alaposabb megismerésével a lakóhelyünk iránti szeretet, a „gyökerek" mélyítése a hozzá való kötődés erősítése.
- A gyermek aktívitása az érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti-emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól.
- A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

Feladata:

- Megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, felhívni a figyelmét értékeire, szépségeire.
- Olyan helyzetek kialakítása, amelyekben közösen keresnek, építenek, gyűjtenek és oldanak meg problémákat.

- A gyermek miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek.
- A környezeti neveléshez kapcsolódóan, a természetes élethelyzetekben megtanítani a gyermeket a helyes viselkedésre /pl.: halk beszéd, udvariasság/.
- Olyan hatások érjék a gyermeket, amelyek a környezetük kutatására és felfedezésére ösztönzi őket, felhasználva a gyermek spontán érdeklődését, kíváncsiságát, megismerési vágyát.
- Az élő és élettelen világ megismerése.
- Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét és védelmét is.
- Jeles napok megünneplése, a magyar néphagyományok megismerése, ápolása. Régi mesterségek megtanításával, gazdagítja a világról alkotott képet.
- Környezettudatos magatartás kialakítása, közös kirándulások és érdekes tevékenységek szerzésével, folyamatos élmények nyújtása.
- Felismeri a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítélőképessége, fejlődik tér, és sík és mennyiségszemlélete.
- Az óvodapedagógus feladata, biztosítson elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat– és ismeretszerzésre, a környezetkultúrára és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására.
- Elősegíti a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését, a kortárs kapcsolatokban a környezet alakításában.

Tartalma:

A kisgyermek számára az **óvoda új környezet**, ezért fontos megismertetése A **tapasztalatszerzés mindig valódi környezetben történik,** ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben, vagy az óvoda udvarán zajlanak.

Már kiscsoporttól rövidebb, hosszabb sétákat teszünk a gyermekekkel az óvoda környékén.

A séták alkalmával: fák, virágok, állatok, különféle talajfelületek, kiskertek, megannyi ismeretet jelentenek a gyermekeknek.

A séták, kirándulások, vagy az **élősarokban végzett** tevékenységek rügyeztetés, csíráztatás, tanösvény használata heti rendszerességgel, komposztáló, esővíz gyűjtőből öntözés, hajtatás, növények gondozása, rengeteg tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyermekeknek.

A zöld jeles napok megünneplése, megemlékezése.

1. Víz világnapja: /március 22./ Kísérletezés a vízzel. Kirándulás a Peremvárosi Horgásztóhoz, Természettudományi Múzeumlátogatás.
2. Föld világnapja: /április 22./ Udvari, kerti munkák.
3. Madarak és Fák napja: /május 10./ Madáretető kihelyezése az óvoda udvarára. Udvari, kerti munkák. Látogatás a Székely kapuhoz, állatbemutató az udvaron.

Önálló és csoportos megfigyelések alkalmával az évszakokra jellemző jegyek-színek az évszakok szépségének az időjárás változásainak megfigyelése.

Városunk központjában található az orvosi rendelő, gyógyszertár, fogorvosi rendelő, ahol megismerkedhetnek az ott dolgozók munkájával. **Különböző közművelődési épületekbe látogathatunk**: Közösségi Ház, Templom, Könyvtár. Megfelelő könyvek biztosítása, hogy képekben is lássák a gyermekek azt, amit a természetben megtapasztalnak. Folyamatosan tanúi lehetnek az **évszakok változásainak, jellemző jegyeinek megfigyelésének, évszak és időjárás változásainak hatása az élőlényekre.** A környezet megszerettetése közben a gyermek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása. A gyermek elemi ismerete alakuljon ki, önmagáról és közvetlen környezetükről.

2.1. TERMÉSZET-TÁRSADALOM MEGISMERTETÉSE

A természet-társadalom-ember fogalomkörhöz szorosan kapcsolódnak és a nevelés egészében jelen vannak azok a mozzanatok, amikor a gyermekek újra játsszák életüket. Újra élik az óvodában mindazt, amit a mindennapokban, a családban, az óvodában, vagy tágabb környezetükben tapasztalnak, látnak, hallanak.

A környezettel való szoros kapcsolat az életfolyamatok újrajátszása, nemcsak arra ad lehetőséget a gyermeknek, hogy a benne lévő feszültségek feloldódjanak, hanem elősegíti számukra a társadalomban való későbbi bekapcsolódást, szocializálódást.

A születéstő-felnőttkorig címmel megfogalmazott komplex foglalkozások magukba foglalják a testápolástól a közlekedésig, a családtól, a helyes viselkedésig mindazt, ami a gyermeknek támpontot adhat a környezetében meglévő szabályok megismeréséhez és gyakorlásához. A szokások elsajátítása a társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák kialakítása valósulhat meg játékosan a gyermek érdeklődésének és igényeinek figyelembevételével.

Ez a komplex foglalkozás hagyományos értelemben nem is nevezhető foglalkozásnak, hiszen **játékidőben, szabadidőben, vagy a nap bármely időszakában megvalósíthatók az itt jelentkező feladatok.**

A szülők igényeihez alkalmazkodva a községünkben katolikus és református vallású családok élnek, ezért szükségesnek tartjuk a heti egy alkalommal a hitoktatást.

Az óvodapedagógus feladatai a foglalkozások megszervezésében

- ⇒ Olyan feltételek megteremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben /séták, kirándulás/.
- ⇒ Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek saját természeti és társadalmi környezetükből /pl.: séták, kirándulás/.
- ⇒ Biztosítani minden eszközt és lehetőséget a gyermeknek természetben való folyamatos tevékenykedtetéshez.
- ⇒ A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg.
- ⇒ Biztosítsuk feltételeit annak, hogy az óvodában élősarok és virágoskert működjék. És ha lehetőség van kisállat tartásával is próbálkozzunk /pl. télen madarak etetése/.

Fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak a természet szépségeiben, felismerik a napszakokat.
- Elemi összefüggéseket felismernek.
- A gyermekek ismerik a környezetükben levő intézményeket, szolgáltatókat.
- Ismerik a házi- és vadállatokat, madarakat, bogarakat.
- Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét. Születésük helyét, idejét.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- Ismerik az alapvető viselkedési szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természet és társadalom, környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- A megismert szavakat, kifejezéseket helyen használják.

2.2. MŰVÉSZETI TEVÉKENYSÉGEK

A művészet ismerete, szeretet, esetleg valamely művészeti ág művelése és egyetemes emberi kultúra megismerése már óvodáskorban elkezdődhet. Az esztétikum már nagyon korai életkorban

hat a kisgyermekre. Mindig arra törekszünk, hogy a gyermek megismerje a világ szépségeit. A művészeti nevelés szempontjából nagyon fontos, hogy egyszerű nyugalmat árasztó környezet vegye körül a gyermeket. Arra törekszünk, hogy a gyermek valósítsa meg az elképzeléseit, egy szépen berendezett csoportszoba, az óvoda esztétikussága, harmóniája hatást gyakorol a gyermekre. A művészet nem más, mint a világ megismerése sajátos nézőpontból, egyéni szűrőn keresztül. A művészeti nevelés mindenekelőtt az egyéniség színeinek kibontakoztatását jelenti. A kreativitás, az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása a művészeti tevékenység legfontosabb feladata. A kreativitást elsősorban az adott légkör, az oldott légkör, a nagy mozgás, szabadságtér és az eszközök biztosítása segíti elő.

Minél több alkalmat kell adni arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a **játékban, az ének-zenében, a bábozásban, a rajzolásban** stb. kifejezésre juttassák. Önmaguk kifejezésére adódik lehetőség, ha több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, és azt biztosan kezelik.

A művészeti tevékenységek fogalom rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegű.

Ide tartozik a

- *mese-vers,*
- *ének-zene,*
- *bábozás,*
- *tánc,*
- *játék,*
- *dramatizálás,*
- *festés,*
- *agyagozás,*
- *rajzolás,*
- *barkácsolás*

éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája.

Nem egy foglalkozást jelölnek a művészeti tevékenységek, hanem olyan tevékenységeket, melyeket játékidőben vagy a szabadidőben éppúgy gyakorolhatnak a gyermekek, mint a nap folyamán bármikor. A komplexitás itt nem jelent mást, mint az életben egyébként előforduló jelenségek megörökítését valamilyen formában. Az ősszel lehulló faleveket színezhetjük, festhetjük, lerajzolhatjuk, énekelhetünk és mesét, verset mondhatunk róla, bábokat készíthetünk belőle. Ismételten le kell szögezni azonban, hogy foglalkozásnak tekintjük a szabad természetben lezajló bármilyen megfigyelést, sétát, tehát foglalkozás alatt nem kell feltétlenül a klasszikus értelemben vett foglalkozásokra gondolni.

Az óvodapedagógus feladatai a művészeti tevékenységek megszervezésében

⇒ Úgy alakítsa ki a gyermekek bevonásával a csoportszobát, hogy ott különböző tevékenységeket kereső gyermekek nyugodtan, kényelmesen dolgozhassanak.

⇒ Biztosítson minél több eszközt, időt és helyet a művészeti tevékenységek gyakorlásához, ezzel is ötletet adva a gyermeki fantáziának.

⇒ Nyújtson lehetőséget a vizuális és kommunikációs tevékenységek összekapcsolására.

⇒ Segítse elő a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását.

⇒ Adjon lehetőséget a gyermekeknek arra, hogy minél több élményt átélve megvalósíthassák elképzeléseiket.

⇒ Az óvodapedagógus a mindennapi mesélés, verselés, mondókázás biztosításakor ügyeljen a gyermekkel való érzelmi kapcsolat, a meghitt légkör megteremtésére.

⇒ A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése.

2.2.1. Mese-vers, dramatizálás, bábozás

Mese-vers

Az óvodáskorú gyermek szükséglete az irodalom, amely az anyanyelv örömét, varázsát, játékát is nyújtja számára. Az irodalom mindennapos jelenléte nélkülözhetetlen a gyermek egészséges személyiségfejlődéséhez.

A mese úgy, mint a játék örömforrás.

Műfajai: népi mondóka, vers, mese, monda, elbeszélés.

„1. Az érzelmi biztonság megadásának s az anyanyelvi nevelésnek egyaránt fontos eszközei a többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket adnak.

2. A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok gazdag és sok alkalmat, jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi etikai fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában, esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel-feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső legfőbb érzelmi bizonylatait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat.

3. A mese életkorilag megfelel az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megeleveníti, átlelkesíti szemléletmódja és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal nem elvezet ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre, hanem ráébreszt ezekre.

4. A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotában eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

5. A gyermek saját vers-és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történi kombinálása az önkifejezés egyik módja.

6. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme.

7. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi-népmesék, népi hagyományokat. Felelevenítő mondókák, a magyarság történetét feldolgozó mondavilág elemei, meséi-a klasszikus és a kortárs irodalmi meséknek egyaránt helye van.

Célja:

Az irodalom iránt érdeklődő, később szívesen olvasó, színházat, múzeumot látogató személyiség megalapozása.

Feladata:

- A gyermek, nyelvi képességeinek fejlesztése.
- A gyermek, érzelmi értelmi és etikai fejlődésének és fejlesztésének segítése.
- A gyermek, nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközével.
- Önálló szöveg és mesemondás képességének kialakítása.
- A báb, dramatikus játékok pozitív személyiségfejlesztő hatásával a társas viszonyok kedvező alakítása.

Tartalma:

A meseválasztás anyaga változatos legyen. A magyar népmesekincs, magyar gyermekirodalom gyermekköltészet mellett, a külföldi, illetve más népek meséi is kiváló választási lehetőséget kínálnak az óvodapedagógusnak, a megfelelő mese-vers anyag kiválasztásához. Az óvodában a népi, klasszikus és kortárs műveknek egyaránt helye van. A mindennapi tevékenységek között speciális helyet foglal el a heti rendben, amelyek beépülnek a komplex foglalkozások rendszerébe.

A mese-vers az óvodáskorú gyermek érzelmi-értelmi, erkölcsi, etikai fejlődésének, fejlesztésének legfőbb segítője. Mesehallgatás elengedhetetlen feltétele a megfelelő hely és idő biztosítása. Az adott csoport életkorának megfelelő legyen. Jelenjen meg mindennap valamilyen formában a mese- vers. A gyermeknek adjunk lehetőséget önálló szöveg- és mesemondásra, mozgással, ábrázolással történő kombinálásra – amely az önkifejezés egyik módja.
Ösztönözzük a gyerekeket közös történetek kitalálására, illetve önálló szöveg- és mesemondásra. A mindennapos mesélés, mondókázás, verselés a kisgyermekek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme. A gyermeknek bármikor legyen alkalma a nap során bábozni, dramatizálni, a megfelelő esztétikus eszközöket folyamatosan használni. (ujj-, kesztyű-, síkbáb, fejmaszk, fakanálbáb, bábparaván stb.).
A mese-vers iránti érdeklődés fenntarthatóságuk érdekében legyen lehetőség mesekönyv, képeskönyv lapozgatására, nézegetésére.

Az óvodapedagógus feladata

- ⇒ Mindennapi meséhez a feltételek megteremtése.
- ⇒ A gyermeki igények megismerése, a mese-vers lélektanának beható ismerete.
- ⇒ A mesélés, versmondás alkalmainak, lehetőségeinek számbavétele, helyének megkeresése, a gyermekcsoport napirendjében.
- ⇒ A mesék, versek gyűjtése, kiválasztása – szöveg értelmezése, mesei kifejezések gyűjtése, tanulása.
- ⇒ Minél több mese-vers tudása kívülről.
- ⇒ Szükséges szemléltető és játékeszközök biztosítása, rendben tartása, hogy mindenkor esztétikus legyen.
- ⇒ A gyermekek könyvespolcán esztétikus, életkoruknak megfelelő könyvek elhelyezése.
- ⇒ Bábozási, mesemondási technikájának fejlesztése segítse elő a gyermekek önálló vers és mesemondását.

A gyermekek várható fejlődése, érdeklődése az óvodáskor végére

- A gyermekek szeretik és várják a mesét-verset, maguk is szívesen mesélnek, verselnek.
- Emlékezetből felidézik kedvelt meséiket, meséik egy-egy epizódját, egy-egy hős cselekvését.
- Képesek játékidőben eredeti ítéleteket megfogalmazni, kezdeményeznek a mesékkel, versekkel bábozást, dramatizálják őket, használják a mese szavait.
- Tudnak természetes hanghordozással, tiszta kiejtéssel a ritmust és a vers hangulatát érzékeltetve kiolvasót, rövid sorokból álló verset emlékezetből idézni.
- Gondosan bánnak a könyvekkel.
- Szívesen vesznek részt az irodalmi foglalkozásokon, önállóan báboznak.

Bábozás, dramatizálás

Az óvodás gyermek kedvelt tevékenysége a bábozás, dramatizálás, melyek szorosan kapcsolódnak a meséhez, mondókázáshoz, verseléshez.
A gyermeknek bármikor lehetősége van irodalmi élményeit szabadon választott, közvetlen módon elbábozni, eldramatizálni.
A gyermekek a foglalkozásokon és a nap bármely szakában spontán használják a paravánt és a bábokat.
A bábozás önálló szervezésben, vagy óvónői irányítással történik.

A gyermekek magasságának megfelelő paraván és a különböző bábok- ujjbáb, síkbáb, fakanálbáb, kesztyűbáb, fejmaszk „élnek” a gyermekek között és minden csoportszobában megtalálható.
A bábok kiválasztása megfelel a gyermek által kedvelt meséknek, kapcsolódik élményeikhez.
A dramatizálás ünnepek, fellépések alkalmával is megjelenik.

2.2.2. Ének-zene, énekes játékok

1. Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok az éneklés, az énekes játékok a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik a gyermekek zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének- zenei tevékenységek során a gyermekek felfedezik a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömét. A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
2. Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (a ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.
3. A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi, etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.”
4. A felnőtt minta utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

Célja:

A zene iránti érdeklődés felkeltése, zenei ízlésük, mozgáskultúrájuk fejlesztése.
A gyermekek zenei élményhez juttatása, amely megalapozhatja zenei anyanyelvüket.
A gyermekek néphagyományokkal történő megismertetésével megőrizzük a hagyományokat az utókor számára.

Feladata:

- Zenei formaérzék fejlesztőjátékok játszása /megérezzék a motívumok hosszát/.
- A játékon keresztül ismerjék meg közvetve a **zenei alapfogalmakat.**
- Zenei anyanyelv elsajátításán keresztül a szókincs bővítése, gyakorlása.
- Gyermekek mozgáskultúrájának fejlesztése.
- Az évszakhoz kapcsolódó ünnepkörök dalanyagának elsajátítása.
- Magyar népi ritmushangszerekkel való ismerkedés.
- Zenei alkotókedvük növelése.
- Zenehallgatással, zenei műveltségük fejlesztése.
- A gyermek egyéni képességeinek /értelmi, érzelmi esztétikai és közösségi képességeinek/ fejlesztése a mondókán, dalos játékon keresztül.
- A néphagyományok megismertetése, megszerettetése.

Tartalma:

Az óvodai ének, zenei nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány, szinte valamennyi ünnepkörhöz kapcsolódik, olyan dalanyag melyet megismertethetünk a gyermekkel
A néphagyományőrzés mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan megújulva, megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás az óvodai

mindennapok része. Ez a folyamat nem korlátozható, csupán a foglalkozások időtartamára napközben bármikor adódhat lehetőség éneklésre, mondókázásra, vagy körjátékok játszására. Pl. udvaron, vagy étkezőbe való séta során.
A komplex foglalkozások inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit, és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére.
Az élményt nyújtó közös éneklés, körjáték, vagy mondókázás a művészeti és az esztétikai nevelés szempontjából kitüntetett helyet kap.
Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének-zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztés a tevékenységközpontú óvodai nevelésen belül hatékonyan megvalósítható.
Ezzel biztosítható a gyermekek ének-zenei kultúrájának megalapozása, a néphagyományőrzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzése. A szokások többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, a munkához, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint egyházi ünnepekhez fűződik.

Városunknak nagyon színvonalas **zeneiskolája** van, ahová majd a gyermekek iskolába lépésekor minél több gyermeket várnak. Óvodapedagógus hangszeres tudása (alt-szoprán furulya) a zenehallgatás anyagát, színesítését kedvezően befolyásolja.
Folyamatosan tartja óvodánk a zeneiskolával a kapcsolatot, évente 1 alkalommal ellátogatnak, a gyermekekhez az óvodába, ahol hangszerekkel ismerkedhetnek. Óvodánkban a hangszerek választéka áll a gyermekek rendelkezésére.

A fejlesztés területei:

- ***Az éneklési készség fejlesztése:*** éneklés megszerettetése, tiszta éneklés kialakítása.
- ***Zenei hallás fejlesztése:*** magasabb-mélyebb hang megkülönböztetése, halkabb-hangosabb megfigyeltetése.
- ***Belső hallás fejlesztése:*** zenei emlékezet, képzelet, alkotókedv fejlesztése, dallamfelismerés, dallambújtatás.
- ***Ritmusérzék fejlesztése:*** egyenletes lüktetés, ritmus, ezek összekapcsolása.
- ***Tempóérzékelés:*** gyorsabb-lassabb megkülönböztetése, érzékelése.
- ***Mozgásfejlesztés:*** különböző térformák kialakítás, páros játékokkal, hidas, kapus… stb. játékokkal, különféle mozgásokkal, mozdulatokkal, tánclépésekkel.

Az óvodapedagógus feladatai az ének-zenei nevelés területén

⇒ A felhasznált zenei anyagok igényes életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.
⇒ 3-6-7 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosítása.
⇒ A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása.
⇒ A gyermek, nyelvi képességeinek fejlesztése, mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal.
⇒ Mindennapi mondókázást, éneklést segítve elő, de gondoskodjon hetente ének kezdeményezésről.
⇒ Csoportszobában, udvaron megfelelő hely idő, eszköz biztosítása.
⇒ Válogasson az óvodapedagógus a népi kultúra gazdag világából.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül tudnak egyedül énekelni.

- Élvezettel hallgatnak zenét.
- Megkülönböztetik az elemi zenei fogalmakat (pl. halkan és gyorsan járjanak mondóka közben, magasan és lassan énekeljenek, vagy mély hangon beszéljenek).
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Ismerik a motívum hosszát.
- Szeretnek dudorászni, énekelgetni, játék közben.
- A néphagyományok, jeles-napok tartalmát, játékait, dalait, mondókáit ismerik.

2.2.3. Vizuális tevékenységek

1. A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalkotás, a kézi munka mint ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényeken valóbemutatására és a tehetségek bátorítására.
2. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán biztosítson teret, lehetőséget. Maga a tevékenység - s ennek öröme - a fontos, nem a mű, nem az eredmény valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.
3. Ezen tevékenységek az óvodapedagógus által biztosított feltételekkel az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó-és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeteinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.
4. Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, mintázás és a kézi munka különbözi technikai alapelemeivel és eljárásaival."

Célja:
A gyermekek élmény- és fantázia világának képi, szabad önkifejezése. A művészetek megszerettetése, a nyitottság, ízlésformálás a művészetek iránt. A művészetek iránti fogékonyság fejlesztése, műalkotások megismerése, képzőművészeti kiállítások látogatása, élményeiknek feldolgozása.
Az óvodai tevékenységi területek közül a vizuális tevékenység fejlesztő hatása jelentős. Ebben a korban a gyermek a firka korszaktól lassan eljut a felismerhető formák létrehozásáig, a formák díszítéséig.
A tárgyi világ felfedezésének birtokbavételének örömére indul el a rajzfejlődés folyamata, mint játéktevékenység egy formája. A játék egyik válfajának tekinthetjük az ábrázolást, meg lényegében a belső folyamatoknak közlése.

Feladatai:
- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése: megfelelő légkör, hely, idő, valamint megfelelő minőségű, és mennyiségű eszközök állnak rendelkezésre.
- A 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó-alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése.

- A vizuális tevékenységek elsajátíttatása, a kézügyesség fejlesztése, térlátás alakítása, kézműves technikák munkatevékenységének összehangolása.
- Közös és egyéni észlelésen alapuló vizuális emlékezet, képzelet, vizuális gondolkodás gazdagítása, fejlesztése.
- A gyermekek látáskultúrájának fejlesztése érdekében megfigyelési, tapasztalatszerzési lehetőségek, élmények biztosítása.
- Tudatos tervezőmunkával fejlesszük a gyermekek tapasztalatait, képességeit.
- Pozitívan reagálunk a létrejött síkbeli és térbeli alkotásokra.
- A vizuális technikák színes skáláját alkalmazzuk kiscsoportos kortól.

A vizuális nevelés tartalma:

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, ahol előtérbe kell, hogy kerüljön a természet, a környezet, a világ megismerésében a látási, mozgási, tapintási, szaglási, hallási érzékelés összerendezése, bővüljön az élményanyag, tér, forma, szín egységében. Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, amelyben előtérbe kerül a gyermek alkotó-befogató képességének fantáziájának, élményeinek, kreatív gondolkodásmódjának kibontakoztatása, az esztétikumra való érzékenység fejlesztése. A tevékenységhez elegendő időt kell biztosítani az óvodapedagógusnak, és egyaránt meg kell tanítani a gyermeknek az eszközök biztonságos kezelését. A komplexitás szempontjából együtt kezeljük egyrészt a környezet megismerésére nevelés és vizuális nevelés, másrészt irodalom-ének-zene-mozgás-vizuális nevelést. Törekszünk a gyermek környezetesztétikai érzékenységének és aktivitásának kibontakoztatására. Lehetőségük nyílik a művészeti ágak megismerésére, kézművestechnikák, kismesterségek kipróbálására, kézművessarkok kialakítására. Fontosnak tartjuk, hogy minél több anyaggal és annak megmunkálásával ismerkedjenek meg a gyerekek. A közös játékkészítés során, valóban megtapasztalhatják, hogy mi rejlik az anyagokban, hogyan kel életre a rongy, a csuhé, száraz terményekből állatseregletet készíteni. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy bármikor kipróbálhassák képességeiket.

A művészeti tevékenység megszervezése, az óvodapedagógus feladatai

⇒ Biztosítani, csoportszobában kényelmesen, nyugodtan tudjanak dolgozni a gyermekek, tevékenységeiket egy erre kialakított helyen tudják gyakorolni.

⇒ A gyermeki fantáziát, annak lehetőségeit kihasználva éljünk azzal, hogy sok eszközt biztosítunk a gyermekek számára, ezzel persze időt és nyugodt helyet is biztosítunk a csoportszobában vagy a szabadban.

⇒ Adjon lehetőséget arra, hogy élményeiket, az elképzeléseiket meg tudják valósítani.

⇒ Meghitt légkör, az érzelmi kapcsolat megteremtése legyen minden nap jellemző az óvodapedagógus munkájára.

⇒ Megismertetni a gyermeket különböző anyagokkal, technikákkal, munkafogásokkal.

⇒ Az óvodapedagógus biztatása, dicsérete, bátorítása.

⇒ A gyermeknek megfelelő útmutatás adása, ahol kell segítségnyújtás.

⇒ Új vizuális technikák alkalmazása.

⇒ Jó ötletek átadása, gyakorlatban való hasznosítása.

Fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére

- Egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.
- Szívesen mintáznak, bátran használják az eszközöket.
- A megismert technikákat fokozott önállósággal alkalmazzák, vigyáznak önmaguk, eszközeik és környezetük tisztaságára, épségére.
- Emberábrázolásukban már a mozgás és a részformák is megjelennek.

- Az eszközhasználat biztossá válik.
- Alkotásaikat elhelyezik az erre kialakított helyre.
- Igényükké válik az esztétikus megjelenítés.
- Elkészült munkájukról képesek beszélni.

3. EGÉSZSÉGFEJLESZTŐ MOZGÁS

1. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes helyhelyzetváltoztató és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.
2. A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van, a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.
3. A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének – a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás – fejlődésére.
4. A spontán – a játékban, azon belül a szabad játékban – megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

Óvodánkban a testi nevelés heti 1 alkalommal kötelező minden korcsoportban. Óvodánk rendelkezni fog a 2015/2016-os nevelési év folyamán korszerű eszközökkel, jól felszerelt tornateremmel, így a gyermekek testi nevelése maximálisan megvalósítható.
A testi nevelés során járás- futógyakorlatokat végeznek a gyermekek, valamint ugrásokat, egyensúly-, talajgyakorlatokat, labdával végezhető és kéziszer gyakorlatokat. A testi nevelés anyagában szerepel még kúszás, csúszás, mászás, különböző dobások, hossztengelykörüli gurulás, gurulóátfordulás, függés, valamint sor- és váltóversenyek.
Valamennyi funkció fejlesztése jelen van minden korcsoportban, csupán a nehézségi szintek eltérők. Az irányított foglalkozások arra adnak lehetőséget, hogy különböző mozgásformákat ismerjenek meg a gyermekek, ezzel felkeltsük érdeklődésüket a kipróbálásukra. Zavartalan gyakorlási lehetőség szabadidős tevékenység. Ezért minden lehetőséget megadunk a gyermekeknek, hogy átérezhessék a mozgás örömét. Döntő mértékben a természetes gyakorlatok képezik. A foglalkozások időtartama az óvodában eltöltött évek során fokozatosan emelkedik, mindenkor igazodva a gyermekcsoport összetételéhez, fejlettségi szintjéhez. Fokozatosan emelkedjen 20-30 percre. 3-4 éves gyermekeknél kezdetben 4-5 perc jó hangulatú, nyugodt, játékos légkörű foglalkozás biztosítja a mozgás megszerettetését.

- ***Járásgyakorlatok:*** járás ütemtartással, irányváltoztatással, fordulatokkal, különböző kartartásokkal, feladattal, csukott szemmel.

- ***Futógyakorlatok***: lassú, közepes iramú, belegyorsuló futás. Futás tempóváltással, irányváltoztatással, versenyfutás, futás hátrafelé.
- ***Ugrások***: helyből távol- és magasugrás, nekifutásból távol- és magasugrás /valamennyi homokgödörbe/. Ugrások különböző magasságú szerekre fel és le.
- ***Dobások***: egykezes, kétkezes, alsó, felső dobás. Hajítás távolba kislabdával, babzsákkal, hajítás vízszintes és függőleges célba.
- ***Kúszás-csúszás-mászás:*** talajon, padon, ülésben, hason, hanyatt /háton fekve/, előre, hátra, ne rézsútos padon, pók- és rákjárás, előre-hátra, eszközhordással is.
- ***Függés:*** függés érintő magas szeren, bordásfalon, függésben lábmozgások, lajhárfüggés, lajhár-mászás.
- ***Egyensúlygyakorlatok:*** járás padon, rézsútos padon, le-fel, eszközzel /pl.: babzsák kézben, fejen/. Egyensúlyozás homokozó peremén, fellépések-lelépések, szerekre, szerekről.
- ***Hossztengely körüli gurulás:*** gurulás talajon magastartásban, kézkulcsolással, eszközzel kézben, és boka közt, gurulás párosával.
- ***Gurulóátfordulás:*** előre, hátra, guggolótámaszból, kis hajlított terpeszállásból.
- ***Talajgyakorlatok.***
- ***Versenyek, váltóversenyek.***
- ***Labdával végezhető gyakorlatok.***
- ***Kéziszer gyakorlatok:*** babzsák, karika, kendő, szalag, bot, kocka, stb.

Objektív feltételek:

- Fontos a megfelelő hely biztosítása**.** A különböző alakú, magasságú, nagyságú, mászókák az udvarunk fontos kellékei, mászásra, függésre egyaránt alkalmasak. A lehetséges tornaeszközöket az udvaron is használjuk. Maximálisan kihasználjuk, hogy nagy udvarral rendelkezünk, a lehető legtöbbet a szabadban tornáznak a gyermekek, mivel az udvaron erre lehetőség van.
- Az épületen belül szervezett mindennapi testnevelésre hamarosan tornaterem áll rendelkezésünkre, melynek eszközkészlete folyamatosan bővül. Szükség esetén azonban megfelelő helyet biztosítunk a csoportszobában, aulában, teraszokon a mindennapi testneveléshez.
- A megfelelő hely kialakítása, a tiszta, balesetmentes eszközök előkészítése a foglalkozás megkezdése előtt az óvónő, a dajka és a gyermekek aktív közreműködésével történik. A balesetek elkerülése érdekében ügyelünk arra, hogy az eszközök épek, könnyen elérhetők legyenek, és megfelelő számban álljanak rendelkezésre.

A fejlődés várható jellemzői a testi nevelés területén

- Mozgásuk összerendezettebbé, ügyesebbé, megfelelő ritmusúvá válik.
- Képessé válnak a differenciált mozgásra /gyors, lassú, energikus/.
- Egyenes tartással ülnek, állnak, járnak.
- Felszabadultan, teljes biztonsággal végezzék a mozgásfajtákat, különféle eszközökkel is.
- A szem-kéz, szem-láb koordinációjuk koruknak megfelelően fejlett.
- Izomzatuk kellően megerősödött, teherbírásuk nőtt, fokozatosan megerősödik a csontrendszerük.
- A mozgásigény, és örömforrás számukra.

- A csontrendszerre még a nagyfokú rugalmasság, a rendkívüli hajlékonyság jellemző. A sok porcos elem következtében a csontok könnyen deformálódnak, ezért kerülni kell a csontozatot terhelő statikus helyzeteket, és ügyelni kell a megfelelő testtartás kialakulására. Erőteljes a kéztő, az ujjpercek, a lábtő és lábközép csontosodása, a lábboltozat alakulása, az előbbi a ceruzafogás, az írás elsajátítása, az utóbbi a lúdtalp kialakulásának megelőzése szempontjából fontos információ. Legszembetűnőbb külső változás a **fogváltás** megindulása, amely az alsó és felső metszőfogak cseréjével kezdődik, fokozott figyelem.
- A nagyagy fejlődése következtében javul a mozgáskoordináció, és a gyermek egyre inkább képessé válik az érzelmi folyamatainak és akarati működésének irányítására.
- A központi idegrendszer érése következtében meggyorsul a gátlási folyamatok fejlődése, aminek következtében az impulzív és labilis magatartást fokozatosan kiegyensúlyozottabb, nyugodtabb viselkedés váltja fel.
- Az óvodás gyermek mozgásformái gazdagabbak, kiszolgálja önmagát, önállóan öltözik, vetkőzik, mosakodik, terít, étkezik stb. Játéktevékenysége közben guggol, kúszik, csúszik, mászik, hajol, leül, feláll, manipulál stb. Mindez az óvodáskor végére a mozgások, cselekvések, fejlődéséhez, gazdagodásához és egyre nagyobb mozgásbiztonsághoz vezet. A gyermek mozdulatainak egy része automatizálódik.
- Sokféle jártassága, készsége, szokása alakul ki. Ceruzafogása, író-rajzoló tevékenysége (a gyurmázás, a varrás, a vágás, egyéb kézi munkák stb.), a sokféle mozgás-cselekvés gyakorlása eredményeként a finom kézmozgás, az úgynevezett „finommotorika" ugrásszerű fejlődésnek indul.
- Elsajátítja a téri irányokat jelölő szavakat, saját testéhez viszonyítva. Megérti és használja az előttem, mögöttem, felettem, alattam, jobbra, balra, elém, mögém, fölém, alám, mellém, előtt, mögött, fent, lent, elé, mögé, fölé, alá kifejezéseket. Utasításra helyen tud elmozdulni a térben.

3.1. MINDENNAPOS EGÉSZSÉGMEGŐRZŐ MOZGÁS

A testnevelés az óvodai nevelés folyamatában a gyermekek egészséges testi- és mozgásfejlesztése útján szolgálja személyiségük fejlődését. A tevékenységközpontú óvodai nevelés lényeges eleme a testi fejlesztés. Csak rendszeres testnevelés befolyásolja kedvezően az egész szervezet növekedését.

Óvodáskor végére általában képessé válnak a gyerekek a finomabb, összerendezettebb, több ügyességet kívánó mozgások elvégzésére. (Precízebb szem-kéz, szem-láb koordinációk.) 3-6 éves kor között – már minden alapmozgás birtokában – a finommozgások változásai lesznek jelentősebbek. Köztudott, hogy a **finommotorika** fejlődése milyen nagy szerepet játszik az írás elsajátításában. Tisztában kell lenni azonban azzal, hogy 6 éves kor előtt kézfej izomzata még gyakran túlságosan is a csontokhoz tapad ahhoz, hogy elvárható legyen a gyerekektől a precíz és rugalmas kézhasználatot igénylő írás. A mozgásfejlődés mellett a testséma kialakulása és tudatosodása jelenti az óvodáskor fontos fejlődési fokozatát. Óvodáskorban **testi szükségleteken** – a szabad mozgás igényén túl – leginkább az életkornak megfelelő mennyiségű pihenést és alvást, a helyes táplálkozást, a tisztaságot és egészségmegőrzést értjük. Bármelyik területét is nézzük a felsoroltaknak, jól látható, hogy a **testi sajátosságok, változások igények ebben a korban az önkéntesség fonalán haladnak.** Különösen nagy jelentősége van az önkéntességnek. Gyermeklélektani álláspont szerint az óvodáskorban a szervezet és irányított mozgásgyakorlatok

végeztetésekor az önkéntesség és a játék, mint életkori igény vész el. Testi szükségletként jelentkező szabad, önkéntes kezdeményezés, az óvodáskor a kezdeményezés, az önálló próbálkozások időszaka. A spontán mozgás, a felnőtt által felkínált lehetőségek és minták közötti önálló választás, a saját kezdeményezés nemcsak a döntésért való felelősség felvállalását vonja maga után, hanem képes lehet a más területeken szerzett frusztrációk oldására is. Hozzájárul a légző- és keringési rendszer teljesítőképességének növeléséhez. Ezért ajánlatos tehát minden adódó lehetőséget kihasználni a nap folyamán. Rendkívül fontos a szabadlevegőn való tartózkodás, minél hosszabb idejű biztosítása. Tehát a mindennapos testnevelést lehetőség szerint a szabadban tartjuk /tavasztól – őszig/. Télen a levegőnlét, a hó kihasználása /aktívan/ helyettesíti a mindennapi testnevelést, természetesen az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve. A lehetőséget minden gyermek számára biztosítani kell.

Célja:

A gyermek testi fejlődésének, egészséges mozgásfejlődésének elősegítése.

Testi képességek – fizikai erőnlét – fejlesztése.

Feladata:

- A mozgás megszerettetése, a mozgásigény maximális kielégítése.
- Nyugodt, derűs légkör, játékban gazdag, kellő intenzítású testmozgás biztosítása.
- A kéz finommozgásának, valamint a nagymozgások, egyensúlyérzék fejlesztése.
- A mozgáson keresztül a szociális képességek fejlesztése (társakhoz való alkalmazkodás, szabály és feladattudat alakítása, együttműködő és tolerancia képességük fejlesztése.

Tartalma

A mindennapi testnevelés időpontját a napi tevékenységhez igazodva az óvónő tetszőlegesen választhatja. A mindennapi testnevelés szervezésében, lebonyolításában jelentős szerepe van a dajkának. Az óvónővel együttműködve biztosítja a foglalkozások gördülékeny lebonyolítását. Mindhárom korcsoportban a mindennapi testnevelés feladatait döntő többségében testnevelési játékokkal oldja meg az óvónő. A természetes mozgásokat – járás, futás, ugrás, függés, egyensúlygyakorlatok – kiegészítjük néhány talajtorna elemmel, és kézi szerekkel végezhető gyakorlattal. Ügyeljünk arra, hogy minden mozgásforma, amit a gyermek képes elvégezni a mindennapi testnevelés keretében épüljön be. A középső-, illetve nagycsoportban épüljön be a gyógytestnevelés. Ez azért fontos, mert gyermekkorban az elváltozások többsége reverzibilis! Ezen elváltozások kialakulásának megelőzésére, illetve javítására kell felhasználni az átlagtól csak kissé eltérő mozgásanyagot. A természetes mozgásoknál jobb gyógytestnevelési gyakorlatokat ki sem lehetne találni, mert a természetes mozgások a törzs mindkét oldalát egyformán foglalkoztatják, így nélkülözhetetlenek a test izomcsoportjainak arányos fejlődéséhez. Az udvar adta lehetőségek minél sokoldalúbb kihasználása növeli a mindennapos testnevelés hatékonyságát. Kedvező feltételek esetén mezítláb mozoghatnak.

Nem gyakorlatokat kell tanítanunk, hanem **képességeket kell fejlesztenünk** a gyermekek által kedvelt, ismert játékokkal, gyakorlatokkal és az így szerzett **képesség birtokában örömmel vállalkoznak a gyermekek** erőfeszítést, odafigyelést igénylő feladatok végzésére is. A jó eredmény eléréséhez az óvónő és a gyermek aktív együttműködése is elengedhetetlen.

A mindennapi testnevelésnek vannak objektív és szubjektív feltételei melyek megvalósításához óvodánkban is lehetőségeinkhez képest mindent megteszünk.

Az óvodapedagógus feladatai a mindennapi testnevelés megszervezésében

⇒ Legfontosabb feladat, hogy minden nap adjon lehetőséget a gyermekek minél hosszabb időn keresztül a szabad levegőn való tartózkodására.

⇒ A gyermekek mozgásigényét a lehetőségekhez képest maximálisan elégítse ki!

⇒ Adjon ötleteket a gyermekeknek olyan mozgásos játékokhoz, amelyeket önállóan is képesek játszani.

⇒ Szervezzen versenyjátékokat, így a mozgást biztosító játékok kialakítják a gyermek szabálytudatát.
⇒ Figyeljen a fokozatosságra, és az egyes gyermekek terhelhetőségére.
⇒ Az esetleges /testi hibák, lúdtalp, hanyag tartás stb./ kialakulásának megelőzése érdekében alkalmazzon célzott, speciális gyakorlatokat.
⇒ Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával tegye lehetővé, hogy a mindennapi testnevelés örömet, jelentsen a gyermekek számára.
⇒ A fokozatosság, a rendszeresség elvének betartása.

VII. KOMPETENCIA-ALAPÚ NEVELÉS ÉS AZ INKLUZÍV PEDAGÓGIA

„ Nincs két egyforma gyémánt,
Mindegyikben más a szépség.
Nincs két egyforma gyermeke,
Mindegyikben más az érték.”
(Herakleitosz)

Célja:
Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.
Intézményünkben célul tűztük ki a személyes kompetencia fejlesztését. Mindazoknak a komponenseknek és szabályozóknak a rendszerével, amelyek információhasznosítással teszik lehetővé a személyes érdekek érvényesítését szociális kölcsönhatások nélkül.
Feladata:

- Az óvodai nevelésben a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység legyen, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja, mely a tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósuljon meg.
- A fogyatékosok és nem fogyatékos gyermekek közötti interakció maximális megvalósítása valósuljon meg az óvodai nevelésben.
- A nevelőtestület tudatos választása – az Alapító Okiratnak megfelelően – az együttnevelés az elfogadás, tolerancia a fogadó intézmény helyett befogadó, azaz inkluzív intézménnyé váljon a gyermekekért vállalt felelősségben.
- Az óvodapedagógus az együttnevelés mindennapi megvalósulásában működjön együtt a szülőkkel, gyógypedagógussal, szakszolgálatokkal.
- A személyiségfejlesztés hatékony megvalósítása, az alapvető kompetenciák ismeretével segítsék elő a minél teljesebb társadalmi beilleszkedést.
- Az óvodapedagógus az óvodás gyermekeknek az óvodai nevelés ideje alatt a megfelelő szintű, számára örömet okozó feladatokat adják, amely tényleges tevékenységi élményre, cselekedtető nevelés alkalmazásával valósuljon meg.
- Intézményünkben a kognitív kompetencia fejlesztését a következő területeken fejlesztjük: önkiszolgálási képességek fejlesztése, mozgásfejlesztés, önellátási képességfejlesztés, befogadó képességfejlesztés, önkifejezési képesség-fejlesztés, speciális képességfejlesztés (pl. tehetségfejlesztés.)

Óvodapedagógus feladatai:

1. A tanulást támogató környezet megteremtésével épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
2. A gyermek cselekvő aktivitása, a sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségét, és a gyermek kreativitásának erősítését biztosítjuk.

3. Az óvodapedagógus feladata, hogy az optimális tanulási teljesítmény vágy kialakítását, fenntartását minden gyermek számára biztosítsa.

VIII. TERVEZÉS, PEDAGÓGIAI ADATKEZELÉS, DOKUMENTÁCIÓK ÉS AZOK TERVEZÉSE, MÉRÉS, ÉRTÉKELÉS

„Őrizd az embert magadban, hogy jogod legyen a szóhoz, hogy súlya lehessen a szavaidnak, hogy méltó maradj a munkához”

(Kósa Ferenc)

1. Tervezés

A három programcsomag a „Zöld Óvoda” programcsomag, a Kompetencia-alapú programcsomag, a Tevékenységközpontú programcsomagot ötvözve terveztük meg óvodai nevelésünk célját és feladatait a gyermekek egyéni adottságaihoz igazodva.
Az óvodapedagógus számára alapvető, fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása. A tervezésben tudatosan számításba vesszük, hogy az egyes gyermekek fejlődési üteme különböző és a gyermek fejlődését tekintve is különböző szinten lehet egyik, vagy másik képességét illetően. A fejlődés dinamikája tehát egy-egy gyermek esetében a különböző területeken más és más lehet.
Az óvoda feladatai közé tartozik:

1. A kiemelkedő képességekkel rendelkező gyermekek felismerése és fejlesztése.
   Fejlesztésünk célja, hogy a gyermeket aktivitásra, a problémák meglátására és kifejtésére bátorítsuk, és képessé tegyük azok megoldására.
2. Az esélyegyenlőség megteremtése, a felzárkóztatás.

Kreatív probléma megoldásra ösztönözzük a gyermeket. Ennek kialakításához mindenekelőtt az szükséges, hogy az óvodában legyen elegendő idő a tevékenykedésre és a tapasztalatszerzésre, amelyhez a „Zöld Óvoda” és a kompetencia-alapú óvodai program számtalan lehetőséget kínál.

Feladatok a tervezéssel kapcsolatban:

- ⇒ A gyermekek folyamatos megfigyelése, az óvodások élményeinek meghallgatása és közös élmények nyújtása a tervezés előkészítő folyamatához tendencia.
- ⇒ A tervezés során szükséges külön is biztosítani a gyermeki tapasztalatok előre nem tervezhető tartalmának megjelenítését a tervező és megvalósító munkában.
- ⇒ A tevékenységek megtervezéséből kiindulva, a nevelés-tanulás komplex egymásra hatását figyelembe véve szükséges tervezni.
- ⇒ A tervezésnél ne az ismeretanyag növelésére, hanem a több alkalommal sokoldalúan, különböző nézőpontból való megközelítésre helyezzük a hangsúlyt. Kevesebbet, de azt, alaposabban, többoldalú tapasztalatszerzés és tevékenykedés segítségével tervezzük.
- ⇒ Fontos, hogy feljegyzéseket vezessünk a gyermekek fejlődési üteméről,/egyéni fejlődési lap: „Egyéni képességfejlődés mutatói” címmel/ hogy konkrét megfigyelések adjanak alapot az egyéni differenciált fejlesztés megtervezéséhez.

Az óvodapedagógus feladata a nevelés tervezésénél

⇒ A foglalkozás témáihoz, tartalmához a „Zöld Óvoda”, a kompetencia- alapú program ad segítsége.
⇒ A gyermekek az óvodai „tanulás” cselekvések sorozatában való közreműködéssel érzékelt, tapasztalat, szemléletes élethelyzetekben, játék közben történjenek.
⇒ A kisgyermekek saját képességeihez, egyéni adottságihoz képest fejlődjenek.
⇒ A foglalkozásokat játékosság hassa át, mindig változatos, játékos módon építse fel ezeket.
⇒ A nevelési játékok elérése érdekében saját csoportja foglalkozási anyagát a csoport egésze, de az egyes gyermekek fejlettségi szintjéhez, az adott helyi sajátosságokhoz, lehetőségekhez alkalmazkodva tervezze, válassza meg a szervezési és munkaformákat.
⇒ Az eszközök megválasztásánál lényeges, hogy azok a felhasználás során a tanulásban /játékok fajtái, különböző képek, tárgyak stb./ segítsék és serkentsék a gyermekek érdeklődését, aktivitását, gondolkodását a különböző feladatokban rejlő problémák felismerését, megoldását.
⇒ A tevékenységek végzése során tapasztalják meg, hogy együttműködve segíthetik egymást. Tanulás közben munkálkodjanak együtt társaikkal.

Fejlesztés módszere

⇒ Egyénre szabott, differenciált fejlesztés a csoport keretein belül.
⇒ Az óvodapedagógusok maguk döntik el, milyen szervezeti formát alkalmaznak, hogy adott esetben kötetlen kezdeményezés, vagy kötött foglalkozás keretein belül kívánják elképzeléseiket megvalósítani.
⇒ A fejlesztés, a foglalkozás formáját a gyermekek fejlettségi szintje határozza meg.
⇒ A gyermekek önállóan, spontán szerzett tapasztalatai nagyon jó kiinduló pontot jelentenek az óvodapedagógus számára a tudatos, irányított tapasztalás megszervezéséhez.
⇒ A világban eligazodni készülő gyermek felkészítése az életre, feltételezi, olyan szituációk megélését, ahol szabadon alkothat, dönthet, gondolkodhat, cselekedhet.
A lényeg mindig az legyen, hogy cselekvés közben, cselekvések sorozatában való aktív közreműködéssel érzékeljen, tapasztaljon, tanuljon a gyermek és valódi, a környezetben meglévő problémával foglakozzon.
⇒ A nevelőmunka, elemzése és értékelése az óvodapedagógus folyamatos feladata, az értékelés tapasztalatai adnak támpontokat a nevelőmunka tervezésének irányvonalairól.

1. A TERVEZÉS DOKUMENTÁCIÓJA

A pedagógiai munka dokumentumai:

a.) Csoportnapló

Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál. Az óvodai csoportnaplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét, a nevelési évet, csoport megnevezését, a csoport óvodapedagógusait, a megnyitás és lezárás helyét és időpontját, az intézményvezető aláírását, az óvodai körbélyegzők lenyomatát, a pedagógiai program nevét. Az óvodai csoportnapló tartalmazza a gyermekek nevét és óvodai jelét, a fiúk és lányok számának összesített adatait, ezen belül megadva a három

év alatti, három – négyéves, a négy-ötéves, az öt-hatéves, a hat-hétéves gyermekek számát, sajátos nevelési igényű gyermekek számát, továbbá azon gyermekek számát, akik bölcsődések voltak, a nevelési évben tankötelessé váló gyermekek nevét, a napirendet, a napirend szerinti tevékenységek időtartamát és a tevékenységeket, a hetente ismétlődő közös tevékenységeket tartalmazó heti rendet napi bontásban. Tartalmazza a nevelési éven belüli időszakonként a nevelési feladatokat, a szervezési feladatokat, a tervezett programokat és az időpontjait, a gyermekek fejlődését elősegítő tartalmakat a következő bontásban: vers, mese, ének, zene, énekes játék, rajzolás, mintázás, kézimunka, mozgás, a külső világ megismerése, az értékeléseket, tartalmazza a hivatalos látogatásokat, a látogatás célját, szempontrendszerét, időpontját, eredményét, látogató nevét és beosztását, tartalmazza még a gyermekcsoport életéről szóló feljegyzéseket.

b.) Fejlődési napló

A gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követő dokumentáció (Fejlődési napló) a gyermekek fejlődéséről folyamatosan vezetett olyan dokumentum, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát. A gyermek fejlődését nyomon követő kötelező dokumentum összhangban van az Óvodai nevelés országos alapprogramjával, valamint a 20/2012.(VIII.31.) és az azt módosító 22/2013.(III.22.) EMMI rendelettel. (1. számú melléklet)

A fejlődési napló tartalmazza:

- a gyermekre, családra vonatkozó adatok, információk (anamnézis), fogadóórák),
- a gyermek fejlődésének mutatóit (mozgás, értelmi, beszéd, érzelmi fejlettség, neveltségi szint), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket. a fejlesztést végző óvodapedagógus fejlődést szolgáló intézkedéseit, megállapításokat, javaslatokat, szakértői véleményeket.
- külön fejlesztési terv készítése nem indokolt, mivel a fejlettségi állapot rögzítése egyben fejlesztési tervként is értelmezendő.

A pedagógus által vezetett egyéb tanügy igazgatási dokumentum:

c.) A felvételi és mulasztási napló: A felvételi és mulasztási napló az óvodába felvett gyermekek nyilvántartására és mulasztásaik vezetésére szolgál. A felvételi és mulasztási naplóban fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját, címét, a nevelési évet, a csoport megnevezését. Tartalmazza a gyermek naplóbeli sorszámát, oktatási azonosító számát, nevét, születési helyét és idejét, állampolgárságát, nem magyar állampolgár esetén a tartózkodási jogcímét, a jogszerű tartózkodást megalapozó okirat számát, lakóhelyének, tartózkodási helyének címét, anyja születéskori nevét, apja vagy törvényes képviselője nevét, felvétel időpontját, az igazolt és igazolatlan hiányzások havi és éves összesítését, a szülők napközbeni telefonszámát, a megjegyzés rovatot, melyben az SNI gyermekek esetében fel kell tüntetni a szakvéleményt kiállító szakértői bizottság nevét, címét, a szakvélemény kiállításának időpontját és számát, valamint az elvégzett felülvizsgálatok, továbbá a következő kötelező felülvizsgálat időpontját. a megjegyzés rovatba kell feltüntetni még az óvodai elhelyezés megszűnését is.

Feladatunk:

A Csoportnapló és Felvételi –és mulasztási napló és a Fejlődési napló vezetése, melyet a csoport óvodapedagógusai egymás között megosztva végzik, a délelőttös óvodapedagógus irányítása mellett

- A napirend és a heti rend összeállítása és egyeztetése, illetve összehangolása.

- Rugalmas napirend mellett párhuzamos tevékenységek lehetőségének biztosítása.
- Nevelőmunka féléves tervezése és értékelése.
- A komplex foglalkozások (tanulás) tervezése heti intervallumra.
- Gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció (Fejlődési napló) vezetése évente 2 alkalommal.
- A szülők folyamatos tájékoztatása a gyermek fejlődéséről és javaslattétel a fejlődés elősegítéséhez szükséges fejlesztési feladatokról.

d.) Projektterv készítés:

A Szakmai Innovációk bevezetése munkaközösség kiemelt feladata a 8 pedagógus kompetencia alapján.

A pedagógus kompetenciák 326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet szerint.

1.) Szakmai feladatok, szaktudományos, szaktárgyi, tantervi tudás
2.) Pedagógiai folyamatok, tevékenységek tervezése és a megvalósításukhoz kapcsolódó önreflexiók.
3.) A tanulás támogatása.
4.) A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesülése, a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló többi gyermekkel, tanulóval együtt történő sikeres neveléséhez, oktatásához szükséges megfelelő módszertani felkészültség.
5.) A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése, esélyteremtés, nyitottság a
különböző társadalmi-kulturális sokféleségre, integrációs tevékenység, osztályfőnöki tevékenység.
6.) Pedagógiai folyamatok és a tanulók személyiségfejlődésének folyamatos értékelése, elemzése.
7.) Kommunikáció és szakmai együttműködés, problémamegoldás.
8.) Elkötelezettség és szakmai felelősségvállalás a szakmai fejlődésért.

- Minden óvodapedagógus 1 projectterv kidolgozása,
- Foglalkozás vázlat, csoportlátogatási lap elkészítése reflexióval,
- A pedagógus kompetenciák 326/2013.(VIII.30.) Korm. rendelet szerint.

e.) DIFFER vizsgálat dokumentálása

A tanév során két alkalommal végeznek az fejlesztőpedagógusok méréseket, DIFFER vizsgálatot, az 5. életévüket betöltött gyermekeknél.

Az 5 évesnél fiatalabb gyermekek felméréséhez a mindennapi megfigyelések, nyújtanak segítséget.

A szülőtől a felmérés előtt beleegyező nyilatkozatot kér az óvodapedagógus, illetve a mérés eredményéről tájékoztatja.

Gyermek fejlődésének nyomon követése.

f.) Óvodai szakvélemény:

Óvodai szakvélemény az óvodának a gyermek iskolai érettségére vonatkozó állásfoglalására vonatkozó 3 példányból álló nyomtatvány. Az óvodapedagógusok felelősek a kitöltésért. Az

általános iskolai beiratkozást megelőzően kell kiadni. Az óvodai szakvéleményen fel kell tüntetni az óvoda nevét, OM azonosítóját és címét.

A tankötelezettség megállapításához szükséges óvodai szakvélemény egy példánya az óvodában marad, egy példányát át kell adni a szülőnek.
Amennyiben az óvodavezető a gyermek további nevelésére tesz javaslatot, és egyik példányát meg kell küldeni a gyermek lakóhelye illetékes települési önkormányzat jegyzőjének.

g.) Óvodai Törzskönyv

Az óvodai törzskönyv az óvodára vonatkozó legfontosabb adatok vezetésére szolgál.

Kitöltése évente két alkalommal történik, október 01. és május 31. állapotnak megfelelően. A dolgozói adatokat (belépő, kilépő dolgozók) folyamatosan kell vezetni, vezetéséért az óvodavezető felel.

Az óvodai törzskönyv tartalmazza:

- a törzskönyvi bejegyzések hitelesítésének időpontját, az óvodavezető aláírását, papíralapú nyomtatvány esetén az óvoda körbélyegzőjének lenyomatát,
- az óvoda nevét és címét,
- nevelési évenként az óvoda általános adatait (önkormányzati, nem önkormányzati jelleg, nevel-e sajátos nevelési igényű és nemzetiségi gyermekeket, gyakorlóintézményként működik-e, a gyermekek október 1-jei létszámát, az összes férőhely és a szükséges férőhelyek számát, gyermekcsoportjainak számát, az óvodapedagógusok számát, a bérgazdálkodó, a munkáltató és gondnokság megnevezését),
- az óvoda nyitvatartási idejét (év, heti időszak, napi időszak és időtartam),
- a gyermeklétszámot nevelési évenként összesítve, továbbá az október 1-jei és május 31-ei állapot szerint, a korosztályonkénti bontást, a sajátos nevelési igényű és a hátrányos, továbbá a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számát, a gyermekcsoportok október 1-jei számát,
- nevelési évenként az étkezésben részesülő és nem részesülő gyermekek számát,
- az engedélyezett és betöltött összes álláshelyek évenkénti számát,
- az óvoda telkeinek adatait nevelési évenként (összes terület, tulajdonos, a kert, a beépített terület és az udvar területe),
- az óvoda épületeinek adatai (építés éve, használat jogcíme, fűtési módja, légtere, alapterülete, a WC-k száma, a felújítások adatai),
- kimutatást az óvoda helyiségeiről (alapterület, férőhely, minőség, használat, a gyermekcsoportok közvetlen ellátását szolgáló helyiségek, egyéb helyiségek),

2. Mérés értékelés

2.1.A gyermekek egyéni képességeinek mérése, nyomon követése a mérési naptárban meghatározottak alapján történik.

Mérés korcsoportonként	Gyermeki mérések	Ideje	Értékelési határidő
Kis csoport	Anamnézési felvétele óvodába kerüléskor	Szeptembertől folyamatosan október 15-ig	október 20.
	Koffa 3 teszt		

	Viselkedés jellemzői – megfigyelés Beszoktatás folyamata Bemeneti vizsgálati lap kitöltése		
Középső csoport	Finomkoordinációs fejlettség mérései (Goodenough) családrajz	Október 30.	November 15.
	Fejlődési napló folyamatos vezetése, szüli tájékoztatás évente kétszer	Február 28 Május 31.	Június 02.
Nagy csoport	Szól-e? Anyanyelvi fejlettséget vizsgáló teszt	Szeptember 30	Október 20.
	Kognitív képesség vizsgálat rövid differ	Szeptember 30-ig	Október 20.
	Kimeneti vizsgálati lap neveltségi szint mérés	Április 30.	Június 15.
	Fejlődési napló, gyermek, gyermek értékeléséről tájékoztatás a szülőknek évente kétszer	November 30-ig Február 28-ig	Június 02.

3. **AZ ELEKTRONIKUS ÚTON ELŐÁLLÍTOTT, HITELESÍTETT ÉS TÁROLT DOKUMENTÁCIÓ** kezelésének rendje az Szervezeti és Működési szabályzat XVI. fejezetében teljes részletességgel megtalálható.

Az óvoda szakmai dokumentumainak kapcsolata és egymásra épülése.

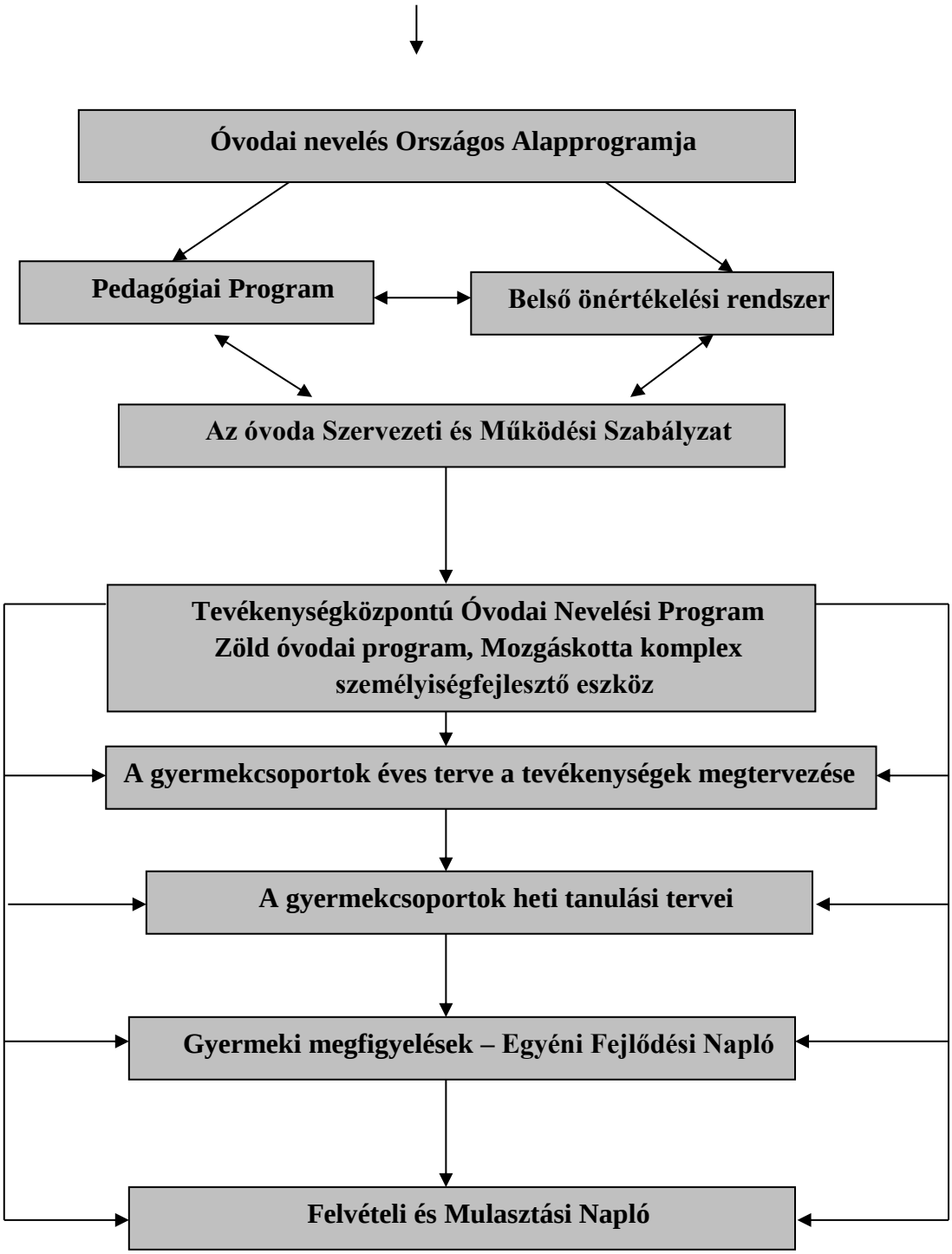

IX. GYERMEKVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ PEDAGÓGIAI TEVÉKENYSÉGEK AZ ÓVODÁBAN

„Keresem minden gyermek titkát, és kérdezem, hogyan segíthetnék abban, hogy önmaga lehessen.”
(Janusz Korczak)

A gyermekvédelem minden óvodapedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége a rábízott gyermekek védelmi, pedagógiai eszközökkel való segítése.
A **gyermekvédelmi munka**, védelem **minden gyermekre kortól, nemtől, vallástól, származástól független odafigyelést, gondoskodást jelent.**

Helyzetkép:
Az óvoda jellemzői /részletezve „helyzetkép” c. alatt/.

Célja:

- Az óvodába beíratott és járó gyermekek problémáinak korai felismerése, kezelése.
- A gyermek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettség kialakulásának megakadályozása, de legalábbis csökkentése, hogy hátrányos helyzetbe tartósan ne kerüljön, vagy hátrányos helyzetűből ne váljék veszélyeztetetté a gyermek.
- Problémás esetek folyamatos felmérése, gondos orvoslása, a gyermekvédelmi munkát segítő partnerkapcsolatok folyamatos ápolása, velük együttműködési rendszeresen.
- Az óvodai felsőrendszer aktuális működtetése – óvodán belül és kívül is a társ és segítő intézményekkel.

Feladata:

- A gyermeki, családi problémák felismerése, képviselete minden esetben.
- Nyilvántartás, statisztika készítése a megismerés után.
- A megfelelő segítő módok kiválasztása, alkalmazása.
- Szociális ellátások lehetőségének számbavétele/étkezési segély, egyéb segélyek.
- Szülőkkel való rendszeres kapcsolattartás, tájékozódás a segítő szolgáltatások lehetőségéről.
- **Segítő külső szervekkel, szakemberekkel, az eddig kialakított aktív együttműködés, kapcsolattartás folytatása.**
- Szükség esetén írásos jelzés a Gyermekjóléti Szolgálathoz, Gyámhivatalhoz, Nevelési Tanácsadó, jegyző bevonása a probléma megoldásában.

Nyilvántartás és statisztika szempontjából – csoportonként – illetve az egész óvodára
Az évenkénti felmérés szempontjai:
Az óvodába beírt gyermekek száma, ebből

- nagycsaládos,
- gyermekét egyedül nevelő,
- rendszeres gyermekvédelmi támogatást kap.

Veszélyeztetett helyzet: olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza.

Hátrányos helyzetű gyermekeknél a szükségletek kielégítése korlátozott valamilyen mértékben, de fejlődése nem veszélyeztetett.

Az óvodavezető feladata a Kt.54.§.(1). alapján ***a gyermekek mindenek felett álló érdekeinek érvényesítése és az érvényesülés ellenőrzése.***

Egységes nevelőtestületi szemlélet kialakítása, tanácsadással, megbeszéléssel, helyzetelemzéssel, friss információ áramlás biztosításával.

- A gyermekvédelmi felelős a lehetőségekhez mérten továbbképzéseken való részvételének biztosítása!
- Etikai szabályok betartása, illetve a gyermekek jogainak szem előtt tartása, a gyermeki jogok, kötelességek gyakorlásával kapcsolatos rendelkezésekkel megfelelően.
- A gyermek joga, hogy a nevelési intézményben, biztonságban és egészséges környezetben neveljék, oktassák, óvodai életrendjét /pihenőidőt, testmozgást, étkezési lehetőségét/ életkorának és fejlettségének megfelelő kialakítása, illetve ennek gyakorlati megvalósításának folyamatos figyelemmel kísérése.
- Az óvodának gondoskodni kell a rábízott gyermekek felügyeletéről, a nevelés, oktatás egészséges és biztonságos feltételeinek megteremtéséről. A gyermekbaleseteket előidéző okok feltárásáról és megszüntetéséről. A gyermekvédelmi felelős beszámoltatása.

<u>Óvodapedagógusok feladata:</u>

⇒ Biztosítani a gyermekeket megillető jogok érvényesülését óvodán belül.

⇒ <u>Gyermekek viszonylatában</u>: még – a napi értékközvetítés, korrigáló, családi nevelést pótló, helyettesítő nevelés, beszélgetés, szeretetnyújtás.

⇒ Egészséges életmód tevékenységeinek, szokássá alakítása – egészségmegőrző programok szervezése a levegőztetéssel, sétákkal, heti gyümölcsnap szervezésével.

⇒ Megfigyelés, jelzés, szükség esetén, óvodán belül.

⇒ A gyermek személyiségfejlesztésére – hátrányok csökkentése, esélyegyenlőség biztosítása, iskolai életre alkalmassá tétele egyéni ütemterv kidolgozása – felzárkóztatás, vagy tehetséggondozás céljából.

⇒ Megfelelő mérési, értékelési eszközök, módszerek, eljárások kidolgozása, ezek, valamint a felső rendszer rendszeres működtetése.

⇒ <u>Szülőkkel kapcsolatosan</u>:

- ⇒ Családlátogatás, szülői értekezletek, fogadó órák, nyílt napok szervezése továbbra is.
- ⇒ Eseményekről tájékoztatás szóban, írásban, faliújságon, meghívóval.
- ⇒ Szülők bevonása programokba, - kirándulás – liliomos nap, anyák napja, apák napja megrendezése, szervezése.
- ⇒ Prevenció minden gyermekre történő kiterjesztése.

<u>Gyermekvédelmi felelős feladata:</u>

⇒ A nevelési év elején megtervezi a gyermekvédelmi munkaprogramját asz adott évre.

⇒ Írásos munkatervkészítés egész évre. Beszámol a megtett intézkedésekről.

⇒ Faliújságon keresztül tájékoztatja a szülőket gyermekvédelmi tevékenységéről, fogadó órájáról.

⇒ A csoportokban dolgozó óvodapedagógusokkal rendszeres együttműködés, szükség esetén közös családlátogatás, fogadó óra. Szükség esetén tanácsadás.

⇒ Folyamatos tájékozódás a gyermekvédelemmel kapcsolatos feladatok sikeresebb végzése céljából, jogszabályok ismerete. Továbbképzésen, konferencián való részvétel.

⇒ Társ és segítő intézményekkel való aktív kapcsolattartás, jogszabályok változásának követése.

⇒ Gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek nyilvántartása – havi étkezési jelentés készítése az ön kormányzat felé benyújtása.

Munkánk értékelésének szempontjai

- Az év elején felmért – felvett statisztika szerint arányok változása.
- Egy nevelési év végén összegezni, mit tettek az óvodapedagógusok gyermekvédelmi felelős, óvodavezető az előforduló problémás esetek megoldására, javítására, esetenként csökkentésére.
- Azon okok feltárása, amely túlnő az óvoda lehetőségein – tudjuk – de nem tudunk segíteni.

Gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Cél:

⇒ Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban: HH/HHH) gyermekek részére.

⇒ Az intézményen belül a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.

⇒ A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével.

⇒ Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.

Feladat:

⇒ A HH/HHH gyermekek beóvodázásával biztosítani az esélyegyenlőséget.

⇒ A HH/HHH gyermekek egyenlő elosztásával biztosítani intézményi- és csoport szinten a szegregációmentességet.

⇒ Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek fejlődését folyamatosan nyomon követve.

⇒ Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli szervezetekkel.

Szervezési feladatok:

- HHH gyermekek óvodai beíratásának támogatása /a teljeskörű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás támogatása./
- Integrációt elősegítő csoportalakítás /csoportonként a HHH gyermekek arányos elosztása/
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása.
- Szülők munkába állását lehetővé tevő nyitva tartás kialakítása.

Tárgyi feltételek:

- A tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik.
  - egyéni fejlesztéshez, képességfejlesztő játékok, mozgásfejlesztést segítő eszközök.

Pedagógiai munkánk kiemelt területei:

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés készítése családlátogatás alkalmával.

Egészséges életmódra nevelés:

- egészségtudat kialakítása,
- táplálkozási szokások alakítása,
- mozgásra nevelés.

Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés

- az intézményes nevelésbe való illeszkedés elősegítése

- bizalom, elfogadás-, együttműködés érvényesítése.

Kommunikációs nevelés

- szókincs-nyelvi kifejezőkészség-, beszédértés-, beszédészlelés fejlesztése.

Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése:

Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása.

- kompetencia-alapú óvodai nevelés,
- környezettudatos magatartás alakítása pozitív minta alapján,
- differenciálás,
- kooperatív tanulási technikák,
- egyéni fejlesztés,
- szülőkkel való megújuló partneri kapcsolatok.

Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos feladatok:

- gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel közös programok.
- gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése, kirándulásokon való részvétel és rendezvények látogatásának biztosítása.
- szociális ellátó rendszerrel való aktív együttműködés (a rászorulók segítése a természetbeni és pénzbeli juttatáshoz./

X. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

„A leggazdagabb családi nevelés sem adhatja meg, amit az óvónő nyújt: az emberi közösségbe való beilleszkedést…
A magyar élet számtalan visszássága egyenesen a közösségi nevelés hiányából ered.
A magyar gyermek későn, vagy sohasem tanulja meg, hogy nem magunkért élünk, hanem egymásért.”
(Kodály Zoltán)

Az óvoda kapcsolatai:

1. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való szoros együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják, azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

2. Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék és egyéb szociális intézmények), az óvodai élet során (pedagógiai szakszolgálat intézményei, gyermekjóléti szolgálatok, gyermekotthonok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.
3. A nemzetiséghez tartozó gyermekeket is nevelő óvoda kapcsolatot tart az érintett nemzetiségi önkormányzatokkal, szervezetekkel.
4. A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében az óvoda a külhoni magyar óvodákkal kapcsolatépítésre törekszik, és lehetőség szerint szakmai kapcsolatot tart fenn.

A gyermekek elemi szinten érzékelik a különféle kapcsolatokat, kapcsolatrendszereket és ezeknek óvodán belül nagy jelentőségük van.
A nevelőtársak közötti, a gyermekcsoportok közötti és gyermekcsoportokon belüli kapcsolatokban a közösségi érzések széles skáláját tapasztalhatják meg a gyermekek.
A kapcsolatok alakításában az óvodapedagógusnak meghatározott szerepe van.

A szülő, a gyermek a pedagógus együttműködésének formái

Mindannyiunk feladata a harmonikus, tartalmas, boldog gyermekkor kialakítása, megteremtése, biztosítása. Ennek elengedhetetlen feltétele, hogy jó kapcsolatot alakítsunk ki egymás között és a társadalmi környezetünkkel.
A gyermekek fejlődéséhez elengedhetetlennek tartjuk az érzelmi biztonság megteremtését, amelyet elsősorban a családnak kell megadni, de nyilván az óvodának kötelessége azt folytatni, kiegészíteni.
E felelősségteljes feladatnak csak a szülőkkel együtt tudunk megfelelni, hiszen mindenkor a felnőtt generáció felelőssége, hogy mit ad át, milyen módszerekkel, hogy attól valóban fejlődjék, és egyre fejlettebb legyen a felnövekvő nemzedék. A gyermekek életvitelét a családok szokásrendszere határozza meg, ezért fontosnak tartjuk, hogy megismerjük azt, illetve törekszünk az óvodai szokásrendszer megismertetésére, hogy a kettőt összehangolva, közösen együttműködve fejlesszük a gyermekeket. Nyitottak vagyunk a családok problémái iránt, lehetőségeinkhez mérten mindenben partnerként segítünk, a jó kapcsolat kialakításában kezdeményezőek vagyunk, de mi is elvárjuk az őszinte, segítőkész együttműködést. A család és az óvoda jó kapcsolatának kialakítása során első lépés, hogy az óvoda elfogadja a családok anyagi lehetőségeinek, kulturáltságának, emberi kapcsolatainak nevelési elképzeléseinek különbözőségeit. Ebben a munkában csak akkor lehetünk eredményesek, ha megismerjük partnereink igényeit-, elégedettségét- és elégedetlenségét. Partnerközpontú működésünknek alapvető feltétele, hogy a szülővel, gyermekkel, mint közvetlen partnerekkel megfelelő kapcsolatot alakítsunk ki. **Az együttműködés egy folyamat,** amelyet nem csak időszakos cselekvések sorozatának tekintünk. Pontosan kell tudnunk, hogy mit várunk el egymástól, amelynek alapja a rendszeres vélemény feltárás, belső önértékelési rendszer. A családdal történő együttműködést segíti a Szülői Szervezet amely, képviseli a szülők, a gyermekek, és az óvoda érdekeit. Az óvoda Szülői Szervezet az éves munkaterv alapján végzi munkáját.

Az együttműködés célja

⇒ A szülő, gyermek, pedagógus hatékony együttműködése.
⇒ Az óvoda és családok egymás iránti tiszteletének, bizalmának erősítése.
⇒ Kölcsönös segítségnyújtás, a pedagógiai együttműködési formák, lehetőségek feltárása.
⇒ A gyermeken keresztül pozitív hatás gyakorlása a szülőkre.

Az együttműködés feladatai

⇒ Az óvoda alapelveinek, céljainak, feladatainak összehangolása az együttműködés érdekében.
⇒ A családok életében azon pontok megkeresése, amelyen keresztül a gyermekek mélyebb megismeréséhez, megértéséhez vezet az út.
⇒ A hagyományos együttműködési formák felülvizsgálata, a jól működők továbbfejlesztése, a kevésbé jól működő formák elhagyása.
⇒ A gyermek személyiségének fejlesztéséhez kitűzött alapelvek, célok, feladatok egységes értelmezése és megvalósítása.
⇒ Konkrét feladatok meghatározása az eredményes együttműködés érdekében.
⇒ Az együttműködés koordinátorainak (felelőseinek) megválasztása, rögzítése.
⇒ Együttműködési tartalmak meghatározása.
⇒ A partneri igények, elégedettség- és elégedetlenség mérési módjának meghatározása.
⇒ A gyermeki, szülői és pedagógus jogok és kötelezettségek megismertetése.

Az együttműködés formái

A szülőkkel történő együttműködés már az óvodába lépés előtt megkezdődik, hiszen az egyre csökkenő gyermek létszám és az a szemlélet, hogy az óvodai nevelés, szolgáltatás, feltételezi a menedzser szemléletű hozzáállást az óvoda részéről.

Az óvoda-család együttműködése során hangsúlyt helyezünk az alábbiakra:

⇒ Az **inkluzív nevelés értékeinek** indirekt közvetítése mellett a direktebb módszerek alkalmazására.
⇒ A családon belüli arányos munkamegosztás működtetése érdekében a gyermek szabad választási lehetőségének biztosítására.
⇒ Hangsúlyozzuk, hogy az **iskolára való előkészítés** az óvodában nem külön feladat, foglalkozás, hanem a gyermeki személyiséget kibontakoztató három-négy éves nevelési folyamat eredménye. Az iskolai beilleszkedés közvetett segítésében az óvoda kiegészíti a családi nevelést.
⇒ A **környezettudatos magatartás kialakítására** közös tevékenységekkel (pl. komposztálás…)
⇒ A **gyermek fejlődésének folyamatos nyomon követésére**, a fejlődésről történő szülői tájékoztatásra.

Az együttműködés várható eredménye

✓ Megteremtődnek azok az együttműködési formák, melyekkel közösen segítik a szülők és az óvoda a gyermekek személyiségfejlesztését, képességeik kibontakoztatását.
✓ Az óvoda a szülőkkel együtt, azonos célokkal, követelményekkel biztosítja a gyermekek fejlődéséhez a legoptimálisabb környezetet.
✓ A szülők naprakész információhoz juthatnak gyermekeik fejlettségéről.

Óvoda és a család kapcsolattartási formái:

Napi találkozások

Célja: Az óvoda és család együttműködésének kiépítése, ápolása.
Aktuális problémák megbeszélése, olyan időpontban, amely nem zavarja az óvodapedagógus hatékony munkavégzését.
A szülők, és az óvodapedagógusok között a nevelési feladatok összehangolására lehetőség nyílik az alábbi esetben.

1. Nyílt napokon, játszódélelőttökön
   1. Nyílt nap

- Nyilvános ünnepélyek
  1. ***Liliomos Nap***
  2. ***Réteg szülői értekezlet***
  3. ***Anyák napja*** /korcsoportonkénti ünneplés/
  4. ***Apák napja***
  5. ***Nagycsoportosok Búcsúzása az Óvodától***

  Célja: Az óvodai és a családi nevelések összehangolása a gyermeknevelés alapvető kérdéseiben.

  Itt ***feladatunk***, emelni a szülők pedagógiai kultúráját az óvoda és a családi nevelés egységének megteremtése érdekében.

  7. ***Fogadóórák***

     Célja:Egy-egy gyermek óvodai és családi nevelése folyamán felmerülő kérdések megvitatása.

     Óvodánkban meghatározott időpontja nincs a fogadóóráknak. A szülő és az óvodapedagógus előzetesen egyeztetett egy közös időpontot, amely nem zavarhatja az óvodai nevelést.
  8. ***Családlátogatások***

     Célja: A gyermek a családi környezetének közvetlen megismerése, a gyermekkel való személyes kapcsolat elmélyítése.

  A szülők tájékoztatása a gyermekük magatartásáról, fejlődéséről. Pedagógiai tanács, tapasztalatcsere. A 3-4 év során egy alkalommal látogatunk el családokhoz.
  9. ***Óvoda faliújsága***

     Az óvodában elhelyezett faliújság időben tájékoztatja a szülőket az óvoda életével kapcsolatos információkról, óvodai tényekről, hírekről.
  10. ***Gyáli újság***

      Nevelőtestületünk fontosnak tartja, hogy a városunk minden lakója rendszeresen tájékozódjon az óvodában zajló eseményekről. Egy évben jelenik meg a cikk az óvodáról a Gyáli újságban, Óvoda honlapján.

Óvoda és intézmények

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal a z intézményekkel, amely az óvodába lépés előtt (bölcsőde, egyéb szociális intézmények) az óvodai élet során és alatt (Gyermekjóléti Szolgálatok, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek életében.

A kapcsolattartás formáiban, módszereiben és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Óvoda és az intézmények kapcsolattartási formái:

Az óvoda kapcsolata az ***Ady Endre, Bartók Béla és a Zrínyi Miklós Általános Iskolával.***

1. Az óvoda ***közös teadélutánt szervez*** a leendő első osztályos tanító néniknek, ahol betekintést kapnak az óvodánk Helyi Nevelési Programjáról és megismerkedhetnek a leendő elsősökkel.
2. Az óvoda részt vesz az iskolai beiratkozáshoz szükséges ***dokumentumok elkészítésében.***

a. óvodai szakvélemény,

b. nevelési tanácsadók véleménye,

c. tanulási képességet vizsgáló intézmények szakvéleménye,

3. Egy-kettő hónap elteltével az óvodapedagógusok ***látogatást*** tesznek az ***általános iskolába*** tanítási óra keretében.

4. Az óvoda vezetője és a nagycsoportos gyermekek minden évben meghívják a leendő tanító néniket, az általános iskola igazgatóját és igazgató helyettesét, ***az évzáró és ballagási műsorukra***.
5. Az ***óvoda vezetője*** meghívott vendége az általános iskolai ***évzáró és évnyitó rendezvényének.***
6. Az iskolába menő gyerekek ellátogatnak az iskolába.

Az óvoda kapcsolata a ***Zeneiskolával***.

1. Zenei világnap alkalmából a zeneiskolások koncertet adnak az óvodában, ahol a hangszerekkel való ismerkedésre van lehetőségük, valamint néhány zeneszámot meghallgathatnak a ***„kiszenekar”*** előadásában.

XI. KÜLÖNLEGES BÁNÁSMÓDOT IGÉNYLŐ GYERMEKEK NEVELÉSE

1./ Sajátos Nevelési Igényű gyermekek nevelése óvodánkban

„Ilyen az ember, egyedüli példány,
Nem élt belőle több és most sem él.
S mint fán sem nő egyforma két leve
A nagy időn sem lesz hoz
hasonló.”
(Kosztolányi Dezső

Az óvodai nevelés országos alapprogramja és a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve határozza meg az óvoda feladatát e területen.
A sajátos nevelési igényű gyermek családi nevelését, a közösségbe való beilleszkedését segítjük a többi gyermekkel együtt történő integrált nevelés során.

Cél:

- ⇒ A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, akaraterejének, önállóságának, együttműködésének érzelmi életének fejlesztése, integrált óvodai csoportok keretén belül.
- ⇒ A gyermekben rejlő tanulási potenciák kihasználásával a problémamegoldó képességekre nevelés.
- ⇒ A sérült, illetve lassabban fejlődő funkciók lehető legkorábbi és leghatékonyabb fejlesztése, a gyermekek életminőségének javítása.
- ⇒ A sérült funkciók pozitív irányba történő fejlesztése, a sikeres, kudarctól mentes iskolai pályafutás kezdése érdekében.

Feladat:

- ⇒ Olyan komplex (orvosi, pszichológiai, gyógypedagógiai) szakvélemények áttekintése, melyek segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, struktúráját, amelyek alapján tervezzük a specifikus fejlesztést.
- ⇒ A sajátos nevelési igényből eredő speciális fejlesztő tevékenységek megszervezése (mozgásterápia, vizuális-, akusztikus-, taktilis észlelelés, értelmi képességek fejlesztése, beszéd- és nyelvi képességek fejlesztése, megismerő folyamatok kialakítása, önállóság szokások elsajátításának gyakoroltatása.
- ⇒ A napi életritmusba a speciális tevékenységek beépítése, melyek a sérültek felzárkóztatását segítik elő.

⇒ A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztése, illetve a képességeket- és készségeket befolyásoló pszichikus funkciók fejlesztése, szakemberek segítségével.
⇒ Speciális módszerek, terápiás eljárások, technikák szakszerű megválasztása és azok alkalmazásával a kognitív képességek fejlesztése.
⇒ Differenciál, a szükségletekhez igazodó segítségnyújtással képességfejlesztés, a hiányosan működő képességek kialakítása, fejlesztése, esetleg korrekciója valamennyi területen.
⇒ Egyénre szabott fejlesztőprogramok készítése a sérült gyermekek részére, a szakvélemény alapján.
⇒ Interperszonális kapcsolatok alakítása.
⇒ Olyan modell nyújtása, amely pozitív irányba befolyásolja a sérült gyermekek fejlődését.
⇒ Mindezekkel a harmonikus személyiségfejlődés elősegítése.

Integrált nevelés feltételei

⇒ Az integrált nevelés szerepeljen az intézmény alapító okiratában.
⇒ A gyermek rendelkezzen szakvéleménnyel.

(Értelmi elmaradás, részképesség zavar, esetében – Pest Megyei Pedagógiai Szakszolgálat 2.sz. Szakértői Bizottság 2700 Cegléd, Buzogány u. 23.)

(Beszédfogyatékosság esetében – Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat Beszédvizsgáló Gyógypedagógiai Tanácsadó, Korai Fejlesztő, Oktató és Gondozó Tagintézménye 1077 Budapest, Izabella utca 3.)

⇒ Az ép és sérült gyermekek szüleinek bevonása történjen meg.
⇒ Az integrált óvodai csoportokban maximum 2-3 sérült gyermek kerülhet.
⇒ Csoporton belül a sérült gyermekek más-más fogyatékossági csoportba kell, hogy tartozzanak.

Tanügyigazgatási dokumentumok

⇒ Fejlődési napló
⇒ Fejlesztési terv

a.)Beszédfogyatékos gyermek: nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszédfogyatékos az a gyermek, akit a szakértői bizottság a komplex vizsgálata alapján annak minősít.

A beszédfogyatékos gyermek szenzoros, motoros vagy szenzomotoros problémája

⇒ expresszív diszfázia,
⇒ receptív diszfázia,
⇒ kevert típusú diszfázia,
⇒ a folyamatos beszéd zavarai,
⇒ logofóbia,
⇒ centrális eredetű szerzett beszédzavarok,
⇒ orrhangzós beszéd.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok megnyilvánulásai

⇒ az anyanyelvi fejlettség alacsony szintje,
⇒ a beszédértés és észlelelés nehézsége,
⇒ kifejezőkészség nehézsége (szegényes szókincs, gammatikai fejletlenség),

⇒ a beszédszerveződés nehézsége (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága),
⇒ a beszédszervi működés gyengesége,
⇒ a beszédhangok tiszta ejtésének hiánya,
⇒ az írott nyelv elsajátításának nehézségeit előjelző kognitív képességzavara (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai),
⇒ a verbális tanulás lassú fejlődése.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok:

⇒ diszlexia,
⇒ diszgárfia,
⇒ diszkalkúlia veszélyeztetettség,
⇒ magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés célja:

⇒ A beszédfogyatékos gyermekek sokoldalú, prevenciós fejlesztése.
⇒ A kommunikációs szándék tudatos megvalósítására nevelés.

Feladat:

⇒ tudatos és tervszerű fejlesztés, a beszéd állapotának felmérésétől a terápiás terv meghatározásán át a tudatos módszerválasztáson túl a komplexitás és a folyamatkövetés megvalósítása,
⇒ módszerek célszerű alkalmazása az életkor, a pszichikai sajátosságok, a beállítódás, az értelmi képesség, a beszédhiba típusának és súlyosságának, a korrekció adott szakaszának figyelembevételével,
⇒ a kinesztéziás, a hallási, a látási a beszédmozgási benyomások egymást erősítő fejlesztése,
⇒ a gyermek motiválása beszédhibájának leküzdésére,
⇒ anyanyelvi nevelés a mozgás, a kommunikáció, illetve a vizuomotoros koordinációs készségfejlesztése,
⇒ speciális terápiák alkalmazása, szakemberek segítségével.

Kiemelt feladat:

⇒ Az ismeretszerzés biztosítása sokoldalú tapasztalatszerzéssel, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel.
⇒ Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat
  ○ az aktív nyelvhasználat és kommunikácó kialakítása,
  ○ az értelmi fejlesztés,
  ○ a mozgás és észlelési funkciók,
  ○ valamint a vizuomotoros koordinációs készség javítása,
  ○ az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

A gyermek fejlődéséről a szülőket folyamatosan tájékoztatjuk, a gyermek fejlesztése a szülőkkel való együttműködés keretében, egyéni fejlesztési terv alapján valósulhat meg. Azoknál a beszédfogyatékossághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékosság módszereinek kombinációjával valósítjuk meg.

b.) A fejlődés egyéb pszichés zavarával küzdő gyermek

Az érintett

Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik a várakozás és a kivárás okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, dicséretet.

Fejlesztési feladatok:

- A gyermek szakértői bizottság véleményében foglaltakra alapozva a részképesség zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása tudományosan megalapozott szakmai módszerek alkalmazásával.
- A fejlesztés szakmai teamben és a szülő aktív bevonásával történik.
- Megelőzni a teljesítménykudarcokra épülő másodlagos zavarok inadaptív viselkedés kialakulását és megalapozni az eredményes iskolás előmenetelhez szükséges készültséget.

Sikerkritériumok:

- Komplex szakvélemények figyelembevételével, segítségével megismerhetjük a sérülés mértékét, melyek alapján tervezzük a speciális fejlesztést.
- Speciális módszerekkel, terápiás eljárásokkal ismerkednek, a sérülésnek megfelelő fejlesztést alkalmaznak.
- Az együttműködés az óvoda dolgozói között, a tervezésben, feladatai megosztásában megvalósul.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végére:

- Képesek a társaikkal való együttműködésre (szociálisan is alkalmassá válnak az iskolai életre)
- Képesek igényeik szükségleteik közvetítésére, megértésére
- Képesek beszédbeli kommunikációra
- Kialakul a vizuális jelek felismerése
- A környezetükben álladó adaptív viselkedésre és indulataik szabályozására készek
- Kompenzációs technikákat elsajátítanak
- Képessé válnak a figyelem összpontosítására.

2. Tehetséggondozás

Az óvodáskorban konkrétan körvonalazható, a kimutatható tehetségről nem beszélhetünk, inkább ígéretes képességekkel rendelkező gyermekeket nevelünk. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a tehetséges óvodás első sorban gyermek.
Az óvoda fontosnak tartja, hogy megteremtse azt a feltételrendet fejlesztésben részesülhet, figyelembe véve a játék elsődlegességét.

Cél: A kiemelhető képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, képességeik fejlesztése, személyiségük optimális fejlesztése.

Feladat:

- felismerni a tehetségcsírát, a kreatív gyermekeket és megjelenési formáit.
- ösztönözni, motiválni kreativitásukat egyéni bánásmód keretén belül, speciálisan fejleszteni
- kielégíteni szükségleteiket, megismerési, elfogadási, alkotási, biztonsági és egyéb speciális igényeit
- élménydús környezet biztosítása, melyben szabadon szárnyalhat a gyermeki kreativitás
- a gyermekek önkifejező önérvényesítő törekvéseinek erősítése
- óvodánkban a kreatív tehetségígéretes gyermekek fejlesztése, 2 síkban történik:
    1. Napi tevékenységekbe ágyazva
    2. Mikro csoportos tehetséggondozó foglalkozások keretében.

2.1. Ovi-foci – tehetségműhely

6 éves kortól (nagycsoport) elkülönített műhelyfoglalkozások keretén belül, különböző méretű és anyagú labdával történő, szervezett mozgás megvalósulását szeretnénk.

Tehetségműhely célja:
Az átlagtól eltérő, kiváló mozgáskoordinációs képességgel rendelkező gyermekek felfedezése, valamint a mozgáskultúrájának, a test állóképességének, ügyességének, edzettségének az optimális fejlesztése.
Speciális célok: (fejlesztéshez szükségesek)

- A tehetségígéretes gyermek erős oldalának támogatása és a tehetségével összefüggő gyenge oldal kiegyenlítése.
- Minden terület fejlesztése, az átlagos területeket beleértve
- Elfogadó, a személyiségfejlődést segítő légkör kialakítása.
- A pihenés és a relaxációs lehetőség biztosítása.

Feladataink:
A tehetségígéretes gyermek további gondozása, kiscsoport keretein belül, egy tudatosan összeállított feladatterv alapján.
Elsődleges feladatok:

- a felismerés után, azonosítani a gyermeket a tehetséglista figyelembe vételével
- a tehetségcsírák szüleinek tájékoztatása, egyeztetés a programba kerüléséről
- a havi ütemterv készítése a mozgás módszertanának figyelembe vételével

Fejlesztési feladatok:

- Aktivitás, erő, ügyesség, gyorsaság fejlesztése
- Kitartásra, kudarc elviselésére nevelés
- Közösségi magatartás, önbizalom fejlesztése
- Kombinációs képességek fejlesztése
- Mozgásfejlesztés: nagymozgások, finommotorika, fizikai állóképesség, szem- kéz, szem-láb, koordináció fejlesztése
- Percepciófejelsztés: egyensúlyérzék, térirányok és viszonyok, keresztcsatornák, a szem fixációs működésének fejlesztése, vizuális időrendiség és ritmus, labdaérzék fejlesztése
- Testséma fejlesztése: a test elülső-hátulsó részeinek tudatos rögzülése, a törzs függőleges zónájának kialakítása, erősítése, koncentrálás meghatározott testrészekre, oldaliság erősítése

XII. AZ ÓVODA NEVELÉSI MUNKÁJÁNAK ELLENŐRZÉSE, ÉRTÉKELÉSE

E tevékenység **fő feladata** a Pedagógiai programunk funkcionális működésének vizsgálata: a Helyi pedagógiai program és a megvalósulás összehasonlítása, a feltételrendszer átgondolása.
Célja a visszacsatolás: a változások érzékelése a kiinduláshoz képest, esetleges tervmódosítás vagy megerősítés, az elmozdulás szükségességének feltárása. Mindezt a gyakorlati pedagógiai munka segítése, fejlesztése érdekében kell elvégeznünk.
Az ellenőrzés lehetőséget ad az elismerésre és a jutalmazás módszerének alkalmazására.
Az ellenőrzés folyamata információk gyűjtésével kezdődik, az információk elemzésével folytatódik, majd a következtetések levonásával végződik. Az ellenőrzés fontos része önelemzés, önértékelés. Az intézményi önértékelést a elvárás rendszer alapján végezzük.
Alapvető ellenőrzési terület az óvoda Pedagógiai programjának megvalósulása, beválása. Az intézményi szintű ellenőrzésért az intézményvezető a felelős. Az intézményvezető mellett az

intézményvezető helyettesek, munkaközösség vezetők, valamint az óvoda nevelő testülete vesznek részt
Az óvodában folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját az óvoda dokumentumai képezik.
A csoportokban folyó pedagógiai munka ellenőrzésének adminisztrációs alapját a csoportnaplók, az óvónők által készített fejlesztési tervek, a gyermekek fejlődéséről készült jegyzetek alkotják.
Az ellenőrzéshez szükséges információk alapja, az óvónőkkel folytatott beszélgetések, nevelési helyzetekben alkalmazott eljárásaik megfigyelése, a gyermekekről szerzett
ismereteik és probléma érzékenységük
A gyermekek viselkedése tükrözi az óvodapedagógus munkáját. Az óvodapedagógus-gyermek kapcsolatán múlik az óvodában eltöltött idő hasznossága. Minden gyermek megkülönböztetett figyelmet vár el óvodapedagógusától. Az odaadó, bizalmat sugárzó óvodapedagógushoz ragaszkodnak a gyerekek, jól érzik magukat, vidámak, mozgékonyak.
Másik jelzőrendszer a szülő. Ha nyugodt lelkiismerettel távozik reggel az óvodából, ha szívesen támogatja gyermeke óvodapedagógusát munkájában, ha a szülői értekezletek népszerűek, ha a szülők nyitottak és közvetlenek – jól működő a nevelői partnerkapcsolat.
Szívesen kapcsolódnak be az óvoda tervező – szervező munkájába.

XIII. FEJLŐDÉS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE:

„Valaminek a megtanulásához a
Legegyszerűbb út,
Hogy magad fedezd fel!”

- A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai munkához élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodából iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.
- Az iskolaérettségnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek mindegyike egyaránt szükséges a sikeres iskolai munkához.

- a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

Megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődi gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre. A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.) A lelkileg egészségesen fejlődi gyermeknél

- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés,
- a tanulás alapját képezi szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele,
- a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

- Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfeleli tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különbözi mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán-és mássalhangzókat (a fogváltással is összefüggi nagy egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében éli növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek; elemi mennyiségi ismeretei vannak.

- Az óvodáskor végére a gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnittel és gyermektársaival, amennyiben az iskolai légkör ezt lehetővé teszi. A szociálisan érett gyermek
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését,
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

- Az ötéves kortól kötelez óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata változatlanul az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
- A neurológiai és egyéb hátránnyal küzdi A sajátos nevelési igénylő gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett korrekció pedagógiai munka mellett érheti csak el a fentiekben leírt fejlettségi szint.
- A különleges gondozásra jogosult gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerüli gyermekekkel szemben.
- A nehézségeket okozó kompetencia területeken az új készségeket sajátítsák el a gyermekek.
- A megfelelő szint elérése a sok gyakoroltatáson keresztül történjen.
- Képesek legyenek a gyermekek konfliktusokat megoldani, a megkezdett tevékenységeket, feladatokat befejezni.
- Önmagához mérten kimutatható legyen a fejlődés.

XIV. INKLUZÍV PEDAGÓGIA ÉS KOMPETENCIA ALAPÚ NEVELÉS

> ***„ Egy ember nem akkor vall kudarcot, amikor legyőzik, hanem akkor, ha feladja.”***
> ***(Richar M Nixon)***

A magyar óvodapedagógia elmélete és gyakorlata, hagyományai világhírre tettek szert.
Pedagógiai szakértők a magyar óvodapedagógia helyzetelemzésére támaszkodva létrehozták az óvodai kompetencia-alapú programcsomagot.

A kompetencia-alapú óvodai programcsomag

Célja: A gyermekek felfedezzék képességeiket, készségeiket, azokat fejlesztve kialakuljon egészséges önbizalmuk „éntudatuk” és ezáltal képesek legyenek az élethosszig tartó tanulásra, amely segíti őket abban, hogy az életük során eléjük gördülő akadályokat zökkenőmentesen tudják elhárítani, a hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének biztosításával.

Képesség: Valamilyen tevékenység elvégzésére való tehetség, hajlam, amelyeket az öröklött adottságok adnak pl.: kézügyesség.

Készség: Gyakorlással megszerzett és gyakorlással erősíthető. Pl.: szónoki készség.

Kompetenciák: Olyan belső késztetés az egyénben, amelynek következtében az egyén hatékony interakcióba lép, vagyis a gyermek a nevelés során tapasztalatokat szerezve, a világot megismeri, ezáltal nő a gyermek önállósága és feladja a szülővel szembeni függőségét, vagyis kialakul benne egy belső kontroll.

Attitűdök: Magatartás, viselkedés.

Tudás+Képességek+Készségek+Attitűdök

⇩

együttesen segítik az ismeretek eredményes alkalmazását.

A kompetencia-alapú program pedagógiai alapelvei

1./ **A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást, nevelést.**
Olyan rendszerben fejlődhessen, amely nyitott, rugalmas, igazodik az egyén szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez.

2./ Az óvodás gyermeknél a **játék a legelemibb pszichikus szükséglet.**
A játék semmi mással nem helyettesíthető.
Ezen keresztül szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A személyiség fejlesztésének színtere a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.
A munkajellegű tevékenység játékos, önként vállalt feladatokat, munkafolyamatokat tartalmaz amelynek végzése során a gyermek megéli a közösségért való tevékenység örömét. A közösségért való tevékenység során normák, értékek, szabályok alakulnak ki.

3./ **A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyet képes alkalmazni.**
Az óvodai tanulás útja a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás.

4./ **Az óvodában komplexnevelés folyik.**
A komplex nevelési cél: a gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság, ébrentartása és kielégítése, a kreativitás előtérbe helyezése és a kompetenciaérzés kialakítása, fenntartása.

5./ **A gyermekek ismeretanyagot tartalmazó tevékenységrendszere érdeklődésükre, cselekedetükre, előzetes tudásukra, tapasztalatira épüljenek.**

6./ **A gyermek fejődésének alapja a személyes, bensőséges kapcsolat, amely minden gyermeket megillet.**

7./ **Az anyanyelvi nevelés áthatja az óvodai nevelést**, tartalma a nevelés eszközeinek és a gyermeki tevékenységrendszernek.

8./ **A sajátos nevelési igényű gyermek is teljes értékű ember.**

Joga, hogy megfelelő. Elfogadó, fejlesztő hatású környezetben éljen, fejlődjön. Ezért pedagógiai környezetet kell kialakítania az óvodának, ahol a másság felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

9./ **Nevelési cél, hogy a gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodában dolgozókban társra, ha kell természetes támaszra találjon.**

10./ **Közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg helyét a közösségben,** igénnyé váljon a csoporttal történő együttműködés.

11./ **A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott, következetes, rugalmas szokásrendszer.**

Ebben a szokásrendszerben fejlődik hormonrendszere, mely az iskoláskornak az alapja, a felnőtté válás feltétele.

12./ **Nevelési cél: a megfelelő életvitel, az egészséges életmód iránti igény kialakítása,** ezért a megfelelő napirendet létre kell hozni, egy gyermeki igényeket kielégítő napirendet. Fontos a felfokozott mozgásigény kialakítása is.

13./ **A gyermek tisztelje a környezetét** és bátran alakítsa azt, **ezáltal már óvodáskorban megalapozzuk a környezettudatos viselkedést.**

14./ **Nevelési célok: közé tartozik a családokkal való együttműködés,** a családok segítése, erősítése ennek érdekében folyamatos párbeszéd fenntartása.

15./ **Óvodáskor végére, iskolára alkalmas gyermek nevelése.**

Az alapelvek érvényesítése során figyelembe kell venni:

- a magyar nemzeti kultúra hagyományait,
- a magyar óvodapedagógia eddigi progresszív eredményeit,
- az ONAP irányelveit,
- a fejlődéslélektan tudományos megállapításait,
- az inkluzív pedagógia cél- és feladatrendszerét,
- a játék, az érzelmek, az erkölcs meghatározó szerepét,
- a gyermek fejlődésének nyomon követését,
- az iskolára alkalmasság fejlettségi szintjeit.

A kompetencia-alapú programcsomag tartalmi elemei

I. Közvetett tartalmi elemei

1./ Óvoda-iskola átmenet.
2./Játék.
3. Integráció-inkluzió-befogadó pedagógia.
4./ A gyermekek fejlődésének nyomon követése, képességszint meghatározása.
5./ Érzelmi-erkölcsi nevelés.
6./ Roma integráció.
7./ Családokkal való hatékony együttműködés hangsúlyozottsága.

II. Közvetlen tartalmi elemei

1./ Komplex fejlesztési tématervek.
2./ Világ befogadásának elérhetősége.

I. Közvetett tartalmi elemei:

1./ Óvoda-iskola átmenet

Az óvodai nevelés a nyitottságra, kreativitásra, természetes kíváncsiságra, aktivitásra építve készíti fel a gyermekeket az iskolára, kiemelve a játékot, mint alaptevékenységet.

2./ Játék

A tudásalapú társdalom és az élethosszig tartó tanulás alapja a kíváncsiság, rugalmasság, kreativitás környező világ megismerése, közösségért végzett tevékenység, jó időérzék, térbeli tájékozódás, testi biztonság, megfelelő nyelvi kommunikációs képesség. Ezek a képességek csak a játékban a játék által fejlődnek.

3./ Integráció-inklúzió-befogadó pedagógia alkalmazása

Integráció: Központilag preferált, hogy az első helyre kerüljön az a tény, hogy minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy az egészségesekkel és az átlagosan élő közösségekkel együtt nevelkedjenek.

Inklúzió: A nevelés kiinduló alapja a differenciálás. A pedagógus minden gyermekben a speciálisat az egyedi sajátosságokat keresi meg.

Befogadó pedagógia célja: nem a felzárkóztatás, hanem a saját szint maximumra juttatása.

*Fontos, h*ogy a nevelőtestület minden tagja azonosuljon ezzel a szemléletmóddal, a másság elfogadásával és a differenciált fejlesztéssel.

4./ A gyermek fejlődésének nyomon követése – képességszint meghatározása

A gyermekek képességszintjei egyéni, sajátos, fejlődési mintázatot mutatnak.

Az egyes szintek értelmezése:

I. szint: Sajátos Nevelési Igényű gyermekek

II. szint: standardhoz közelítő /azaz átlagos képességű gyermekek/

III. szint: tehetséges, kreatív képességgel rendelkező gyermekek

Feladatunk:

A gyermek megismerése, az adott fejlettségi szintjének meghatározása és ezután az egyénre szabott fejlesztő munka megtervezése.

Ne csak a hiányosságokat keressük a gyermekek fejlődésében, hanem az adott képességeiket magasabb szintre juttassuk saját érési tempójuknak megfelelően.

Nem mondhatunk le egyetlen gyermek fejleszthetőségéről sem.

5./ Érzelmi-erkölcsi nevelés

Az óvodás gyermek „érzelmi gondolkodó" azaz érzelmei befolyásolják tevékenységeit.

Az érzelmi-erkölcsi nevelés alapozza meg a személyiség szocializációját.

Cél: óvodában, családokban az értékek mentén történő nevelés kialakítása.

6./ Családokkal való hatékony együttműködés hangsúlyozottsága

Elengedhetetlen a szülőkkel való intenzív kapcsolat, a nevelési összhang megteremtése céljából.

Az együttműködésünk leggyakoribb formái:

a./ napi találkozások,
b./ családlátogatások,
c./ szülői értekezlet,
d./ előadások szülőknek,
e./ fogadó órák,
f./ nyílt napok
g./ óvodai ünnepélyek,
h./ társadalmi munkák.

7./ Az óvónő és a dajka együttműködésének hangsúlyozottsága

Szakképzett dajka tevékeny résztvevője a csoportnak, óvodai nevelőmunkák részese.
A dajka is nevel, tudja, hogy milyen rendszer, milyen elvek, milyen elképzelések alapján nevelünk.
A dajka, mint a nevelés szubjektív feltétele kiemelkedően fontos, hogy milyen módszerekkel, beszédkészséggel esztétikai, erkölcsi tapasztalatokkal és tartással neveli a gyermekeket.

A kompetencia-alapú programcsomag felkínál:

- választható témákat /Komplex Fejlesztési Terveket),
- tevékenységi köröket /játék, munka, tanulás/,
- szervezeti kereteket /frontális, csoportos, egyéni/,
- differenciálási eljárásokat /szervezési módok/
- munkaformákat /frontális, csoportmunka, valamint egyénre szabott munka/

amelyek, a pedagógiai fejlesztés célját szolgálják.

A kompetencia-alapú programcsomag integráló nevelési területei:

1./ Külső világ tevékeny megismerése ezen belül Matematikai tartalmú tapasztalatok.
2./ Integrált nevelési területek: anyanyelvi, irodalmi nevelés, vizuális nevelés.

A tevékenységekben megvalósuló tanulás:

1. Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.
2. Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztésére, tapasztalatainak bővítése, rendezése. Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes élményeire, tapasztalataira, ismereteire.
3. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
4. A tanulás lehetséges formái az óvodában:
   - az utánzásos minta – és modellkövetéses magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
   - a spontán játékos tapasztalatszerzés;
   - a játékos cselekvéses tanulás;
   - a gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés;
   - az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztaltszerzés, felfedezés;
   - a gyakorlati problémamegoldás.

5. Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Az óvodai csoportnaplót a Tevékenységközpontú, a Kompetencia-alapú, és a Zöld óvoda programok mind hatékonyabb felhasználásához terveztük. A foglalkozások témája komplex, az évszakokra épül (ősz-tél-tavasz-nyár). Ezen belül elkezdjük ismereteink bővítését a projektmódszerrel (1 téma projektszerű kidolgozásával).
A foglalkozások egyszerűen, vázlatszerűen jelennek meg a naplóban. A differenciálás valamennyi foglalkozáson előtérbe kerül.

Kompetencia-alapú programcsomag értékei:

1./ A magyar óvodapedagógia hagyományaira épít.
2./ Családokat bevonja a program megvalósításába.

3./ Innovatív /újszerű, újító/ törekvések jelennek meg a programban.
4./ Rugalmas és kreatív.
5./ Az élethosszig tartó tanulást megalapozza.
6./ Jellemzi a gyermekközpontúság.
7./ Kompetenciák fejlesztését helyezi előtérbe.
8./ A gyermek fejlődését nyomon követi és képességeiknek megfelelően differenciált, egyénre szabott bánásmódot biztosít.
9./ Komplexitás jellemző a tevékenységi rendszerére.

A kompetencia-alapú programcsomaggal egy olyan innovatív pedagógiai programcsomag született, amely megőrizte az eddigi óvodapedagógia értékeit és megvalósítása során aktív, cselekvő kapcsolat alakult ki az óvodapedagógus – gyermek, óvodapedagógus – dajka között, a kulcskompetenciák fejlesztése érdekében.
Ez a programcsomag változatos, színes élményeket biztosít a gyermek számára, megtervezve a boldog gyermekkor, óvodáskor lehetőségét.

S Z A K I R O D A L O M

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja
Budapest, 1996.

Fábián Katalin: Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program
1996. FABULA Humán Szolgáltató Bt.

Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program útmutatói:

Útmutató: Tervezés
Fábián Katalin: Ünnepe, ünnepélyek, megemlékezések
FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.

Útmutató: A Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program
Szemán Józsefné dr.: Matematika komplex foglalkozásainak szervezéséhez
FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.

Útmutató: A Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program
Bihariné Dr. Krekó Ilona, Kanczler Gyuláné: Természet-társadalom-ember
FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.

Útmutató: A Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program
Dr. Bodnár Zsuzsanna: mindennapi testnevelés foglalkozásainak szervezéséhez
FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.

Útmutató: A Tevékenységközpontú Óvodai Nevelési Program
Fábián Katalin: Az egészséges életmódra nevelés az óvodában
FABULA Humán Szolgáltató Bt. 1997.

Mészáros Imréné: Óvodai bábjátékok
Tankönyvkiadó 1982.

Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével
Eötvös József Könyvkiadó Budapest, 1996.

Perlai Rezsőné: az óvodáskor fejlesztő játékai
Okker Kiadó

Az Óvodáskorú gyermek egészséges életmódja
Országos Egészségnevelési Intézet 1981.

Dr. Tótszőllősyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában
Nemzeti Ifjúsági Sport és Szabadidő Alapítvány 1994.

Lázár Endréné – Kőrösiné Takács Elvira: Varázsoljunk együtt
Szalay Könyvkiadó Kisújszállás, 1998.

Kis Éva „Itt a nyár, táncot jár a napsugár…"
Kis Éva Hatvan, Béke u. 5/a.

Dr. Hegyi Ildikó: Fejlődési lépcsőfokok óvodáskorban
OKKER Oktatási Kiadó 1999.

Bessenyei Antal: Praktikus ábrázolás az óvodában
Tankönyvkiadó, Budapest, 1981.

Király Gabriella: Ovi-origami
Magyar Origami Kör Kecskemét, 1997.

Kovács György-Bakos Éva: Játék az óvodában

Debrecen, 2001.
Lakatos Lilla figuráiból: Termésbábok mindenkinek
Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 1998.
Muszka Pál Anna: Vizuális nevelés – rajz, festés
Belladonna Cluj Napoca 2003.
Bozsik Rozália és Kovács Júlia: Textilfigurák mindenkinek
Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1999.
Külföldi kiadványok
GANZ IN GOLD Topfüzetek
Heidemarie és Konstantin Wourtsakis: Egész évben körhinta
NOVUM 2003.
Bábesztétikai Szöveggyűjtemény
Budapest, Népművészeti Propaganda Nyomda, 1978.
Máktündérek, csutkanépek
Móra Ferenc Könyvkiadó 1984.
Nagyszüleink játékai városban és falun
SZÓRAKATÉNUSZ Kecskemét 1980.
Játékiskola
Budapesti Művészeti Központ 1985.
Játékeszköztár
NICO Játékkereskedelmi Bt. Székesfehérvár 2003.
Kiro Lászlóné és Tóth Ágnes: Varázsige
NOVUM Kft.2001.
Tekeredik a kígyó /választható kistérségi, nevelési program javaslat és ötletgyűjtemény/ 2003.
Szegál Borisz: Roma gyermekek értelmi és szociális fejlettségének elősegítése az óvodában
Press Coord-Alex Typo 2000.
1993. évi LXXIX Kt. és módosításai
1994. évi (VI.8.) MKM rendelet
1997. évi XXX.I. törvény
Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjának módosított változata 2009. november 20-tól érvényes a 255/2009.(XI.20.) Kormányrendelet alapján.
Budapest
Nagy Jenőné: Csak tisztaforrásból
ECOMIX Nyomda, Szolnok 2002.
Tág a világ sorozatból Hasznos tudnivalók óvodáskorú gyermekekről
Nemzeti Tankönyvkiadó Budapest, 2004.

Gyáli Liliom Óvoda
2360 Gyál, Liliom u. 13-15.
OM azonosító: 032993

A szabályzat tartalmát megismertem, tudomásul vettem.

Ssz.	Név	Beosztás	Aláírás
1.	BARANYAI KRISZTINA	ÓV. TITKÁR	Baranyai Kriszt
2.	Pallérné Gündör Rózsa	Ped. asszisz.	Pallérné Gündör Rózsa
3.	DUDASNÉ LASS ANIKA	ÓVODAPED.	[illegible]
4.	Bakos Melinda	Dajka	[illegible]
5.	KATONA CSILLA ROZÁLIA	DAJKA	Katona Csilla
6.	OLÁHNÉ GANDVICZ TÍMEA	ÓVODA PED.	[illegible]
7.	Daróczi Ilona Réka	óvodaped.	[illegible]
8.	VAKADI ATTILÁNÉ	óvodaped.	Vákadi [illegible]
9.	LANGMAJER ISTVÁNNÉ	DAJKA	Langmajer Istvánné
10.	GYŐRINÉ ESLENYI ZSUZSANNA	óvodaped.	Győriné E. Zsuzsanna
11.	SARKADY PÁLNÉ FEJES MÁRIA BEÁTA	ÓVODAPED.	Sarkady Pálné
12.	JUHÁSZ ATTILÁNÉ	Dajka	Juhász Attiláné
13.	HORVÁTH ZOLTÁNNÉ	Dajka	Horváth Zoltánné
14.	Roik Szilvia	ped. asszisztens	Roik Szilvia
15.	Fakán Mihályné	óv. ped.	Fakán Mihályné
16.	ZSALAKÓ SÁNDORNÉ	DAJKA	Zsalakó Sándorné
17.	KWITTEL TAMÁSNÉ	DAJKA	Kwittel Tamás
18.	DÉZSI EDINA	ÓVODAPEDAGÓGUS	Dézsi Edina
19.	DEBRECENI ZOLTÁNNÉ	ÓVODAPEDAGÓGUS	Debreceni Zoltánné
20.	PASKÓ ÉVA KRISZTINA	ÓVODAPEDAGÓGUS	[illegible]
21.	SZEKERCÉS SÁNDORNÉ	DAJKA	Szekercés Sándorné
22.	MITKU KATALIN	ÓPED	Mitku Katalin
23.	Gönczi Sándorné	Dajka	Gönczi Sándorné
24.	Karvalics Béláné	óvodaped.	[illegible]
25.	Nagy Emőke Kinga	pszichológus	[illegible]
26.	LŐRINCZ ISTVÁNNÉ	DAJKA	Lőrincz Istvánné
27.	HRAZDYRA HENRIETTA	ÓVODAPEDAGÓGUS	[illegible]
28.	Hálóné Molnár Kinga	óvodaped.	Hálóné Molnár Kinga
29.	Tolnai Lilla	logopédus	Tolnai Lilla

A szabályzat tartalmát megismertem, tudomásul vettem.

30.	SZITKÓ JÁNOSNÉ	DAJKA	Szitkó Jánosné
31.	TÓTHNÉ TAKÁCS ROZÁLIA	DAJKA	Tóthné
32.	Kawalics Béláné	dadapó	
33.	ZSÁLYÁKÓ SÁNDORNÉ	Dajka	Zsályákó
34.	BIHARINÉ NAGY GIZELLA	DAJKA	Biharinéi
35.	Kovácsné Gyurka	Karbant.	Kovács
36.	Duttermidt József	karbantartó	Duttermidt Józsi
37.			
38.			
39.			
40.			
41.			
42.			
43.			
44.			
45.			
46.			
47.			
48.			
49.			
50.			